

gen

POLSKA GOSPODARCZA TYGODNIK

1 9 3 5

*okół (Pracownik Polityki)
Polityki*

**POLSKIE
KOPALNIE SKARBOWE**

NA GÓRNYM ŚLĄSKU

SPÓŁKA DZIERŻAWNA

SPÓŁKA AKCYJNA

SOCIÉTÉ FERRIÈRE DES MINES

FISCALES DE L'ÉTAT POLONAIS

EN HAUTE-SILÉSIE.

CHORZÓW I G. ŚL.

RYNEK, L. 915

TELEFON 409-01

SPRZEDAŻ

WĘGLA, KOKSU, BRYKIETÓW I SIARCZ. AMONU

Z KOPALNÍ KRÓL, BIELSZOWICE, KNURÓW

ADR. TELEGR. SKARBOFERME CHORZÓW

POLSKA GOSPODARCZA

TYGODNIK, WYDAWANY PRZY POPARCIU MINISTERSTWA PRZEMYSŁU I HANDLU
ORAZ MINISTERSTW: SKARBU, ROLNICTWA I REF. ROLN., KOMUNIKACJI, POCZT I TELEGRAFÓW

WYCHODZI W SOBOTY

TREŚĆ ZESZYTU

	STR.		STR.
POSTULAT GŁÓWNY — C. P.	1247	CLA ORAZ REGLAMENTACJA	1266
POLITYKA ROLNA NA ODCINKU KREDYTÓW I OB- CIAŻEŃ — M. WIERUSZ-KOWALSKI	1249	KOMUNIKACJA I TRANSPORT	1266
KRONIKA GOSPODARCZA:		ŻEGLUGA I SPRAWY MORSKIE	1267
SPRAWY GOSPODARCZE W IZBACH USTAWODAWCZYCH	1252	POCZTA I TELEGRAF	1268
GÓRNICCTWO I PRZEMYSŁ:		SAMORZĄD	1268
GÓRNICCTWO WĘGLOWE	1254	Oddłużanie związków samorządowych	
PRZEMYSŁ NAFTOWY	1254	KRONIKA TYGODNIOWA:	
HUTNICCTWO	1257	PRZEGLĄD USTAW I ROZPORZĄDZEŃ	1269
PRZEMYSŁ DRZEWNY	1260	TERMINY OGÓLNYCH ZEBRAŃ W SPÓLKACH AKCYJNYCH	1269
PRZEMYSŁ SZKLANY	1261	SKARBOWOŚĆ I FINANSE:	
Sytuacja eksportowa przemysłu szklanego — St. W.		PODATKI I OPŁATY	1269
ROLNICTWO	1261	RYNEK DEWIZ I PAPIERÓW PROCENTOWYCH	1270
Zbędne siły robocze w gospodarce włościańskiej w świetle spisu 1931 r. — B.		Z BANKU POLSKIEGO	1271
HANDEL:		PRZEGLĄD ZAGRANICZNY:	
HANDEL ZAGRANICZNY	1263	REGIONALIZM GOSPODARCZY — A. T.	1272
HANDEL WEWNĘTRZNY	1263	KRONIKA ZAGRANICZNA:	
KRAJOWE RYNKI TOWAROWE	1265	OGÓLNE	1276
RYNEK AKCYJNY	1266	Z RYNKÓW ZAGRANICZNYCH	1276

POSTULAT GŁÓWNY

OSTATNIE dwa tygodnie przyniosły w prasie ożywienie, a to zarówno w prasie codziennej, jak i gospodarczej periodycznej. Przyczyną tego ożywienia był cykl artykułów P. Min. Ignacego Matuszewskiego, zamieszczonych na łamach „Gazety Polskiej”, a mających za temat konieczność zdecydowanej realizacji „integralnego” programu polityki deflacyjnej. W artykułach tych autor nie wysunął ani nowych zasad programowych, ani zmiany swych poglądów na potrzeby gospodarcze polskiej rzeczywistości. Wymienione artykuły były raczej syntetyczną reasumpcją dotychczasowych poglądów autora, a w szczególności artykuł ostatni p. t.: „Równowaga przede wszystkim”.

Ta wszakże reasumpcja syntetyczna została wyposażona w taką jasność wykładu i sugestywność

tez, ich lapidarną argumentację oraz obrazowość konsekwencji, że artykuły P. Min. Matuszewskiego stały się prawdziwym ewenementem publicystyczno-gospodarczym chwili, do czego poza wszystkim przyczyniła się, oczywiście, sama osoba ich autora. Nie dziw więc, że — jakkolwiek P. Min. Matuszewski zastrzegł się, iż wypowiada się wyłącznie w swoim tylko imieniu — artykuły jego znalazły taki oddźwięk powszechny, że ruszyli skrzyżować z nim pióra tak liczni jego poglądów przeciwnicy — jak i zwolennicy, którzy wszakże do poszczególnych tez pragnęli wypowiedzieć różne uwagi i wątpliwości.

Te głosy krytyki i uwagi różnie wyglądały. Jedne zarzucały autorowi niepełność „programu”; drugie wskazywały luki w argumentacji; trzecie atakowały wręcz pożytek i celowość całej polityki deflacyjnej,

a w szczególności wynikających z niej procesów wyrównawczych na rolnictwo; inne — ... wytykały autorowi sto różnych braków. Nie stawiamy sobie tutaj za cel ani wyliczenia wszystkich zarzutów i „zatrutych strzał”, rzuconych w tok myślenia i argumentacji P. Min. Matuszewskiego, nie chcemy także z niemi polemizować. Pragniemy natomiast — i uważamy to za swój obowiązek — zwrócić uwagę na jeden tylko moment w tej „walce”.

Mianowicie, z „integralnie” inflacyjnych tęsknot niektórych krytyków programu deflacji P. Min. Matuszewskiego wyglądały — aczkolwiek może zupełnie nieśmiało — wątpliwości co do celowości przecięzania kryzysu bez równoczesnej dewaluacji pieniądza. Z szeroko przytaczanych przykładów praktyki zagranicznej, zwłaszcza tych krajów, gdzie dewaluacja pieniądza nastąpiła, wyglądała gdzieś ostrożna argumentacja, że tam właśnie tylko dewaluacja stała się elementem poprawy, i że przez to właśnie zostały ominięte szczęśliwie rafy podwodne procesów wyrównawczych. Jednym słowem, została niejako wysunięta wątpliwość nawet do tej części wywodów P. Min. Matuszewskiego, gdzie argumentuje on konieczność utrzymania stałej waluty, jako czynnika kapitalizacji wewnętrznej.

Nie będziemy podkreślali tutaj, że dewaluacja pieniądza w innych krajach nastąpiła zupełnie w odmiennych warunkach, niżby to miało miejsce u nas, jak również nie będziemy się spierali o to, czy stała się ona gdziekolwiek warunkiem przezwyciężenia kryzysu — wątpliwości co do tego podnoszone były już niejednokrotnie. A nadto — przy tego rodzaju tezie należy mieć zawsze na uwadze właściwości psychiczne społeczeństwa, które decydują o przebiegu dewaluacji pieniądza i o dyscyplinie w ustosunkowaniu się cen towarów do obniżonej wartości pieniądza, jak to zaobserwowaliśmy między innymi na rynku angielskim. Z praktyki dewaluacyjnej w naszym kraju możemy stwierdzić, że wiadomo byłoby, kiedy i na czymby się dewaluacja zaczęła, ale nigdy nie można byłoby przewidzieć, kiedy i na czym skończyłaby się.

P. Min. Matuszewski uargumentował konieczność utrzymania stałej waluty procesem kapitalizacji wewnętrznej, którego celowości i pożytku nikt zresztą nie zanegował. Istotnie, kapitalizacja ta bez elementu zaufania wewnętrznego do stosunków gospodarczych, którego najkardynalniejszym wyrazem jest ustabilizowana waluta, jako miernik zaoszczędzanych i kapitalizowanych dóbr, jest niemożliwa. Bez stałości waluty nie jest wprost do pomyślenia proces oszczędzania i kapitalizacji, a więc innymi słowy mówiąc, dewaluujący się pieniądz staje się czynnikiem pauperyzacji społeczeństwa, mimo wszelkich pozorów ożywienia gospodarczego, zwłaszcza w pierwszych okresach wynikającej z zachwiania równowagi pie-

niądza inflacji. Ta prawda, zdaje się, nie wymaga dalszej argumentacji, jest ona zrozumiała dla każdego, kto przeżył okres inflacyjny, prowadząc jakiśkolwiek warsztat wytwórczy, czy przedsiębiorstwo.

Chcemy zwrócić uwagę jeszcze na inne bardzo ważne znaczenie ustabilizowanego pieniądza, a mianowicie na znaczenie pieniądza, jako miernika wartości kalkulacyjnej przy wszelkich procesach produkcji i obrotu towarowego, tak w dziedzinie rynku wewnętrznego, jak może szczególnie eksportu. Przecież wszyscy mamy w pamięci czasy dewaluacji marki polskiej, która z dnia na dzień niemal zmieniała swój kurs giełdowy, a kiedy cały obrót towarowy z zagranicą musiał być kalkulowany na zagraniczny stały miernik pieniężny, którym powszechnie ówczesnie był albo dolar, albo frank szwajcarski. W stosunkach zaś wewnętrznych albo panowała zupełna płynność i dowolność w kalkulacji, albo też kalkulowano w wielu dziedzinach przemysłu i handlu wprost oficjalnie w dolarach lub frankach szwajcarskich, co było przyczyną albo drożyzny, albo wyzysku i spekulacji „paskowej”, z którą walka nie dawała rezultatów.

Wszak proces wytwórczy w przemyśle — czy to będzie w dziedzinie produkcji fabrycznej, czy rzemieślniczej — nie da się racjonalnie skalkulować bez stałości waluty; producent musi mieć możliwość dokładnego i racjonalnego obliczenia kosztów wytwórczości i kosztów obsługi kapitału, a kupiec musi mieć możliwość racjonalnej kalkulacji kosztów swych usług na dziś i na jutro. Konsument zaś przy stałości waluty ma możliwość ułożenia swego budżetu i racjonalnego obliczenia kosztów swego utrzymania. A czyż tylko nie przy stałym i pewnym jutra mierniku kalkulacji może być czyniona kapitalizacja z procesów wytwórczych?

Te więc dwa argumenty — konieczność kapitalizacji wewnętrznej i możliwość jej czynienia oraz konieczność posiadania w procesach wytwórczości i obrotu handlowego stałego miernika kalkulacji — przemawiają za uznaniem postulatu utrzymania stałości waluty za postulat główny naszej obecnej polityki gospodarczej.

Jeśli tedy, wychodząc z założenia kapitalizacji i procesu racjonalnej kalkulacji w produkcji, przyjmujemy stałość waluty za postulat główny polityki gospodarczej, to, stojąc na tem stanowisku, musimy przyjąć także wszelkie stąd płynące konsekwencje, a przedewszystkiem te, które zmierzają do podtrzymania lub wytworzenia tych warunków, które są niezbędne do zapewnienia walucie stałości i stają się czynnikiem wytworzenia powszechnego gospodarczego zaufania. Do takich zaś czynników należy w gospodarce polityce na miejscu naczelnem — równowaga budżetu państwowego.

Naturalnie, że sprawa równowagi budżetu gospodarczego, skoro ona jest nieodzownym warunkiem równowagi waluty, nie jest łatwa i wymaga gruntownego i najwszechstronniejszego przepracowania. Nie postawiliśmy sobie za cel analizować na tem miejscu ani poszczególnych elementów równowagi budżetowej, ani tem bardziej wiążącej się z nią sprawy kredytu publicznego. Są to rzeczy, które muszą być przepracowywane nie w ogniu namiętnej częstokroć dyskusji publicystycznej, ale w atmosferze chłodnej analizy hierarchji konieczności i potrzeb państwowych.

Pomijamy również kwestję nakręcania konjunktury, co do której niejednokrotnie wypowiedzieliśmy się na łamach naszego pisma. Nie analizujemy również metody przeprowadzania procesów wyrównawczych, czy to w zakresie cen, czy w zakresie kosztów transportu. Pragnęliśmy tylko z toczącej się dyskusji wyjąć i podkreślić ten moment, który jest momentem dla polityki gospodarczej głównym, a to zarówno dla walki z kryzysem, jak i dla podniesienia zasobności społecznej. Tym momentem jest postulat stałości waluty. I wydaje nam się, że ten właśnie

postulat został w artykułach P. Ministra Matuszewskiego dostatecznie jasno przedstawiony.

Wydaje nam się nawet, że w dzisiejszym okresie przewartościowywania wszystkich wartości teorii i praktyki, czynnik stałej waluty stał się punktem oparcia programowego, gdyż w przeciwnym razie musielibyśmy przyjść do wniosku, że najskuteczniejszym lekarstwem na walkę z kryzysem i na przebudowanie struktury gospodarczej jest chaos. Zarówno życie gospodarcze kraju, jak i potrzeby gospodarki publicznej wymagają tego, aby stałość waluty była podtrzymana. I świadomość tego postulatu jest zdobyczą nie tylko dotychczasowego doświadczenia gospodarczego, ale także i naturalnego wniosku z konsekwentnego przemyślenia sytuacji.

Lecz ten czynnik główny jest niczem innym, jak tylko najwyższym wyrazem wewnętrznego zaufania do trwałości stosunków gospodarczych wewnętrznych. Trwała więc realizacja tego trudnego postulatu musi być wynikiem zespolonych dążeń i pracy zarówno Rządu, jak i całego społeczeństwa.

C. P.

POLITYKA ROLNA NA ODCINKU KREDYTÓW I OBCIĄŻEŃ

MIJA obecnie pierwszy kwartał bieżącego rolniczego roku gospodarczego i choć nie czas jeszcze na ocenę wyników tegorocznej polityki gospodarczej, pożyteczną rzeczą byłoby sprawdzić, co zostało wykonane z pierwotnych założeń tej polityki, w jakim trybie wykonanie to postępowało, oraz czy wyczerpano już wszystkie środki, uruchomione dla celów tej polityki, i co należy uczynić jeszcze, aby polityka ta nadal działała w kierunku pełnego osiągnięcia zamierzonych wyników.

Jak wiadomo, zasady tegorocznej polityki gospodarczej wprowadziły w dziedzinę polityki cen rolniczych poważne przesunięcia w porównaniu do dotychczas przyjętego systemu. Ponieważ spodziewano się największego wstrząsu na skutek zaniechania polityki, polegającej na zbożowych zakupach interwencyjnych, specjalny nacisk miał być położony w dziedzinie zmobilizowania nowych środków dla łagodzenia skutków lub usuwania powodów nierównomiernej podaży. Powstało przed rolnictwem na najbliższe miesiące podwójne zadanie, polegające już nie tylko na doraźnym usuwaniu nadmiernej podaży poźniwej, ale na przeciwdziałaniu temu spadkowi cen, jaki miał wyniknąć skutkiem zaprzestania polityki odrywania poźniwego poziomu cen od cen światowych plus premja wywozowa.

Dotychczasowa metoda polegała prawie wyłącznie na sztucznym zwiększaniu popytu i utrzymaniu go kosztem wielkich ofiar na poziomie podaży. Została ona zastąpiona przede wszystkim wprowadzeniem środków, wpływających na zmniejszenie podaży w tych okresach, kiedy regularnie zaznacza się tendencja ku jej zwiększeniu (okres poźniwy oraz okresy głównych płatności); następnie miały być również wprowadzone środki, zmierzające do usunięcia

t. zw. podaży głodowej, wynikającej z konieczności zaspakajania nadmiernie ciężących obciążeń gotówkowych kosztem produktów, przeznaczonych na potrzeby domowe producentów, lub też kosztem kapitałów własnych warsztatu; wreszcie przewidziane zostały środki, mające zmierzać do normalnego podtrzymywania popytu na właściwym poziomie.

Pierwszy cel, a mianowicie zmniejszenie podaży, miał być osiągnięty przez zwiększone doprowadzenie do gospodarstw rolnych odpowiednich kredytów, któreby umożliwiły rozłożenie sprzedaży ich produktów w ciągu całego okresu roku gospodarczego. Zwiększenie tych kredytów wymagało wprowadzenia zmian do dotychczasowych zasad zbożowego kredytu rejestrowego i zaliczkowego. Poza tem do ograniczenia podaży poźniwej miało się również przyczynić zawieszenie wszelkich egzekucyj należności publiczno-prawnych w pierwszych miesiącach nowego roku gospodarczego.

Drugi cel, a mianowicie usunięcie podaży głodowej, miał być osiągnięty przez odpowiednie zmniejszenie nadmiernych ciężarów gotówkowych, o których splanie z normalnych źródeł rocznego dochodu, wobec niskiego poziomu rentowności produkcji rolnej, nie mogło być mowy. Każda spłata nadmiernie ciężącego długu mogła następować albo kosztem wewnętrznej konsumpcji gospodarstwa rolnego, albo kosztem poziomu stanu kultury tegoż gospodarstwa, albo też wreszcie kosztem kapitału obrotowego, a nawet i zakładowego. Zaległości podatkowe, zaległości ubezpieczeń społecznych, zaległe długi rolnicze, nadmierne oprocentowanie kredytów bieżących lub zaległych skonwertowanych, nadmierne obciążenie niektórymi bieżącymi świadczeniami publiczno-prawne-

mi—wszystko to składa się na stworzenie wspomnianego nadmiernego obciążenia gotówkowego.

Trzeci cel, a mianowicie podtrzymywanie popytu, miał być osiągnięty przez udzielenie pomocy kredytowej aparatowi handlowemu oraz zorganizowanie tego aparatu tak, aby dzięki odpowiednio rozbudowanej sieci mógł on stale pochłaniać podaż wszelkich rynków produktów rolnych w Polsce.

Rozwój kredytów zbożowych (rejestranych i zaliczkowych) wykazuje w porównaniu do ubiegłego roku dużą poprawę. Obniżenie kosztów tego kredytu do wysokości 3% w stosunku rocznym oraz zwolnienie go od wszelkich potrąceń na rzecz dawnych nieuregulowanych zobowiązań wzbudziło duże zainteresowanie tym kredytem wśród rolników. Tem samem nie zostały zniechęceni wiadomości o zapowiadającym się zniechęceniu rolników do tej formy kredytów na skutek dotychczasowego doświadczenia i strat, poniesionych w ubiegłych latach przy jego spłacie.

Rozwój tego kredytu był jednak i w r. b. poważnie zahamowany stałą rozbieżnością między gospodarczymi jego celami i bankowymi zasadami, wiążącymi jego rozprawienie. Jest faktem niezaprzeczalnym, iż z punktu widzenia rolniczo-gospodarczego należałoby tę formę kredytu zastosować przede wszystkim do tych gospodarstw, które, będąc w ciężkim położeniu, zmuszone są realizować swoje produkty r lne rychło po ich zbiorze. Z punktu widzenia bankowego natomiast ten typ kredytobiorcy jest najmniej poszukiwany. Różnice, zachodzące między temi sp zecznymi warunkami, miała łagodzić przyjęta forma zabezpieczenia kredytu, a więc zastaw zboża. W normalnych warunkach zastaw powinien być uważany za pełnowartościowe i dostateczne zabezpieczenie; taka też była właściwie pierwotna intencja ustawy o zastawach rolniczych. Nigdy jednak nie dało się uzyskać przy rolniczych kredytach zastawowych całkowitego oderwania się od kredytowej odpowiedzialności samego producenta, przeciwnie — im bardziej pogłębiał się kryzys, tem bardziej występowała tendencja oparcia się przede wszystkim przy udzielaniu tego typu kredytu o odpowiedzialność osobistą; zabezpieczenie rejestrowe stawało się cennem równoległym zabezpieczeniem, spełniającem rolę gospodarczą, polegającą raczej na związaniu i niewypuszczeniu na rynek pewnych ilości zboża.

Jest jeszcze pozatem inny powód, który wpływał hamująco przy rozprawianiu kredytów zbożowych i który wynikał ze słabego stanu finansowego niejednej lokalnej instytucji kredytowej. Główne instytucje rozprawiające wzbierały się korzystać z pośrednictwa tych słabszych instytucji lokalnych, a ponieważ ilość chwiejących się placówek drobnego kredytu znacznie wzrosła się w miarę pogłębiającego się kryzysu wśród ich klientów, w konsekwencji wiele okolic, w których rejonie działają te instytucje kredytowe, były pozbawione kredytów zbożowych.

Jeżeli chodzi o rozmiary dotychczas udzielonej pomocy kredytowej, należy zauważyć, iż trudno jest obecnie uchwycić dokładną wysokość już przyznanych pożyczek, gdyż działalność rozprawiająca jest ciągle w toku. W przybliżeniu liczymy te wynoszą w porównaniu z rokiem ubiegłym (w miljn. zł):

	Wrzesień 1935	Wrzesień 1934	Rok 1934/35
Kredyt rejestrowy	17.0	13.5	22.0
" zaliczkowy	8.3	1.7	3.0
Razem:	25.3	15.2	25.0

Jak wynika z tych danych, nie tylko przekroczono obecnie poziom, osiągnięty w r. ub. w tym samym terminie, ale przekroczono również maksymalne zeszłoroczne natężenie kredytowe. Różnica zaznaczyła się przede wszystkim w zakresie kredytu zaliczkowego, a więc przeznaczonego dla drobnego rolnictwa. Jeżeli jednak porównać te kwoty z sumami, postawionymi w tym roku na ten cel do dyspozycji instytucji rozprawiających, wyniki nie są jeszcze zadowalające, gdyż osiągnięto niewiele więcej dopiero połowę istniejących możliwości. Możliwość ta, jak wiadomo, wyniosła zł 50 miljn. — i to zł 10 miljn. na cele kredytu zaliczkowego, a zł 40 miljn. na cele kredytu zastawowego. Toteż w tej dziedzinie nasuwa się pierwsza uwaga na najbliższą przyszłość, a mianowicie, iż nie należy zwalniać tempa w rozprawianiu kredytów zbożowych, i to nie tylko dlatego, że wyniki nie osiągnęły zamierzonej kwoty pomocy kredytowej, lecz również i dlatego, że znowu następuje okres o skumulowanych płatnościach rolniczych, który — podobnie jak okres późniejszy — oddziaływać będzie gwałtowniej na kształtowanie się cen na produkty rolne.

Drugi środek, przeznaczony dla uzyskania ograniczenia specjalnie późniejszej podaży, a mianowicie zawieszenie wszelkich egzekucji należności publiczno-prawnych, został w pełni zastosowany dzięki okólnikowi Ministra Skarbu, który polecił urzędowi skarbowym wstrzymać wszelkie kroki egzekucyjne do dn. 15 października 1935 r. Jak wiadomo, zawieszenie to obejmuje nie tylko należności skarbowe, ale również samorządowe oraz wszelkie inne należności publiczno-prawne, ściągane za pośrednictwem urzędów skarbowych od właścicieli gospodarstw rolnych.

Coprawda, część dawnych zobowiązań — czy to podatkowych, czy też powstałych z tytułu niezapłaconych danin samorządowych lub składek ubezpieczeń społecznych — została już uporządkowana mocą najnowszego zarządzenia o ulgach w spłacie zaległych zobowiązań publiczno-prawnych. Te ostatnie rozporządzenia obejmują jednak tylko zaległości sprzed 1934 r., gdy tymczasem chodziło o jaknajpowszechniejsze zawieszenie egzekucji w stosunku do gospodarstw rolnych, i dlatego drugie zarządzenie objęło wszelkie zaległości, chociażby powstały one w bieżącym roku. W dziedzinie podatków państwowych wstrzymanie kroków egzekucyjnych odnosiło się w szczególności do zaległości w podatku gruntowym 1934/35 r., oraz powstałych przy nieuregulowaniu raty kwietniowej 1935 r. W podatku dochodowym wstrzymanie egzekucji odnosiło się w szczególności do zaległości z lat 1934/35 i 1935/36; to samo jeżeli chodzi o daninę majątkową.

Działanie tak pomyślanych zarządzeń, uzupełnionych pozatem jednorocznym zakazem zajmowania na cele egzekucji podatkowej tych produktów rolnych, które objęte zostały zastawem rolniczym, było niewątpliwie bardzo skuteczne. Skuteczność tego środka stwarza jednakże duże niebezpieczeństwo, zagrażające równowadze cen z chwilą, gdy przestanie on działać. Można by nawet powiedzieć, iż im skutecz-

niejszym okazał się ten środek, z tem większą ostrożnością będzie trzeba przystąpić do przywracania normalnego działania zabiegów egzekucyjnych. Nie ulega bowiem wątpliwości, iż zarządzone wstrzymanie egzekucji było tak generalne, że stworzył się pewnego rodzaju zator, za którym nagromadziły się różnego rodzaju należności. Nagłe wypuszczenie fali egzekucyjnej mogłoby przedewszystkiem odbić się ujemnie na zdolności płatniczej niejednego gospodarstwa, na dalszym rozwoju podjętej polityki gospodarczej oraz wpłynąć nawet na całkowite przekreślenie dobrodziejstwa, wynikłego z udzielonego zawieszenia egzekucji.

Powinaby więc być mowa o stopniowym powrocie do stanu normalnego. Aby sobie zdać sprawę z tego, jak należy rozumieć to stopniowanie, wystarczy przypomnieć, jakie należności będą podlegać ponownie egzekucji z dniem 15 października r. b. Należności te podzielić można na 3 grupy: zalegające należności z roku budżetowego 1935/36, zalegające należności z roku budżetowego 1934/35 oraz zalegające należności z wszystkich pozostałych dawnych okresów budżetowych, a które nie zostaną objęte częściowem lub całkowitem umorzeniem, względnie 3-letniem odroczeniem spłaty na podstawie wspomnianych ogólnych ulg; jak wiadomo, nastąpi to w tych wypadkach, gdzie dłużnik nie wypełnił wymaganych od niego warunków uregulowania bieżących należności. Byłoby rzeczą niemożliwą dokładnie oszacować gotówkową równowartość każdej z tych pozycji. Na podstawie posiadanego materiału można twierdzić, iż niedaleką prawdą byłaby kwota zł 15 miljn., jako określająca sumę zaległości pierwszej kategorii, i kwota zł 25 miljn. — dla zaległości drugiej kategorii.

Na podstawie poprzednich uwag można więc już obecnie zauważyć, że stopniowanie powinno być właściwie polegać na egzekwowaniu w pierwszym rzędzie należności pierwszej kategorii, i to nie równocześnie z należnościami drugiej kategorii. Nietylko wysokość stosunkowa tych dwóch typów zaległości wskazywałaby na potrzebę przyjęcia takiego trybu postępowania, ale znaczenie ma tu również troska o stałe podtrzymanie bieżących wpływów, na których oparte są budżety instytucji publiczno-prawnych. Egzekucje należności trzeciej kategorii należałoby podjąć w ostatniej kolejności. Praktycznie wydaje się, iż ten ostatni postulat siłą rzeczy będzie musiał być zrealizowany, gdyż urzędy skarbowe dopiero z dniem 15 października będą miały odpowiedni materiał, na podstawie którego stwierdzą, czy i jacy płatnicy nie spełnili warunków, wymaganych dla korzystania z ulgowych spłat. Zbadanie tego materiału wymagać będzie pewnego okresu czasu — tak, iż do egzekucji urzędy skarbowe nie będą mogły przystąpić natychmiast.

Przyjęcie takiego, na przykład, lub podobnego planu przy ponownem wszczęciu normalnych kroków egzekucyjnych byłoby tem ważniejsze, iż od metody przyjętej i nasilenia nacisku egzekucyjnego zależeć będzie kształtowanie się ceny, a zatem zależeć będą rozmiary zdolności gospodarstw wiejskich do pokrywania ich udziału wpływach bieżących podatków. Zestawienie zobowiązań publiczno-prawnych gospodarstw wiejskich, zapadających od 15 października r. b. na poczet bieżącego budżetu, wygląda w sposób następujący:

Od dnia 15/X stają się wymagalnemi:

a) podatek dochodowy za 1935 r. (w części jeszcze niewpłacony)	ok. zł	18 miljn.
b) zaległa I rata podatku gruntowego za 1935 r.	" "	10 "
c) wykup szarwarku	" "	3 "

Od dn. 30/XI 1935 r. stają się wymagalnemi:

a) II rata podatku gruntowego za 1935 r. (obciążaj. gospodarstwa ponad 15 ha)	" "	20 "
b) danina majątkowa	" "	6 "
c) dodatki samorządowe do podatku gruntowego	" "	11 "
d) opłaty drogowe	" "	8'6 "
e) dodatek do podatku dochodowego (samorządowy dodatek w woj. zachodnich)	" "	3 "
f) podatek wyrównawczy	" "	8'5 "
g) wykup szarwarku	" "	3 "

Od dn. 1/II 1936 r. staną się wymagalnemi:

a) podatek gruntowy za 1936 r. (obciążający gospodarstwa poniżej 15 ha)	" "	24 "
b) opłaty drogowe (jak wyżej)	" "	11'4 "
c) dodatki samorządowe do podatku gruntowego (jak wyżej)	" "	8 "
d) podatek wyrównawczy (jak wyżej)	" "	11'5 "

Razem: ok. zł 146 miljn.

A zatem łącznie w ciągu najbliższych 5 miesięcy rolnictwo na same podatki i daniny samorządowe musi wpłacić ok. zł 146 miljn. Stopień, w jakim wpłynie ta suma, zależeć będzie od umiejętności postępowania przy jej egzekwowaniu. Jest to tem bardziej ważne, iż nie należy zapominać, że z obecnego budżetu gospodarstw rolnych wygoszparowane mają być nietylko wpływy na budżet z 1935/36 r., ale również częściowo na budżet 1936/37 r. O wpływach tego przyszłego budżetu w powyższem zestawieniu nie wspominamy.

Przechodząc teraz do grupy środków, które miały na celu usunięcie głodowej podaży, przypomnijmy, iż zamiary pod tym względem szły przedewszystkiem w kierunku obniżenia podatków bezpośrednich (państwowych i samorządowych), obciążających rolnictwo. Wynikiem tych zamiarów było skasowanie poboru obydwóch dodatków 10%-owych (interwencyjnego i kryzysowego) do podatku gruntowego; a więc najbliższa rata podatku gruntowego pobrana już będzie bez żadnych dodatków państwowych. Pozostają nadal dodatki samorządowe.

Obniżenie danin samorządowych było również zapowiadane i miało tworzyć racjonalne dopełnienie przedsięwziętych środków dla zmniejszenia sumy nadmiernych obciążeń rolnictwa. Jednakże sytuacja budżetowa samorządów jest tak odmienna od sytuacji budżetowej Skarbu Państwa, że obniżka danin tych nie nastąpiła — skutkiem trudności wprowadzenia większych zmian w pozycjach rozchodowych samorządów. Dochody z rolnictwa tworzą 85% wpływów budżetowych samorządów. Obniżenie tej części dochodów odbić się musi głęboko na równowadze finansów komunalnych. Przez to jednak zagadnienie to nie powinno schodzić na dalszy plan, gdyż należy również pamiętać i o tem, że obciążenie rolnictwa daninami samorządowemi wynosi bez szarwarku blisko 2½ razy więcej niż obciążenie jego na rzecz Skarbu Państwa.

Obniżenie nadmiernie ciążącego na rolnictwie długu przeprowadzone zostało również dzięki kompleksowi zarządzeń, o których już wspomnieliśmy powyżej, a które doprowadziły do uporządkowania, częściowego umorzenia i odroczenia spłaty zaległości podatkowych, zaległości w daninach samorządowych i zaległości w składkach ubezpieczeń społecznych oraz ogniowych.

W dziedzinie zobowiązań prywatno-prawnych rolnictwa ostatnie 2 dekryty, nowelizujące dotychczasowe ustawodawstwo oddłużeniowe, dały wyraz temu, iż nawet jedna rata skonwertowanego długu rolniczego sprzed dn. 1 lipca 1932 r., jest długiem, wykraczającym swym ciężarem poza granice obecnej przychodowości rolniczej. Pozostała sprawa długów rolniczych wobec instytucji kredytu zorganizowanego, bez względu na to, czy zostały one skonwertowane za pośrednictwem Banku Akceptacyjnego, czy też tej konwersji nie podlegają. Jeżeli chodzi o skonwertowane długi bankowe, to stwierdzić należy, iż nie zapadają obecnie zbyt wielkie transze spłat kapitałowych. Ponieważ układy korzystały w dużej mierze z dwuletniej karencji, większa ilość terminów płatności pierwszej raty kapitałowej zapadać będzie dopiero w początku przyszłego roku.

Natomiast zagadnienie oprocentowania bankowych kredytów dawnych i bieżących krótkoterminowych i długoterminowych wykazuje nadal sprzeczność z istotnymi warunkami dochodowości rolniczej. Jest w tem coś rażącego, że w dobie obecnej jedną z najlepszych rentowności wykazują prywatne rolnicze listy zastawne, czyli właśnie te papiery procentowe, które w większej ilości wypadków oparte są na nierentownym warsztacie pracy. Zestawienie tych dwóch spostrzeżeń wystarczy dla stwierdzenia, iż obsługa długu w instytucjach kredytu długoterminowego odbywa się, przeciętnie biorąc, nie z bieżących dochodów, lecz kosztem substancji. Każda rata instytucji kredytu długoterminowego, pobrana w tych warunkach, zmniejsza wartość zabezpieczenia, o które oparty jest ten kredyt, gdyż obsługa jego stale podkopuje egzystencję warsztatu rolnego i zmniejsza jego zdolność produkcyjną. Jeżeli chodzi o wpływ na rozwój omawianej polityki gospodarczej, zagadnienie oprocentowania stoi narówni z innymi problemami nadmiernych obciążeń rolnictwa.

Ostatni cel, do którego zmierzała tegoroczna polityka gospodarcza, polegał na podtrzymaniu stałego popytu na artykuły rolne, przez zorganizowanie prywatnego aparatu handlowego. Jemu powierzono bowiem rolę jaknajnormalniejszej obsługi rynków produktów rolnych. Do środków, jakie zastosowano do osiągnięcia tego celu, należy zaliczyć: pomoc finansową dla młynów i kupców zbożowych, pomoc dla odbiorców nasion oleistych, a więc dla olejarzy w formie tanich kredytów lombardowych, pomoc finansową dla spółdzielni mleczarskich i wreszcie organizację spichrzów lokalnych i budowa elewatorów. Prace, jak widać, zakrojone zostały na wielką skalę, i zawczasie byłoby oceniać dziś jakiegokolwiek wyniki w tej dziedzinie.

Co natomiast już zaznaczyło się wyraźnie, to fakt iż nie zdołano wciągnąć aparatu spółdzielczego i postawić go w szeregach odbiorców i kupców zbożowych. Na przeszkodzie stanęły tu znów zasady bankowe, wiążące i krępujące rozprawianie kredytów, których nawet w ograniczonych kwotach nie można było dla tego celu gospodarczego uruchomić. Stan spółdzielni rolniczo-handlowych jest, jak wiadomo, ciężki — czy to w wyniku starych zaległości, ciążyących na nich, czy też, przy nowo powstających spółdzielniach, skutkiem chronicznego braku kapitału obrotowego; niemniej jednak spółdzielnie te prowadzą bieżące interesy i załatwiają w ramach możliwości krótkoterminowe transakcje handlowe. Niektóre z nich przy minimalnej pomocy kilku tysięcy złotych potrafiły obrócić kilkudziesięcioma wagonami zboża — dla pożytku i okolicy i członków spółdzielni. W danym wypadku chodziłoby też tylko o taką minimalną pomoc dla kilkuset spółdzielni, równomiernie rozrzuconych po całym terenie Polski. Wartość kredytowa, z wyjątkiem kilkunastu, okazała się, zdaniem instytucji kredytowych, niedostateczna. Trudno jest jednak zabiegami, ograniczającymi normalne warunki pracy, przywracać do równowagi chore organizmy, tem bardziej gdy się zważy, iż o stworzeniu odnowa innego aparatu — czy to rolniczo-handlowego, czy drobnego kredytu — nie może być mowy w dzisiejszych warunkach.

A zatem, streszczając wyniki tej pobieżnej analizy, możemy wysnuć następujące konkluzje: w dziedzinie kredytów zbożowych należałoby dalej z całą starannością dążyć do ich rozprawienia — w szczególności wobec zbliżających się ważnych terminów płatności; w dziedzinie obciążeń daninami samorządowymi należałoby w bliskiej przyszłości przeprowadzić odpowiednie zmiany budżetów samorządowych, któreby w rezultacie odciążyły budżety gospodarstw rolnych; w dziedzinie egzekucyj podatkowych winna by być zastosowana wielka ostrożność, a nowe kroki egzekucyjne należałoby wszcząć stopniowo, według ściśle określonego zgóry planu; w dziedzinie prywatno-prawnych zobowiązań, zagadnienie oprocentowania, jako ściśle związane z możliwościami płatniczymi rolnictwa, nie może być uważane za ostatecznie uporządkowane, gdy poziom cen rolniczych utrzymuje się nadal poniżej warunków opłacalności; w dziedzinie pomocy aparatowi handlowemu nie należy pomijać istniejących lokalnych placówek handlowych, dzięki którym o wiele łatwiej osiągnąć się da równomierne kształtowanie cen rolniczych — tak w czasie, jak i w przestrzeni.

M. Wierusz-Kowalski

KRONIKA GOSPODARCZA

SPRAWY GOSPODARCZE W IZBACH USTAWODAWCZYCH

RZĄDOWE PROJEKTY USTAW W SEJMIE. — Rząd wniósł projekt ustawy o kredytach dodatkowych na rok 1935/36.

Projekt ten podwyższa wydatki, ustalone w grupie A — Administracja — budżetu, załączonego do ustawy skarbowej z dn. 24/III

1935 r. na okres od 1/IV 1935 r. do 31/III 1936 r. — o łączną kwotę zł 3 032 000. Z tego zł 532 000 przypada na część 5 — Ministerstwo Spraw Zagranicznych, wydatki zwyczajne, w dziale 3 „Urzędy Zagraniczne” w § 12 „Opieka nad emigrantami zagranicą”. Układ z Rzeszą Niemiecką z dn. 11/VII 1934 r.

przewiduje możliwość korzystania przez obywateli polskich ze świadczeń niemieckiej opieki społecznej. Zawiera on jednocześnie obowiązek uiszczenia przez Państwo Polskie kwoty RM 500 000 z tytułu tych świadczeń za okres roczny. Połowa tej kwoty została wpłacona w r. ub., a obecnie projektuje się spłatę II raty, t. j. RM 250 000, czyli zł 530 000. Zaznaczyć należy, że kwota ta została Rzeszy Niemieckiej uiszczona drogą rozrachunku między wierzycielami polskimi i dłużnikami niemieckimi. Obecnie Rząd Polski musi pokryć polskim wierzycielom ich należności.

Wydatki nadzwyczajne części 7 — Ministerstwo Spraw Wewnętrznych, w dziale 2 „Województwa i starostwa” — zostają powiększone przez projekt ustawy o kwotę zł 2 000 000 — w nowoutworzonym § 16 „Koszty wyborów do Sejmu i Senatu”. Wobec odbytych wyborów do Sejmu i Senatu — uzasadnienie tej podwyżki jest oczywiste.

Projekt ten w końcu podnosi wydatki zwyczajne części 11 — Ministerstwo Komunikacji — w dziale 4 „Roboty Publiczne”, w rozdziale 2 „Budowle wodne”, w § 12 „Rzeki żeglowne” — o kwotę zł 500 000. Komisariat Rządu na m. st. Warszawę

w 1929 r. wywłaszczył na rzecz Skarbu Państwa pod budowę portu handlowego na Saskiej Kępie w Warszawie teren o powierzchni 68 619 97 m², wyznaczając odszkodowanie w kwocie zł 274 468, t. j. w wysokości zł 4 za 1 m². Orzeczenie Komisariatu Rządu zostało zaskarżone, i ostatecznie Sąd Apelacyjny w Warszawie ustalił odszkodowanie w wysokości zł 10'68 za 1 m² oraz odsetki, co razem czyni kwotę zł 732 829'24. Ponieważ kwota, ustalona przez Komisariat Rządu, została właścicielom terenu wpłacona, pozostaje jeszcze do spłaty kwota zł 605 060'36. Właściciele nieruchomości godzą się na opust w wysokości 20%, byleby pozostała należność została im niezwłocznie wpłacona. To pociąga za sobą konieczność dodatkowego kredytu w wysokości zł 500 000, a charakter tej transakcji czyni ją dla Skarbu Państwa korzystną.

Zaznaczyć należy, że powyższe zwiększenie kredytów zrajdzie całkowite pokrycie w oszczędnościach w tych samych względnie innych częściach budżetu i nie spowoduje przekroczenia globalnej kwoty wydatków, ustalonej w ustawie skarbowej na rok 1935/36 w wysokości zł 2 168 378 160. Potwierdzają to, zresztą, tymczasowe zestawienia obrotów kasowych.

GÓRNICCTWO I PRZEMYSŁ

V ZJAZD STOWARZYSZENIA POLSKICH INŻYNIERÓW GÓRNICZYCH I HUTNICZYCH. — W dniach 5 ÷ 7 października r. b. odbył się w Katowicach V Zjazd Stowarzyszenia Polskich Inżynierów Górniczych i Hutniczych.

Pierwsze 2 zjazdy zbierały się przed wojną w Krakowie, trzeci zjazd odbył się w 1922 r. w tylko co podówczas przyłączonych do Polski wraz ze Śląskiem Katowicach, czwarty zjazd wybrał na miejsce swych obrad Kraków i odbył się tam w 1932 r. O ile pierwsze 3 zjazdy miały ogólny charakter, o tyle 2 ostatnie były zjazdami inżynierów, zrzeszonych w Polskiem Stowarzyszeniu Inżynierów Górniczych i Hutniczych.

Pierwsze plenarne posiedzenie V Zjazdu zostało otwarte przez Prezesa Zarządu Głównego Stowarzyszenia, P. Inż. E. Górkiwicza. Po ukonstytuowaniu się władz zjazdowych, przyczem przewodniczącym został P. Inż. E. Górkiwicz, pierwsze powitalne przemówienie wygłosił P. Podsekretarz Stanu w Ministerstwie Przemysłu i Handlu F. Doleżał, w zastępstwie Pana Ministra Floyar-Rajchmana, któremu obrady Izby Ustawodawczych uniemożliwiły zapowiedziany przyjazd. P. Wiceminister Doleżał podkreślił znaczenie i rolę inżyniera w przeżywanych obecnie przez cały świat warunkach ekonomicznych. Następnie powitał Zjazd P. Wojewoda Śląski M. Grażyński, który mówił o tej odpowiedzialnej pracy, która spadła na polskich inżynierów po przyłączeniu Śląska do Polski.

Na pierwszym plenarnym posiedzeniu były wygłoszone 2 referaty: P. Inż. E. Górkiwicza — „Stowarzyszenie Polskich Inżynierów Górniczych i Hutniczych — przeszłość i zadania obecne” i P. Inż. M. Bajera, Nacz. Dyr. Unji Polskiego Przemysłu Górniczego — „Naczelne organizacje gospodarcze przemysłu górniczego w Polsce”.

P. Inż. E. Górkiwicz dał krótki zarys historii Stowarzyszenia i jego stanu obecnego. Jednocześnie o wszystkich inżynierów górniczych, odgrywających jakkolwiek rolę w przemyśle, nauce czy administracji. Liczy ono obecnie około 520 członków, z czego przeszło 40% jest wychowancami Akademii Górniczej w Krakowie. Stosunek ten będzie oczywiście stale zwiększał się, aż kiedyś Stowarzyszenie stanie się zrzeszeniem inżynierów-wychowanców tej Akademii.

P. Inż. Górkiwicz podkreślił tę ważną rolę, jaką powinny odegrać ugrupowania inżynierskie w obecnym okresie naszego życia gospodarczego. Dotychczas stowarzyszenia techniczne koncentrowały cały swój wysiłek na pracy i zagadnieniach ściśle

fachowych i za mało zwracały uwagę na zdobycie odpowiedniego stanowiska w dziedzinie uprawnień publicznych. Niezbędnym warunkiem zapewnienia ogółowi inżynierskiemu należytego wpływu wśród innych ugrupowań społecznych jest uregulowanie prawnopubliczne form organizacyjnych stanu inżynierskiego. Szereg zawodów został już zorganizowany w izby, jak to adwokaci, lekarze i t. d. Wobec odmiennych cech zespołu inżynierskiego, gdzie jest niezmiernie mało inżynierów wolnopracujących, należy zastosować nieco odmienną metodę niż przy organizacji innych zawodów. Należy oprzeć się na istniejących stowarzyszeniach inżynierskich i, udzielając im pewnych praw i przywilejów, jednocześnie nałożyć pewne obowiązki, które w innych zawodach wypełniają izby.

P. Inż. M. Bajer zobrazował historję organizacji przemysłu górniczego na ziemiach polskich w okresie zaborczym i te etapy, przez które te organizacje przechodziły w Państwie Polskiem.

W drugim dniu Zjazdu przedpołudnie było poświęcone pracom w sekcjach. Zostały utworzone następujące sekcje: 1) górnictwa A — weszły tu referaty o środkach do wzmaganja wytwórczości szybów naftowych, o działaniu wód kopalnianych na beton, wreszcie sprawy przewozu na kopalniach i obudowy szybów; 2) górnictwa B — specjalne zainteresowanie wywołały tu referaty o t. zw. ścianowej odbudowie w cienkich pokładach, oraz o specjalnej odbudowie pokładów węgla, skłonnych do samozapalania; 3) przeróbki i koksownictwa — należy wspomnieć w tej sekcji o referacie, dotyczącym warunków ulepszenia koksu z naszych węgli, oraz o teorii wzbogacania w ośrodku płynnym; 4) geologii stosowanej — tu były wysłuchane referaty o badaniach geofizycznych, o zagadnieniach z dziedziny geologii ekonomicznej, o stanie naszej wiedzy o surowcach mineralnych, wreszcie o zastosowaniu megaspor do stratygrafji utworów karbońskich; 5) miernictwa i 6) ogólna. Ta ostatnia sekcja przeprowadziła dyskusję nad wyżej wymienionemi referatami, wygłoszonemi na plenarnym posiedzeniu, oraz wysłuchała referatów co do organizacji przemysłowej, wykształcenia inżynierów w dziedzinie nauk gospodarczych i t. d. Ogółem wysłuchano i przedyskutowano w sekcjach 27 referatów.

W godzinach popołudniowych drugiego dnia Zjazdu odbyło się zamknięte posiedzenie członków Stowarzyszenia Polskich Inżynierów Górniczych i Hutniczych, na którym omówiono i przyjęto kilka rezolucji, uchwalonych na poszczególnych

sekcjach i zdecydowano oddać je dla przeredagowania Zarządowi Głównemu Stowarzyszenia, poczem obrady Zjazdu zostały zamknięte.

Wieczorem pierwszego dnia Zjazdu odbył się w salach reprezentacyjnych Sejmu i Województwa Śląskiego rańt, w drugim zaś dniu miał miejsce obiad koleżeńcki.

Po ukończeniu obrad Zjazdu w dn. 7 października odbył się szereg wycieczek na kopalnie i do innych zakładów przemysłowych.

St. Cz.

GÓRNICTWO WĘGLOWE

WYWÓZ WĘGLA KAMIENNEGO WE WRZEŚNIU 1935 R. przedstawiał się — według danych tymczasowych — następująco (w tys. tonn):

K r a j e	Wrzesień 1935				Sierpień 1935	Wrzesień 1935	Wzrost (+) lub zmniejszenie (-) w % do sierpnia
	1932	1933	1934	Sierpień 1935			
Rynki środkowo-europejskie	125	157	155	91	123	+ 32	
Austria	92	125	112	74	112	+ 38	
Węgry	2	1	1	—	—	—	
Czechosłowacja	30	31	30	17	8	- 9	
Niemcy	1	—	12	—	3	+ 3	
Rynki skandynawskie	546	389	276	293	318	+ 25	
Szwecja	278	206	150	192	219	+ 27	
Norwegia	62	66	26	37	45	+ 8	
Danja	124	53	63	51	19	- 32	
Islandja	5	2	2	3	8	+ 5	
Finlandja	77	62	35	10	27	+ 17	
Rynki bałtyckie	6	22	6	6	—	- 6	
Łotwa	1	21	—	6	—	- 6	
Litwa	1	—	—	—	—	—	
Kłajpeda	2	—	—	—	—	—	
Estonja	2	1	6	—	—	—	
Rynki zachodnio-europejskie	115	161	182	123	129	+ 6	
Francja	71	75	79	79	74	- 5	
Belgia	19	14	16	38	36	- 2	
Holandia	5	14	5	3	10	+ 7	
Irlandja	13	46	72	—	—	—	
Szwajcaria	7	12	10	3	9	+ 6	
Rynki południowo-europejskie	55	77	205	184	128	- 56	
Włochy	50	72	185	174	121	- 53	
Jugosławia	3	1	1	—	2	+ 2	
Rumunia	2	1	1	—	—	—	
Grecja	—	3	18	9	—	- 9	
Malta	—	—	—	1	5	+ 4	
Rynki pozaeuropejskie	16	9	36	30	17	- 13	
Algier	7	9	21	—	6	+ 6	
Egipt	—	—	11	11	—	- 11	
Pozostała Afryka	—	—	3	—	—	—	
Argentyna	7	—	—	19	11	- 8	
Inne kraje	2	—	1	—	—	—	
Węgiel okrętowy	30	29	33	59	52	- 7	
Razem zagranicę:	893	844	893	786	767	- 19	
W. M. Gdańsk	26	28	34	24	23	- 1	
Ogółem:	919	872	927	810	790	- 20	
Przeładunek węgla w portach:							
w Gdyni	386	435	505	544	503	- 41	
w Gdańsku	365	263	270	222	197	- 25	
Razem:	751	698	775	766	700	- 66	

Eksport węgla kamiennego we wrześniu w porównaniu z sierpniem spadł o 20 tys. t (2·05%), pozostając również niższy o 137 tys. t (17·34%) od wywozu w analogicznym miesiącu 1934 r. Od początku roku, t. j. w okresie styczeń — wrzesień 1935 r., wyeksportowano ogółem 6 720 tys. t — wobec 7 351 tys. t w odpowiednim okresie 1934 r., t. j. o 631 tys. t (8·58%) mniej.

Spadek wywozu dotyczył obu rejonów eksportujących, przyczem z Górnego Śląska wywieziono 681 tys. t, a zatem o 13 tys. t mniej niż w sierpniu, a z rej. dąbrowskiego 109 tys. t, t. j. o 7 tys. t mniej niż w poprzednim miesiącu. Eksport z rej. krakowskiego wynosił we wrześniu ok. 05 tys. t.

Z ogólnej ilości — wywieziono we wrześniu na rynki środkowo-europejskie 123 tys. t, a więc o 32 tys. t więcej niż w sierpniu, skutkiem wzmożonego wywozu do Austrii, co pozostaje w związku z podwyższeniem kontyngentu importowego tego kraju.

Wywóz na rynki skandynawskie wzrósł w porównaniu z sierpniem o 25 tys. t i wynosił 318 tys. t, przyczem wzrosły wysyłki do Szwecji, Norwegii, Finlandji i Islandji, natomiast wysyłki do Danji — ze względu na pertraktacje kontyngentowe — spadły o 32 tys. t.

Wywóz na rynki zachodnio-europejskie utrzymał się z małą nadwyżką na poprzednim poziomie.

Spadek wywozu wykazują jedynie rynki południowo-europejskie (Włochy) i pozaeuropejskie. Zmalał także zbył węgla okrętowego (bunkrowego).

Udział poszczególnych rynków zbytu w ogólnym eksporcie węgla we wrześniu w porównaniu z sierpniem ilustruje niżej podane zestawienie (w %):

	Sierpień	Wrzesień
Rynki środkowo-europejskie	11·24	15·57
" skandynawskie	36·17	40·26
" bałtyckie	0·74	—
" zachodnio-europejskie	15·19	16·33
" południowo-europejskie	22·72	16·20
" pozaeuropejskie	3·70	2·15
Węgiel okrętowy	7·28	6·59
W. M. Gdańsk	2·96	2·91

Przeciętna dzienna wysyłka węgla kamiennego zagranicę wynosiła we wrześniu — przy 26 dniach roboczych — ok. 30 tys. t, a zatem w porównaniu z sierpniem zmalała o ok. 1 tys. t; wysyłka ta wynosiła z rej. śląskiego ok. 26 tys. t, a z rej. dąbrowskiego ok. 4 tys. t.

Przeładunek węgla w portach Gdynia/Gdańsk we wrześniu w porównaniu z sierpniem zmalał o 66 tys. t i wynosił 700 tys. t, przyczem przeładunek w Gdyni spadł o 41 tys. t i wynosił 503 tys. t, a w Gdańsku zmalał o 25 tys. t 197 tys. t.

PRZEMYSŁ NAFTOWY

PRZEMYSŁ NAFTOWY W SIERPNIU 1935 R. — Wydobycie ropy w sierpniu r. b. wynosiło 4 432 cyst. brutto — wobec 4 384 cyst. w lipcu r. b. Przeciętna dzienna produkcja wynosiła blisko 143 cyst. — wobec 141 cyst. w lipcu.

Ilość ropy, zużytej na opał i manko, utrzymała się w wysokości prawie niezmięnionej, stanowiąc ok. 4% produkcji brutto.

Ekspedycja ropy do rafinerji wyniosła 4 448 cyst. — wobec 4 519 cyst. w lipcu.

Zapasy ropy, zamagazynowanej na kopalniach i tłoczniach, pozostały bez większych zmian (1 755 cyst. wobec 1 779 cyst. w lipcu).

Ceny ropy bruttowej pozostały w wysokości niezmięnionej — z 1 350 za cysternę 10-tonnową loco zbiorniki.

Jako znaczniejsze wyróżniają się dowiercenia: w rej. jasielskim — „Znicz VII” w Dobrucowej z wydajnością 10 t ropy dziennie (z głęb. 994 m) i „Basiówka Nr I” w Daszawie z produkcją 50 m³ gazów na minutę (z głęb. 696 m). Pozatem nawiercono produkcję w wysokości ok. 5 ÷ 7 t ropy dziennie: w Bitkowie w otworach: „Polopetrol VII” na głęb. 1 454 m i „Dąbrowa LXII” — 1 304 m. Mniejsze ilości ropy nawiercono: w Krygu („Henryk” — 4 t dziennie z głęb. 367 m) i po 2 t w kilku otworach gmin: Lipinki, Schodnica i Rypne.

W rejonie borysławskim przeprowadzono tylko 2 dowiercenia: w otworze „Violetta I” w Mrażnicy na głęb. 1 271 m — z małymi wybuchami (ok. 4·5 t ropy dziennie) i w otworze „Marcel I” kopalni „Maria Teresa” — 3 t ropy dziennie i 2·66 m³ gazów na minutę z głęb. 1 290 m.

Prace nad odbudową ciśnienia złoża na kopalniach: „Lipa” w Lipinkach, „Leon” w Potoku i „August” w Równem — były w dalszym ciągu wstrzymane. W Schodnicy i Uryczu na kopalniach: „Muchowate”, „Harem”, „Pereprostyna” i „Urycka S-ka” odbudowa ciśnienia utrzymywała wydajność na poziomie kilkakrotnie wyższym niż przed stosowaniem metody. Natomiast w Strzelbicach nie zauważono dotychczas jeszcze wzrostu produkcji.

Produkcja i obrót ropą — w sierpniu 1935 r. (w cysternach)

MIESIĄC I ROK	J A S Ł O				DROHOBYCZ				STANISŁAWÓW				R A Z E M			
	Produkcja	Opał i manko	Ekspedycja	Zapasy w końcu m-ca	Produkcja	Opał i manko	Ekspedycja	Zapasy w końcu m-ca	Produkcja	Opał i manko	Ekspedycja	Zapasy w końcu m-ca	Produkcja	Opał i manko	Ekspedycja	Zapasy w końcu m-ca
Lipiec 1935	837	10	858	318	3 232	161	3 364	1 331	315	4	297	130	4 384	175	4 519	1 779
Sierpień 1935	860	9	866	307	3 279	157	3 228	1 383	293	5	354	65	4 432	171	4 448	1 755
Stycz. ÷ sierp. 1935	6 450	73	6 569	307	25 392	1 261	25 349	1 383	2 303	41	2 260	65	34 145	1 375	3 418	1 755
" 1934	6 310	41	6 321	358	26 497	1 302	26 560	1 664	2 243	50	2 212	91	35 050	1 393	35 093	2 113

Produkcja i zużycie gazów ziemnych — w sierpniu 1935 r. (w tys. m³)

MIESIĄC I ROK	J A S Ł O				DROHOBYCZ				STANISŁAWÓW				R A Z E M			
	Produkcja	Opał (zuż. własne)	Odtłoczono	Manko	Produkcja	Opał (zuż. własne)	Odtłoczono	Manko	Produkcja	Opał (zuż. własne)	Odtłoczono	Manko	Produkcja	Opał (zuż. własne)	Odtłoczono	Manko
Lipiec 1935	9 833	2 139	7 541	153	23 479	8 001	15 364	114	3 656	2 681	525	450	36 968	12 821	23 430	717
Sierpień 1935	10 350	2 563	7 650	137	23 079	7 962	14 981	136	3 668	2 785	445	438	37 097	13 310	23 076	711
Stycz. ÷ sierp. 1935	90 394	19 791	67 840	2 763	203 570	64 500	138 152	918	28 498	21 446	4 672	2 380	322 462	105 737	210 664	6 061
" 1934	76 174	16 799	56 578	2 797	202 650	79 901	121 785	964	28 998	21 118	4 304	3 576	307 822	117 818	182 667	7 337

Liczba otworów wiertniczych na kopalniach ropy i gazów — w sierpniu 1935 r.

MIESIĄC I ROK	L i c z b a o t w o r ó w															Ilość otworów produkcyjnych	Przeciętna dzienna produkcja otworów — w kg
	Montowane	Zmontowane	Wiercone			Instrument.	Wyłącznie gazowe	Samopłynące	Łyzkowane	Pompowane	Tłokowane	Rekonstruk.	Likwidacja	Razem			
			Produkcyjne	Bez produkcji	Razem												
Lipiec 1935	7	6	57	91	148	24	188	29	383	2 210	333	32	17	3 377	3 012	470	
Sierpień 1935	12	6	60	91	—	27	185	17	403	2 217	340	38	21	3 417	3 032	471	

W ruchu terenowym nastąpiło znaczne ożywienie. Zawarto szereg transakcji terenami naftowymi: w Niebysłowie, Bołochowie, Zawadce, Siwce Kałuskiej, Mościskach i Wierzchni pow. kałuskiego.

Prace poszukiwawcze metodą sejsmiczną prowadzono w bardzo szerokim zakresie na terenach ponad 20 gmin powiatów: Stryi, Rudki, Mościska, Dolina, Kałusz i Nadwórna. Śledzono w dalszym ciągu przeważnie grupę głębokich refleksów. Poza badaniami sejsmicznymi w okolicy Stryja i Rudek wykonano badania 9 wierceniemi rdzeniowymi „Calyx” (o głębokości otworów 90 ÷ 207 m). We wszystkich wierceniach napotkano pod pokrywą dyluwialną na monotonne utwory ilaste, miejscami z wkładkami ilów piaszczystych, ponadto stwierdzono występowanie wkładek tufitów. Rdzenie, których wydobyte wynosi ok. 80%, są obecnie badane petrograficznie, na mikrofaunę i chemicznie. Celem badań jest ustalenie horyzontów przewodniczących, przy pomocy których będzie można odtworzyć tektonikę badanych obszarów.

W ruchu wiertniczym dało się zauważyć znaczne ożywienie w związku z uruchomieniem nowych kopalni w Pasiecznej (kopalnia „Schmerler”), w Tekuczy („Sager”), bądź też wskutek plantowania i zwożenia materiałów kopalnianych na niezgłoszone jeszcze kopalnie w Bitkowie (w sąsiedztwie kopalni „Płytkie” i „Oil-Spring”).

Nowych wierceń przybyło 18 — wobec 24 w lipcu. Z tej liczby — na rejon jasielski przypada 12 (w lipcu — 17), a mianowicie: w Dominikowicach („Wilno I”), Gorlicach („Magdalena XVI”), Humniskach („Humniska III”), Harklowej („Ropita XXXIII”), Krygu („Henryk XII”), „Kinga-Marja I” i „Sombodja III”), Lipinkach (Orion I”), Łezanach („Mia I”), Starej Wsi („Biała Ropa II”), Toroszwówe („Amelja XXXI” i „Kościusko III”). W rejonie okr. drohobyckiego rozpoczęto 3 wiercenia (wobec 7 w lipcu): w Tustanowicach („Tamiza II”), Strzelbicach („Strzelbice LXXII”) i Brelikowie („Karpaty C IX”). W rejonie okr. sta-

nisławowskiego uruchomiono 3 otwory (w lipcu — żadnego): w Btkowie („Polopetrol VIII”), Pasiecznej („Chrobry XI”) i Rosulnej („Zofia XLII”). Ogółem w wierceniach znajdowało się 151 otworów (w lipcu 148).

Z wierceń poszukiwawczych otwór „Adam” w Kałuszu uzyskał głęb. 201 m, śladów gazów jednak jeszcze nie nawiercono, otwór „Wownia” — 1 037 m, „Pionier I” (Ewa) w Jasienicy Solnej — 109 m, „Pollon” w Lipinkach — 392 m, „Belarm” w Sobniowie bez zmiany — 1 133 m, „Pollon” w Stróżach — 836 m, „Polmin U/I” w Uhersku — 948 m; zaznaczyć należy, że w miesiącu poprzedzającym nawiercone zostały w głębokościach: 832, 851 i 890 m — ślady gazów ziemnych, a nie — jak mylnie podano pierwotnie — ślady ropy.

Wydobycie gazów ziemnych w sierpniu wyniosło: 37 097 tys. m³ — wobec 36 968 tys. m³ w lipcu. Przeciętnie dziennie wydobywano zatem — prawie bez zmiany — 1 196 tys. m³ wobec 1 192 tys. m³ w lipcu.

Manko gazowe pozostało niezmiennione, wynosząc ok. 2% produkcji.

Cenę gazu ziemnego w sierpniu ustalono w wysokości niezminionej — 4'15 za m³ dla Borysławia i dla jasielskiego rejonu 6 za m³, doliczając za tłoczenie 0'64 dla zakładów przemysłowych i 0'94 dla miast.

Liczba robotników na kopalniach ropy i gazów ziemnych wzrosła do 9 251 — wobec 9 169 w lipcu.

W sierpniu r. b. było czynnych 27 rafinerij nafty, które zatrudniały ogółem 3 514 robotników i majstrów (w lipcu r. b. 3 430). Z tej liczby — 3 427 robotników było zajętych przy pracach związanych bezpośrednio z ruchem zakładów.

Przeróbka ropy w rafineriach wynosiła 45 032 t (w r. ub. przeciętnie mies. 44 tys. t). Przerobiono ropy borysławskiej (standard) 28 949 t, specjalnej małoparafinowej 10 741 t, specjalnej bezparafinowej 5 342 t.

Produkcja i obrót produktami naftowymi — w sierpniu 1935 r. (w tonnach)

P r o d u k t	Wytwór- czość	Wysyłka do spo- życia w kraju	Wysyłka do innej rafin.	Zużycie własne	Eksport	Przychód		Z a p a s y	
						z innych rafineryj i gazoli- niarń	import	w dn. 31/VII 1935	w dn. 31/VIII 1935
Benzyna	7 475	6 201	553	3	5 028	3 347	—	16 465	15 502
Nafta	12 984	7 957	13	3	4 560	7	—	49 613	50 071
Olej gazowy	6 330	4 706	8	21	2 561	8	—	8 942	7 984
Oleje lekkie o c. g. do 0-890	1 003	956	4	—	13	13	—	976	1 019
Oleje: napędowy i opałowy	3 258	373	3	—	2 824	—	—	652	710
Oleje smarowe	3 396	3 055	93	9	1 901	98	—	66 384	64 820
Wazelina	— ¹⁾	52	—	—	1	—	—	201	145
Smary stałe	278	297	9	—	18	6	26	424	410
Parafina	2 044	667	3	—	1 861	1	—	4 508	4 022
Świece	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Asfalt	2 041	2 052	—	5	86	—	—	11 615	11 513
Koks	432	95	83	186	236	67	—	1 412	1 311
Produkty atypowe	387	415	—	2	—	—	—	112	82
" uboczne	272	138	—	121	1	—	—	909	921
Olej parafinowy	— ²⁾	—	555	41	—	526	—	21 584	21 000
Gacz i oleje potne	114	—	—	—	—	—	—	2 657	2 771
Slops	446	—	—	298	—	—	—	864	1 012
Pozostałości	1 578	171	5	347	1	5	—	15 025	16 084
Ogółem:	41 522	27 136	1 329	1 036	19 091	4 078	26	202 343	199 378

Eksport do poszczególnych krajów — w sierpniu 1935 r. (w tonnach)

Kraj przeznaczenia	Benzyna	Nafta	Olej gazowy	Oleje lekkie o c. g. do 0-890	Oleje smarowe	Parafina	Asfalt	Koks	Smary stałe Mydło naftowe	Świece	Wazelina	Półprodukty ³⁾	Pozostałości dystylacyjne ⁴⁾	Razem
Austria	25	209	347	2	37	96	—	220	7	—	—	—	4	947
Czechosłowacja	3 930	3 314	35	—	131	142	25	—	—	—	—	—	—	7 577
Dania	65	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	65
Grecja	—	—	—	—	—	99	—	—	—	—	—	—	—	99
Jugosławia	—	—	—	—	27	272	—	—	10	—	—	—	—	309
Łotwa	25	118	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	15	158
Niemcy	26	—	—	—	—	—	41	—	—	—	—	1	—	68
Norwegia	—	—	—	—	10	—	—	—	—	—	—	—	—	10
Szwajcaria	—	108	1 509	—	—	—	—	16	—	—	—	—	—	1 633
Szwecja	41	—	—	—	31	—	—	—	—	—	—	—	—	72
Węgry	—	—	—	—	—	75	—	—	—	—	—	—	2	77
Włochy	—	—	—	—	20	—	—	—	—	—	—	—	—	20
Razem:	4 112	3 749	1 891	2	256	684	66	236	17	—	—	1	21	10 895
Gdańsk	895	673	672	10	1 980	1 177	20	—	1	—	—	—	2 002	7 430
Gdynia	21	138	—	—	260	—	—	—	—	—	—	—	207	626
Ogółem:	5 028	4 560	2 563	12	2 496	1 861	86	236	18	—	—	1	2 230	19 091

Wytwórczość produktów naftowych wyniosła ogółem 41 522 t, a więc strata przy przeróbce stanowiła 7,8% (przeciętnie w r. ub. 8,1%).

Konsumpcja produktów naftowych w kraju wyniosła 28 172 t (w tym wewnętrzne spożycie rafinerji 1 036 t) i przedstawiała się następująco (w tonnach—bez spożycia rafinerji):

	S i e r p i e Ń		Przec. mies. 1934
	1935	1934	
Benzyna	6 201	5 072	5 170
Nafta	7 957	6 238	9 700
Oleje: gazowy i opał.	5 079	5 110	4 540
" smarowe	4 011	3 791	3 320
Parafina	667	818	630

Eksport produktów naftowych (właściwie wysyłka z rafinerji, przeznaczona na eksport) wyniósł ogółem 19 091 t,

czyli był większy niż przeciętny eksport miesięczny w r. ub. (17 tys. t).

Z poszczególnych produktów wywieziono zagranicę (w tonnach):

	S i e r p i e Ń	Przec. mies.
	1935	1934
Benzyna	5 028	5 220
Nafta	4 560	3 250
Oleje: gazowy i opał.	5 385	3 100
" smarowe	1 914	3 000
Parafina	1 861	1 630

Ruch z a p a s ó w w produktach naftowych w rafinerjach przedstawiał się następująco (w tonnach):

	1/VIII 1935	1/IX 1935	1/IX 1934
	Benzyna	16 465	15 502
Nafta	49 613	50 071	60 292
Oleje: gazowy i opałowy	9 574	8 694	14 253
" smarowe	67 360	65 839	59 778

¹⁾ Potrącono 2 t. wziętych z zapasów do przeróbki.

²⁾ 514 t. " " " "

³⁾ Olej parafinowy i odcieki, olej prasowy, gacz, oleje potne.

⁴⁾ Oleje napędowe i opałowe.

Parafina	4 022	4 508	7 405
Inne produkty	55 250	54 803	54 796
Razem: 199 378		202 343	215 321

W przemyśle gazolinowym sytuacja była w dalszym ciągu pomyślna. Produkcja gazoliny wyniosła w sierpniu r. b. 3 308 t (w lipcu 3 394 t). Z ogólnej ilości 37 097 tys. m³ gazu ziemnego, wyprodukowanego na kopalniach — przerobiono w gazoliniarniach 22 216 tys. m³, czyli 59%. Ze 100 m³ przerobionego gazu otrzymywano przeciętnie 148 kg gazoliny. Do rafinerii nafty wysłano jako domieszki do benzyn ciężkich celem otrzymania benzyny motorowej 3 170 t gazoliny. W ruchu było 26 zakładów gazolinowych, które zatrudniały 328 robotników.

KOPALNICTWO WOSKU ZIEMNEGO W SIERPNIU 1935 R. — W sierpniu r. b. wydobyto 33 t wosku (w lipcu 34 t). Eksport skierowany był wyłącznie do Niemiec — w ilości 16 t (w lipcu wysłano: 11 t do Niemiec i 5 t do Czechosłowacji). Zapasy wosku ziemnego zwiększyły się (z 53 t w lipcu) do 71 t. Zatrudnionych było 280 robotników (257). Ceny wosku ziemnego pozostały w wysokości niezmienionej zł 286 za gat. I, zł 231 za gat. II i zł 60 za gat. III za 100 kg loco kopalnia.

HUTNICTWO

WYTWÓRCZOŚĆ HUTNICTWA ŻELAZNEGO WE WRZEŚNIU 1935 R. przedstawiała się — według danych tymczasowych — jak następuje (w tonnach):

	1 9 3 5	Wrzesień	1934
	wrzesień	sierpień	
Surówka	35 618	30 363	28 333
Stal	71 859	84 989	63 123
Wytwory walcownicane	61 262	59 853	45 390
Rury żelazne i stalowe	5 817	6 845	44 823

Jak widać więc z powyższych liczb, wytwórczość wrześniowa wykazała poprawę w surówce i w wytworach walcownicanych gotowych, natomiast dość znaczny spadek w stali. Również nieco gorzej przedstawiała się produkcja rur. W porównaniu z wrześniem r. ub. wytwórczość tegoroczna we wszystkich działach była znacznie wyższa.

W porównaniu z sierpniem r. b. wytwórczość wrześniowa wzrosła w surówce o 17,2% i w wytworach walcownicanych o 21%, natomiast zmniejszyła się w stali surowej o 15,5% i w rurach o 15,0%. W porównaniu z wrześniem 1934 r. wzrost nastąpił we wszystkich działach, mianowicie: w surówce o 7%, w stali surowej o 13,9%, w wytworach walcownicanych gotowych o 35% i w rurach o 20,2%.

WYTWÓRCZOŚĆ HUTNICTWA CYNKU I OŁOWIU WE WRZEŚNIU 1935 R. przedstawiała się — według danych tymczasowych — jak następuje (w tonnach):

	1 9 3 5	Wrzesień	1934
	wrzesień	sierpień	
Cynk mufłowy i elektrolit.	7 394	7 466	7 602
Blacha cynkowa	1 210	1 288	1 259
Kwas siarkowy	12 412	12 688	13 135
Ołów surowy	2 122	1 407	132

Jak widać z powyższych danych, wytwórczość hut cynkowych utrzymywała się na dotychczasowym poziomie; nieznaczna niższa wytwórczość, jaka się ujawniła we wrześniu, przypisać należy mniejszej ilości dni pracy w tym miesiącu niż w sierpniu. W porównaniu z wrześniem r. ub. również nastąpiło nieznaczne obniżenie produkcji.

W porównaniu z sierpniem r. b. wytwórczość wrześniowa zmniejszyła się: w cynku o 0,96%, w blasze o 6% i w kwasie siarkowym o 2,2%; w porównaniu z wrześniem r. ub. wytwórczość tegoroczna była mniejsza: cynku o 1,8%, blachy cynkowej o 3,9% i kwasu siarkowego o 5,5%. Produkcja ołowiu w porównaniu z sierpniem r. b. wzrosła o 51%, w porównaniu zaś z wrześniem r. ub. zwiększyła się 16-krotnie, gdyż wówczas piece ołowiane zostały dopiero uruchomione po dłuższym postoju i pracowały zaledwie parę dni. Srebra we wrześniu nie wytwarzano.

KOPALNICTWO RUD ŻELAZNYCH W MAJU I CZERWCU 1935 R. — Ogólna konjunktura dla kopalnictwa rud żelaznych nie wykazywała w sprawozdawczych miesiącach żadnych zasadniczych zmian, toteż i ogólne wydobywanie

pozostawało mniej więcej na wysokości 2 poprzednich miesięcy, wykazując tylko nieznaczne zmniejszenie — o ok. 2,5%. Przy porównywaniu I półrocza r. b. z analogicznym półroczem r. ub. widoczna jest tendencja naszego hut do posługiwania się w szerszym zakresie niż poprzednio krajowymi rudami, gdyż pomimo zmniejszenia się w r. b. wytwórczości surówki o parę procent — wydobywanie rud w r. b. wzrosło znacznie, gdyż o 57,2%. Przemysł wielkopiecowy wykazywał w I półroczu r. b. lekką tendencję zniżkową, co, oczywiście, musiało odbić się hamująco na działalności kopalni, niewykazujących dostatecznego rozwoju; to było jedną z przyczyn przymusowego ograniczenia spożycia żelastwa, jakie zostało w hutnictwie wprowadzone z końcem czerwca. Ograniczenie to powinno wpłynąć dodatnio na rozwój naszego przemysłu wielkopiecowego, co — siłą rzeczy — musi za sobą pociągnąć wzrost zapotrzebowania na rudę i rozwój naszych kopalni.

Wydobywanie rud liczbowo przedstawiało się, jak następuje (w tonnach):

	Okręgi górnicze:			Liczb	
	często-	radom-	dąb-	Ogółem	robot-
	chowski	ski	rowski		ników
1934 — przec. mies.	16 979	1 941	932	19 852	1 642
IV kw. 1934 — przec. mies.	19 480	2 252	1 392	23 124	1 956
I " 1935 " " " "	23 330	1 856	1 377	26 563	2 176
Kwiecień 1935	23 799	2 051	1 036	26 886	2 187
Maj "	25 212	2 094	1 102	28 408	2 278
Czerwiec "	23 757	1 423	664	25 844	2 400
Styczeń÷czerwiec 1935	142 759	11 136	6 932	160 827	—
" " " " 1934	87 537	11 528	3 046	102 111	—

Poza powyższymi ilościami — wydobywano jeszcze rudę na 3 kopalniach ze starych zwałów; rudę tej wydobyto: w maju 704 t i w kwietniu 773 t; od początku roku wydobywanie wyniosło 3 399 t — wobec 5 177 t w tymże okresie r. ub.

Oprócz rudy żelaznej na kopalni „Staszic” w okr. radomskim wydobywany był pirit w wysokości: w maju 497 t i w czerwcu 1 688 t. Od początku roku wydobyto 6 925 t — wobec 7 313 t w I półroczu r. ub.

Ogólne wydobywanie rudy (bez rudy ze zwałów i bez piryty) w porównaniu z kwietniem wykazało w maju niewielki wzrost (o 5,5%), natomiast w czerwcu spadło (o 3,8%). Zarówno wzrost w maju jak i spadek w czerwcu zaznaczył się we wszystkich okręgach, przyczem w czerwcu spadek był szczególnie silny w okr. radomskim i dąbrowskim. Porównanie ogólnego wydobywania w I półroczu r. b. z r. ub. wypadło na korzyść r. b.; procentowo wzrost ten najsilniejszy był w okr. dąbrowskim; okr. radomski dał lekką obniżkę. Wskaźniki wydobywania przedstawiały się następująco:

	Kwie-	Maj	Czer-	Styczeń÷	czerwiec
	cień		wiec	1934	1935
Okr. częstochowski	100	106,1	99,8	100	162,3
" radomski	100	102,0	69,4	100	96,6
" dąbrowski	100	106,2	64,1	100	247,5
Ogółem w Polsce	100	105,5	96,2	100	157,2

Udział poszczególnych okręgów w półrocznym wydobywaniu wyniósł: częstochowskiego 88,8%, radomskiego 6,9% i dąbrowskiego 4,3%.

Liczba kopalni w ruchu utrzymywała się mniej więcej na jednym poziomie, gdyż w maju podniosła się do 15, w czerwcu natomiast spadła do 14. Poza temi kopalniami czynna była w obu miesiącach sprawozdawczych kopalnia piryty. Zmiany w uruchomieniu nie były duże, gdyż w maju uruchomiono 1 kopalnię w okr. radomskim i 1 w okr. dąbrowskim, zamknięto natomiast 1 kopalnię w okr. radomskim; w czerwcu zaś uruchomiona została 1 kopalnia w okr. częstochowskim i zatrzymane 2 w okr. radomskim i dąbrowskim. Należy oczekiwać, że w jesieni, a w każdym razie na wiosnę znacznie się zwiększy ruch w związku ze wzmożeniem zapotrzebowaniem surówki.

Zapasy rudy wszelkiej, znajdujące się na kopalniach i w hutach, podniosły się z 65 948 t w końcu kwietnia do 72 612 t w końcu czerwca, t. j. o 11,2%. W tej ilości — zapas rudy ilastej, przygotowanej do prażenia, znajdujący się na kopalniach, wzrósł z 27 692 t do 30 088 t (o 8,7%); zapas rudy ilastej prażonej oraz brunatnej, przygotowanej do wielkiego pieca, wzrósł z 20 604 t do 23 464 t (o 15,9%), w czym rudy ilastej było 9 530 t i brunatnej 13 934 t. Zapasy rudy prażonej, znajdujące się w hutach, podniosły się z 17 652 t do 19 060 t (o 7,9%).

Ogólna liczba robotników w wykazywała tendencję wzrostu; w porównaniu z kwietniem liczba ich wzrosła w maju o 91, t. j. o 4%, i w czerwcu o 122, t. j. o 5,5%. W 1934 r. w końcu czerwca pracowało 1 571 robotników — tak, że w okresie rocz-

nym liczba ich zwiększyła się o 52%. Z ogólnej liczby robotników — w okr. częstochowskim pracowało w maju i w czerwcu 2 006 i 2 090, w okr. radomskim — 226 i 281 i w dąbrowskim 46 i 29. Przeciętny zarobek robotników (bez potrąceń) w czerwcu w okr. częstochowskim i radomskim wynosił (w zł):

	Na dniówkę		Miesięcznie	
	okr. częstoch.	okr. radom.	okr. częstoch.	okr. radom.
Ogół robotników . . .	4'20	3'55	86'00	65'00
Górnicy na dole . . .	4'85	3'85	105'00	83'00
Wykwalifik. na gorze . . .	3'65	2'00	72'00	47'00
Niewykwalifik.	3'80	2'15	75'00	42'00

Wydańność pracy robotnika podana jest w poniższym zestawieniu (w tonnach miesięcznie i dziennie), przyczem w obliczeniu tem uwzględnieni zostali tylko robotnicy, pracujący w kopalniach z wydobyciem:

	Liczba robotników w kop. z wydob.	Wydobycie na 1 robotn.:	
		miesięcznie	dziennie
Styczeń 1935 . . .	1 797	14'69	0'565
Luty " . . .	1 863	13'44	0'585
Marzec " . . .	1 960	14'65	0'563
Kwiecień " . . .	1 863	14'42	0'577
Maj " . . .	2 066	13'70	0'548
Czerwiec " . . .	2 169	11'92	0'496

Jak widać więc, wydajność pracy w ostatnich miesiącach wykazała pewną niżkę, co pozostaje w łączności z przyjęciem większej liczby robotników dla przeprowadzenia robót przygotowawczych, niezbędnych dla dalszego rozszerzania robót.

Przywóz rudy żelaznej obniżył się cokolwiek w stosunku do kwietnia, pozostając jednak na dosyć wysokim poziomie, szczególnie w czerwcu. Inne tworzywa, zawierające żelazo, sprowadzane były w niewielkich ilościach. Wywóz rudy żelaznej ograniczał się do wywozu rudy darniowej i wypalków pirytowych.

	Przywóz z zagran.:			Wywóz rudy i szlak
	rudy żelaznej	materiał. zawieraj. żelazo	rudy manganowej	
1934 — przec. mies.	11 397	3 924	3 193	2 126
IV kwart. 1934 — przec. mies.	16 854	4 125	1 811	3 323
I kwart. 1935 — przec. mies.	12 045	1 920	2 980	1 960
Kwiecień 1935	22 654	459	3 550	1 608
Maj "	10 587	21	5 391	1 011
Czerwiec "	19 948	1 212	3 168	1 050
Styczeń ÷ czerwiec 1935	89 325	7 453	20 591	9 600
" " " 1934	43 415	22 398	19 957	8 288

Przywóz rudy żelaznej w porównaniu z kwietniem zmniejszył się w maju o 53'5%, a w czerwcu o 11'8%. W I półroczu r. b. w porównaniu r. ub. przywóz był większy o 106%. Przywóz innych materiałów, zawierających żelazo, w maju ograniczył się do nieznaczącej ilości, w czerwcu zaś wzrósł cokolwiek, pozostając jednak znacznie niższy od przeciętnej z r. ub. W porównaniu z I półr. r. ub. przywóz w r. b. był mniejszy o 65'5%. Przywóz rudy manganowej wzrósł w r. b. o 3%.

HUTNICTWÓ ŻELAZNE W MAJU I CZERWCU 1935 R. — Korzystna konjunktura dla hutnictwa żelaznego, która rozwijała się od początku roku, w miesiącach sprawozdawczych lekko się załamała, powodując w rezultacie zmniejszoną wytwórczość i mniejszy zbył. Załamanie to nastąpiło właściwie w czerwcu, gdyż w maju zarówno wytwórczość, jak i zbył utrzymywały się na wysokości kwietniowej. Pewne pogorszenie w czerwcu można przypisać przyczynom sezonowym, jak również osłabieniu wywozu, który wykazał dość duży spadek w stosunku do poprzednich miesięcy. Tutaj znów należy szukać przyczyny w osłabieniu akwizycji na rynkach zagranicznych w okresie reorganizacji naszego aparatu eksportowego, jaka miała miejsce w kwietniu i maju. W czerwcu, z ważnością od lipca, została w hutach zaprowadzona przymusowa zmniejszenie spozycia starego żelastwa w piecach martenowskich na korzyść surówki; zmniejszenie to wprowadzane jest stopniowo i ma na celu — z jednej strony — zmniejszenie przywozu złomu zagranicznego, który w znacznym stopniu obciąża nasz bilans handlowy, a z drugiej — zwiększenie zapotrzebowania rudy krajowej, której wydobywanie w porównaniu z 1928 r. wynosi za ledwie 46%.

Przyjmując przeciętną miesięczną wytwórczość 1928 r. = 100, otrzymamy następujące wskaźniki wytwórczości zasadniczych działów hutnictwa:

	1 9 3 5			1 9 3 4	
	Kwiecień	Maj	Czerwiec	Maj	Czerwiec
Wielkie piece . . .	50'2	52'0	48'9	63'4	58'4
Stalownie	66'0	67'8	55'8	64'6	66'6
Walcownie	68'1	64'9	55'4	65'7	71'4

Jak widać z tych liczb, czerwiec wypadł w tym roku znacznie słabiej niż w r. ub.; ogólne zatrudnienie hut spadło dosyć znacznie poniżej 50%.

W liczbach absolutnych wytwórczość hut żelaznych w ich zasadniczych działach przedstawiała się, jak następuje (w tonnach):

		Su-rówka	Stal zlewna	Wytw. walcowane	Rury	Liczba robotn.
1934 — przecięt. mies.	6 333	23 050	16 732	1 586	11 136	
IV kwart. 1934 — przec. mies.	7 540	22 934	16 051	1 670	11 733	
I " 1935 — " " "	7 429	26 020	19 725	1 018	11 997	
Kwiecień 1935	7 875	29 369	23 061	1 214	12 307	
Maj " "	8 355	29 280	20 598	1 620	12 493	
Czerwiec " "	5 032	26 173	18 247	1 193	12 467	
Styczeń ÷ czerwiec . 1935	43 549	162 883	121 082	7 083	—	
" " " 1934	32 252	125 644	99 278	8 440	—	
	b) w województwie śląskim					
1934 — przecięt. mies.	25 446	48 286	34 578	2 942	19 830	
IV kwart. 1934 — " "	23 751	47 872	35 195	2 385	20 012	
I " 1935 — " " "	25 003	53 906	35 943	2 871	20 447	
Kwiecień 1935	20 787	50 011	36 487	2 960	20 515	
Maj " "	21 272	52 072	36 057	2 460	20 789	
Czerwiec " "	22 789	40 728	30 150	2 997	20 827	
Styczeń ÷ czerwiec 1935	139 856	304 530	210 523	17 031	—	
" " " 1934	153 406	299 058	209 231	17 920	—	
	c) ogółem w Polsce					
1934 — przecięt. mies.	31 799	71 336	51 592	4 528	31 010	
IV kwart. 1934 — " "	31 291	70 806	51 431	4 055	31 758	
I " 1935 — " " "	32 432	79 926	55 668	3 889	32 435	
Kwiecień 1935	28 662	79 380	59 548	4 174	32 834	
Maj " "	29 678	81 352	56 655	4 081	33 294	
Czerwiec " "	27 821	66 901	48 397	4 190	33 307	
Styczeń ÷ czerwiec 1935	183 405	467 413	331 605	24 114	—	
" " " 1934	185 658	424 653	310 384	26 360	—	

Małopolska huta „Kraków” w dalszym ciągu nie wytwarzała żelaza; przy dozorcze i remoncie maszyn zatrudnionych było 12 ludzi. W r. ub. pracowała tylko walcownia, dając w maju 139 t i w czerwcu 790 t, a od początku roku — 1 895 t drobnego żelaza.

W dziale surówki wytwórczość ogólna w porównaniu z kwietniem wykazała w maju wzrost o 3'4%, w czerwcu zaś — niewielki spadek o 2'9% skutkiem dość znacznego spadku wytwórczości w b. Kongresówce, wytwórczość Górnośląska natomiast wzrosła. W I półroczu r. b. w porównaniu z r. ub. wytwórczość była mniejsza o 1'2%, przyczem zmniejszenie nastąpiło na Górnym Śląsku, b. Kongresówka zaś wykazała dosyć poważny wzrost — o 35%. Zmiany wskaźnika rozmiarów produkcji ilustruje poniższe zestawienie:

	Kwiecień	Maj	Czerwiec	Styczeń ÷ czerwiec	
				1934	1935
B. Kongresówka	100	106'1	63'8	100	135'0
Górny Śląsk	100	102'4	109'4	100	91'0
Ogółem w Polsce	100	103'4	97'1	100	98'8

Udział poszczególnych dzielnic w półrocznej wytwórczości surówki wynosił: b. Kongresówki 23'7% i Górnośląska 76'3%. W obu miesiącach sprawozdawczych pracowało po 7 wielkich pieców, diąc w maju 209 i w czerwcu 192 pieco-dni pracy — wobec 7 pieców w kwietniu z 207 pieco-dniami. Z tej liczby pieców — w obu miesiącach pracowało w b. Kongresówce po 2 piece (62 i 45 pieco-dni) i na Górnym Śląsku 5 pieców (147 i 149 pieco-dni). W maju i czerwcu r. ub. pracowało po 9 pieców, dając 271 i 258 pieco-dni.

Ogólny zbył surówki w maju utrzymał się na wysokości kwietniowej (ściśle — był o 0'7% wyższy), w czerwcu zaś obniżył się w porównaniu z kwietniem o 10'1%. Zbył krajowy od-

grywał tu główną rolę, gdyż wywóz zagranicę w maju w porównaniu z kwietniem obniżył się o 67,4%, w czerwcu zaś nie było go zupełnie. Liczbowo zbytej surówki w poszczególnych miesiącach przedstawiał się następująco (w tonnach):

		Z b y t:			Spżycie
		w kraju zagranicę razem			własne
Marzec	1935	9 792	20	9 812	29 628
Kwiecień	"	10 301	1 649	11 950	27 838
Maj	"	11 490	538	12 028	28 331
Czerwiec	"	9 835	—	9 835	23 994
Styczeń÷czerw.	"	58 120	2 392	60 512	172 371
"	1934	43 595	9 066	52 661	160 260

Jak widać z tych liczb, zbytej surówki załamał się dosyć poważnie w czerwcu, tak samo zresztą jak i spżycie własne, które do czerwca wykazywało tendencję zwykłą, w czerwcu zaś silnie spadło. Porównanie 6 miesięcy r. b. z r. ub. wykazuje pomimo to nadwyżkę w r. b. o 14,9%, oraz wzrost zapotrzebowania własnego o 7,5%. Zapasy surówki wykazały w ciągu miesięcy sprawozdawczych zmniejszenie z 47 337 t do 46 277 t (2,5%).

W dziale stalowni ogólna wytwórczość w porównaniu z kwietniem wzrosła w maju o 2,4%, natomiast w czerwcu zmniejszyła się o 16,8%. Wzrost w kwietniu nastąpił tylko na Górnym Śląsku. Wytwórczość 6-miesięczna była w r. b. większa niż w r. ub. o 10,5%. Zmiany wskaźnika wytwórczości podaje poniższe zestawienie:

	Kwie-	Maj	Czer-	Styczeń÷	czerw.
	cień		wiec	1934	1935
B. Kongresówka	100	99,7	89,1	100	129,6
Górny Śląsk	100	104,1	81,5	100	102,0
Ogółem w Polsce	100	102,4	83,2	100	110,5

Jak widać więc, w I półroczu r. b. w porównaniu z r. ub. dosyć znaczny dorobek—29,6%—wykazała b. Kongresówka, natomiast Górny Śląsk wykazał jedynie nieznaczny wzrost 2%. Udział dzielnic w półrocznej wytwórczości stali wynosił: b. Kongresówki 34,8% i Górnego Śląska 65,2%. Ogólna liczba pieców martenowskich w ruchu w maju wyniosła 23 i w czerwcu 21; przerobionych było 571 i 504 pieco-dni; z tej liczby pracowało w b. Kongresówce w maju 10 pieców (240 pieco-dni) i w czerwcu 8 pieców (220 pieco-dni), na Śląsku zaś w obu miesiącach po 13 pieców (331 i 284 pieco-dni). W tychże miesiącach 1934 r. pracowało 21 i 24 piece (495 i 530 pieco-dni). Pieców elektrycznych w obu sprawozdawczych miesiącach pracowało po 8 (142 i 153 pieco-dni, z czego w b. Kongresówce po 4 piece (68 i 63 pieco-dni) i na Śląsku również po 4 piece (74 i 84 pieco-dni). Zapasy stali podniosły się z 34 523 t do 42 045 t (22%).

W dziale walcowniczym wytwórczość w obu miesiącach zmniejszyła się w porównaniu z kwietniem: w maju o 5% i w czerwcu o 19%, przyczem zmniejszenie nastąpiło w obu dzielnicach. Pomimo to jednak w ciągu 6 miesięcy r. b. produkcja była większa niż w r. ub. o 6,8%. Wskaźniki wytwórczości przedstawiały się następująco:

	Kwie-	Maj	Czer-	Styczeń÷	czerw.
	cień		wiec	1934	1935
B. Kongresówka	100	89,2	79,0	100	122,0
Górny Śląsk	100	98,8	82,6	100	100,6
Ogółem w Polsce	100	95,0	81,0	100	106,8

Podobnie jak w stali, zwykła wytwórczość walcowniczych wytworów w I półroczu r. b. jest głównie udziałem b. Kongresówki (22%), podczas gdy na G. Śląsku wytwórczość pozostała na wysokości r. ub. ze zwykłą zaledwie o 0,6%. Udział poszczególnych dzielnic w półrocznej wytwórczości wynosił: b. Kongresówki 36,6% i Górn. Śląska 63,4%. Zbytej wytworów walcowniczych wraz z półwytworem, jednak bez spżycia własnego, w porównaniu z kwietniem wykazał w maju nadwyżkę zaledwie o 0,2%, w czerwcu zaś zniżył o 11,6%, przyczem zniżka nastąpiła zarówno na rynku krajowym, jak i w wywozie. Okres 6-miesięczny r. b. w porównaniu z r. ub. dał ogólną zwykłą zbytej o 5,7%, przyczem zwykła nastąpiła tylko na rynku krajowym, wywóz zaś okazał się mniejszym. Liczbowo zbytej przedstawiał się, jak następuje (w tonnach):

		Z b y t:			Spżycie
		w kraju zagranicę razem			własne
Marzec	1935	43 181	20 182	63 363	13 306
Kwiecień	"	47 102	16 689	63 791	18 282
Maj	"	46 882	17 004	63 886	17 590
Czerwiec	"	43 271	13 000	56 271	15 465
Styczeń÷czerw.	"	247 465	108 661	356 126	95 327
"	1934	221 307	115 627	336 934	77 673

Jak widać z tych liczb, zbytej krajowy — pomimo pewnego osłabienia w czerwcu — wykazuje jednak lepszy (o 12%) stan niż w r. ub., natomiast wywóz był słabszy i w czerwcu i w I półroczu (o 6,2%). Spżycie własne było w I półroczu r. b. większe niż w r. ub. o 22,8%. Zapasy wytworów walcowniczych obniżyły się z 67 738 t do 53 601 t (13,5%).

W dziale rur wytwórczość majowa w stosunku do kwietnia spadła o 2,3%, w czerwcu zaś podniosła się o 0,4%. W I półroczu r. b. wytworzono mniej niż w r. ub. o 8,5%. Wskaźniki wytwórczości rur przedstawiały się następująco:

	Kwie-	Maj	Czer-	Styczeń÷	czerw.
	wiec		wiec	1934	1935
B. Kongresówka	100	133,4	98,4	100	84,0
Górny Śląsk	100	83,0	101,2	100	94,9
Ogółem w Polsce	100	97,7	100,4	100	91,5

Liczy powyższe wykazują, że w I półroczu b. Kongresówka wykazała spadek większy niż Górny Śląsk. Udział poszczególnych dzielnic w półrocznej wytwórczości wynosił: b. Kongresówki 29,4% i Górnego Śląska 70,6%.

Ogólny zbytej rur, podobnie jak i wytwórczość — był w sprawozdawczych miesiącach mniejszy i w porównaniu z kwietniem w maju zbytej zmniejszył się o 6,5%, w czerwcu zaś o 12%. W okresie I półroczu r. b. zbytej ogólny był mniejszy niż w r. ub. o 9,8%, jednak na rynku krajowym wzrósł o 26,8%. Liczbowo zbytej rur przedstawiał się następująco (w tonnach):

		Z b y t:			Spżycie
		w kraju zagranicę razem			własne
Marzec	1935	1 435	2 737	4 172	15
Kwiecień	"	1 784	2 578	4 362	13
Maj	"	1 994	2 086	4 080	42
Czerwiec	"	1 865	1 982	3 847	20
Styczeń÷czerwiec	"	10 245	14 067	24 312	117
"	1934	8 077	18 885	26 962	165

Zbytej rur w kraju rozwija się więc dosyć pomyślnie, natomiast niekorzystniej kształtuje się eksport, który w I półroczu wykazuje zmniejszenie o 25,6%; jako przyczynę tego stanu wymienić należy rozwiązanie kartelu rurowego i poważny w następstwie spadek eksportu; huty, obawiając się zbyt wielkich strat, zahamowały eksport. Obecnie sprawy te uległy poprawie, jednakże prawdopodobnie osiągnięcie zeszlatorcznego tonnażu będzie przedstawiało pewne trudności. Zapasy rur podniosły się z 3 741 t do 4 030 t (7,7%).

Liczba robotników w. zatrudnionych w hutach żelaznych, wykazywała w dalszym ciągu tendencję wzrostu. W porównaniu z kwietniem w maju liczba robotników wzrosła o 460, t. j. o 1,4%, a w czerwcu o 473, t. j. o 1,5%. W czerwcu 1934 r. zatrudnionych było 31 584 robotników, w ciągu roku więc liczba ich zwiększyła się o 1 723, t. j. o 5,5%. Z ogólnej liczby robotników — w końcu czerwca pracowało w b. Kongresówce 12 467, t. j. 37,4%, na Górnym Śląsku 20 827, t. j. 62,5%, i w małopolskiej hucie 13 przy remoncie i stróżowaniu. Liczba „świętówek” na Górnym Śląsku zmniejszyła się z 20 328 w kwietniu do 19 631 w maju i 15 590 w czerwcu, co w stosunku do ilości dniówek, jakie winny były być przepracowane normalnie, wyniosło w maju 3,8% i w czerwcu 3,3%. W 1934 r. liczba świętówek wyniosła w maju 18 901 (4,1%) i w czerwcu 17 221 (3,4%). Przeciętne zarobki robotnicze bez potrąceń w maju w b. Kongresówce i na Śląsku na dniówkę i miesięcznie wynosiły (w zł):

	Dniówkowe		Miesięczne	
	b. Kon-	Górny	b. Kon-	Górny
	gresówka	Śląsk	gresówka	Śląsk
Ogółem dla całej załogi	6,40	13,50	116,00	250,00
Dla wykwalifikowanych	9,15	12,90	186,00	252,00
Dla niewykwalifik.	4,60	9,60	87,00	180,00

Ogólny stan zamówień wewnętrznych przedstawiał się dodatnio z utrzymaniem się na nieco wyższym poziomie niż w tychże miesiącach r. ub. Jednakże poprawa postępuje tak powoli, że huty, chcąc utrzymać możliwy stan zatrudnienia, muszą uzupełniać go zamówieniami zagranicznymi. Według danych Syndykatu Pol. Hut Żel. zamówienia (bez surówki, rur i zamówień zagranicznych) wynosiły (w tonnach):

	Kwie-	Maj	Czer-	Styczeń÷	czerwiec
	cień		wiec	1934	1935
Rządowe	2 571	8 169	998	29 399	24 378
Prywatne	16 992	18 950	21 902	87 152	103 756
Razem:	19 563	27 119	22 900	116 551	128 134
W prywatnych było:					
zamówień handlu	10 403	10 700	15 238	57 656	65 970
" przemysłu	6 589	8 250	6 664	29 496	37 786

Zamówienia rynku prywatnego wzrosły w porównaniu z kwietniem w maju o 115% i w czerwcu o 29%. W I półroczu r. b. były większe niż w r. ub. o 19%. Zamówienia rządowe zmniejszyły się w r. b. o 17%. Największe zamówienia, jak zwykle, były na żelazo prętowe (33% ogólnych zamówień); następnie miejsca zajmowały walcówka (19%), potem blacha cienka i szyny. Z poszczególnych odbiorców, poza handlem, najwięcej odbierały fabryki drutu i gwoździ, a następnie przetwórczy przemysł metalowy.

Dostawa materiałów surowych odbywała się normalnie. Spożycie przez huty tworzyw w maju i czerwcu przedstawiało się, jak następuje (w tonnach): rudy do wielkich pieców 36 635 i 34 801; innych tworzyw, zawierających żelazo, 9 647 i 9 523; koks do wielkich pieców 28 333 i 27 082, w tem zagranicznego 10 i 301; węgla dla wszystkich celów (z wyjątkiem koksołni) 93 738 i 80 479; żelastwa dla wielkich pieców i martenowskich 68 969 i 64 313, w tem żelastwa własnego 15 201 i 12 936; wreszcie rudy manganowej 1 700 i 3 645.

Obrót zagraniczny wytworami hutnictwa żelaznego, wraz z obrotem uszlachetniającym, podany jest w poniższym zestawieniu (w tonnach i tys. zł). Liczby wywozu zestawione są na podstawie danych Dep. Gór.-Hutn. Min. Przem. i Handlu. Liczby przywozu i wartości — na podstawie danych Gł. Urz. Stat.:

	Maj 1935		Czerwiec 1935		Czerwiec 1934	
	tonn	tys. zł	tonn	tys. zł	tonn	tys. zł
Surówka	{wyw. 538	92	—	—	3 023	490
wszelka	{przyw. 305	56	154	31	84	57
Półwytwór	{wyw. —	—	—	—	30	10
walców.	{przyw. 386	64	250	43	346	74
Żelazo i stal	{wyw. 7 165	1 172	7 824	1 535	6 557	1 710
walc. (oprócz	{przyw. 334	282	372	529	628	350
niz. wymien.)						
Szyny wszel.	{wyw. 7 733	1 610	4 025	825	9 702	2 520
wraz z akces.	{przyw. —	—	—	—	3	1
Blacha żel.	{wyw. 2 106	870	1 151	437	1 260	478
i stalowa	{przyw. 67	33	31	34	137	70
Rury żelazne	{wyw. 2 086	1 272	1 982	1 232	3 993	3 120
i stalowe	{przyw. 84	60	37	48	59	79
Wytw. dal-	{wyw. 766	310	322	130	269	160
szej obróbki						
Razem	{wyw. 20 394	5 326	15 304	4 159	24 654	8 478
	{przyw. 1 176	495	844	685	1 257	631

Wywóz do Z. S. R. K. był bardzo nieznaczny, gdyż wykąnczane były tylko stare zamówienie; wyniósł on w maju 1 542 t i w czerwcu 1 492 t, stanowiąc odpowiednio 7,5% i 9,8% całkowitego wywozu. Ogólny tonnaż, wywieziony w miesiącach sprawozdawczych, wyniósł 35 698 t wartości zł 9 485 tys. — wobec 51 039 t wartości zł 15 373 tys. w tychże miesiącach r. ub., był więc mniejszy wagowo o 30,2% i pod względem wartości o 38,2%. Od początku r. b. wywieziono 139 082 t wartości zł 36 702 tys., w r. ub. zaś — 140 913 t wartości zł 42 036 tys.; wywóz tegoroczny był więc mniejszy o 8,1% pod względem tonnażu i o 12,6% pod względem wartości.

PRZEMYSŁ DRZEWNY

EKSPORT DRZEWNEGO PRZEMYSŁU PRZETWÓRCZEGO W SIERPNIU 1935 R. — Okres sprawozdawczy przyniósł dalszą wydatną poprawę sytuacji eksportowej drzewnego przemysłu przetwórczego, wobec wzrostu eksportu — według danych Gł. Urz. Stat. — w porównaniu z sierpniem r. ub. o 54 218 q, t. j. o 85%, ilościowo oraz o zł 1 278 tys., t. j. o 53%, wartościowo, osiągając 117 685 q wartości zł 3 680 tys. Wydatny wzrost obserwujemy zwłaszcza w zakresie eksportu dykt, a mianowicie o zł 636 tys. (56%), fryzów dębowych o zł 210 tys. (89%), mebli giętych o zł 101 tys. (23%), klepek nieobrobionych dębowych o zł 103 tys. (108%), deszczulek do opakowań o zł 297 tys. (47 razy więcej). W porównaniu z lipcem r. b. eksport w sierpniu wykazał nieznaczny spadek, a mianowicie o 10 129 q, t. j. o 8%, pod względem wagowym, a o zł 410 tys., t. j. o 11%, pod względem wartościowym. Spadek ten tłumaczyć należy głównie poważniejszym, przejściowym zresztą, zmniejszeniem wywozu mebli giętych, a mianowicie o zł 303 tys., co wynikało m. in. na tle reorganizacji eksportu mebli giętych.

Ogólny wywóz artykułów drzewnych w okresie 8 miesięcy r. b. wyniósł 837 458 q wartości zł 28 710 tys., a więc wzrost w odniesieniu do analogicznego okresu r. ub. o 181 737 q (27,7%)

co do ilości oraz o zł 5 148 tys. (21,8%) co do wartości. Udział wyrobów drzewnego przemysłu przetwórczego w całkowitym wywozie drewna i wyrobów z niego wynosił w 8 miesiącach r. b. 27% (w r. ub. — 18%).

Pod względem wartości udział najważniejszych artykułów wywozu przedstawia się następująco (w %): dykty — 48%, meble gięte — 14%, fryzy dębowe — 12%, deszczulki do opakowań — 10%, klepki nieobrobione dębowe — 5,5%, deszczulki, taflę posadzkowe — 5%.

Na ogólny eksport wyrobów drzewnych w sierpniu r. b. składają się następujące pozycje: fryzy dębowe 28 971 q wartości zł 444 tys., klepki nieobrobione dębowe 11 006 q — zł 198 tys., deszczulki, taflę posadzkowe 4 413 q — zł 181 tys., szpunty drewniane, becзки i t. p. wyroby bednarskie 180 q — zł 3 tys., ćwieki, kołki, szpilki do obuwia 996 q — zł 48 tys., forniry 751 q — zł 56 tys., dykty 46 095 q — zł 1 774 tys., listy, gzymsy i ramy 39 q — zł 7 tys., meble gięte 3 635 q — zł 529 tys., meble inne 304 q — zł 48 tys., deszczulki do opakowań 20 415 q — zł 360 tys.

Eksport dykt wykazuje w dalszym ciągu tendencje rozwojowe; w porównaniu z lipcem r. b. eksport tego artykułu wzrósł o zł 83 tys. (7,3%). Wywóz dykt kierowany był do następujących krajów (w tys. zł): Anglja — 386, Argentyna — 280, Holandja — 199, Palestyna — 166, Belgja — 130, Meksyk — 120. Ogółem wywóz do tych krajów wyniósł 72% całkowitego wywozu dykt; udział rynków pozaeuropejskich w eksporcie dykt wyniósł 48%, wykazując w stosunku do przeciętnej za 7 miesięcy r. b. wzrost o 18%. W porównaniu z poprzednim miesiącem zmniejszył się eksport dykt do Anglii o zł 100 tys., do Belgji o zł 74 tys., do Holandji o zł 75 tys. O ile spadek wywozu do Anglii i Belgji jest przejściowy, o tyle wywóz do Holandji kurczy się stale spowodu ograniczeń przywozowych. Również Szwajcaria stosuje ograniczenia przywozu, uniemożliwiając Polsce wykorzystanie przysługujących kontyngentów. Zwiększył się natomiast wywóz do Argentyny o zł 113 tys., Meksyku o zł 71 tys., Palestyny o zł 59 tys. Na uwagę zasługuje stały wzrost wywozu do Argentyny — najgłośniejszego rynku pozaeuropejskiego dla polskiej dykty. Przeciętna wartość 1 q eksportowanej dykty wynosiła zł 38, t. j. utrzymywała się na poziomie poprzednich miesięcy.

Kierunki wywozu mebli giętych pozostały niezmienione, przyczem wywieziono (w tys. zł): do Stanów Zjedn. 125, Palestyny — 99, Anglii — 86, Egiptu — 40. Spadł wywóz do Stanów Zjedn. o zł 174 tys., do Anglii o zł 31 tys., do Egiptu o zł 35 tys. Wartość 1 q mebli giętych (zł 143) obniżyła się zarówno w stosunku do przeciętnej za 7 miesięcy r. b. (zł 160), jak również w stosunku do wartości w lipcu (zł 147). Sprawa utworzenia konwencji eksportowej mebli giętych jest aktualna w dalszym ciągu. Rozmowy i prace na temat powyższy, prowadzone przez eksporterów, uzgodnione są z pracami zainteresowanych izb przemysłowo-handlowych.

Głównym odbiorcą fryzów dębowych jest Szwecja, dokąd wywieziono w miesiącu sprawozdawczym tego artykułu za zł 202 tys., następnie miejsce zajmuje Anglja — zł 121 tys.; ogółem eksportowano fryzy do 8 krajów europejskich.

Deszczulki do opakowań znajdowały zbył w Palestynie, Holandji i Anglii, przyczem do Palestyny — jako głównego rynku zbytu tego artykułu — wywieziono 10 159 q wartości zł 229 tys., t. j. 64% ogólnej wartości wywozu.

W zbycie klepek nieobrobionych partycypowały (w tys. zł): Anglja — 88, Niemcy — 36, Francja — 34, Belgja — 30, deszczulek zaś i taflę posadzkowych: Anglja — 56, Egipt — 24, Belgja — 9.

Wartość eksportowa 1 q tych wyrobów wynosiła: fryzów dębowych — zł 15, deszczulek do opakowań — zł 17, klepek nieobrobionych dębowych — zł 17, deszczulek i taflę posadzkowych — zł 41.

Eksport wyrobów koszykarskich wykazał dalszą poprawę, wynosząc 1 208 q wartości zł 203 tys., co stanowi w porównaniu z sierpniem r. ub. wzrost wartościowo o zł 62 tys. (44%) oraz w stosunku do lipca r. b. wzrost o 202 q (20%) pod względem ilości oraz o zł 71 tys. (54%) pod względem wartości. Ogółem eksport wyrobów koszykarskich w okresie 8 miesięcy r. b. zwiększył się w porównaniu z analogicznym okresem r. ub. o 42% pod względem wartości przy jednoczesnym nieznacznym spadku wagowym — do 10 364 q wartości zł 1 740 tys. Na wzrost eksportu wyrobów koszykarskich wpłynął wzmocniony wywóz do Stanów Zjedn., stanowiących obecnie głównego odbiorcę tych wyrobów; na rynek ten w miesiącu sprawozdawczym wywieziono 1 008 q wartości zł 172 tys., t. j. 84% wartości ogólnego wywozu. Eksport na rynki europejskie stale się kurczy i wobec stosowania ograniczeń przywozowych nie przedstawia poważniejszych możliwości eksportowych.

Sprawa powołania do życia Ogólnopolskiego Zrzeszenia Eksporterów Wikliny i Wyrobów Koszykarskich jest w dalszym ciągu aktualna i znajduje się na drodze do realizacji.

St. W.

PRZEMYSŁ SZKLANY

SYTUACJA EKSPORTOWA PRZEMYSŁU SZKLANEGO

Wywóz szkła i wyrobów szklanych wykazuje w ciągu 8 miesięcy r. b. w porównaniu z analogicznym okresem r. ub. spadek o 1 399 q, t. j. o 31% pod względem wagi, a o 279 tys., t. j. o 36% pod względem wartości, osiągając wysokość 4 502 q wartości 2 483 tys.

Wyroby szklane (poza szkłem szybowym) eksportowane były do następujących krajów: Palestyna (703 q wartości 286 tys.), Austria (677 q — 241 tys.), Anglja (214 q — 237 tys.), Włochy (176 q — 227 tys.), Stany Zjednoczone (86 q — 222 tys.), Czechosłowacja (159 q — 220 tys.), Niemcy (69 q — 205 tys.).

Przedmiotem wywozu były: szkło stołowo-galanteryjne, oświetleniowe, techniczne oraz w minimalnych ilościach szyby. Największe szanse eksportowe posiada szkło stołowo-galanteryjne.

Przyczyny obecnego zmniejszenia się wywozu wyrobów szklanych leżą w płaszczyźnie: 1) działania czynników natury zewnętrznej — ograniczeń dewizowych (państwa bałkańskie, Turcja, Estonia), kontyngentowych i celnych (Francja, Holandia, Anglja, Stany Zjednoczone), 2) konkurencji zagranicznej na rynkach odbiorczych, 3) samej produkcji szklanej i 4) znacznego importu wyrobów szklanych do Polski.

Przedewszystkiem więc, wzrastająca reglamentacja przywózowa, stosowana przez zagranicę, stanowi najpoważniejszą przeszkodę na drodze do rozwoju tego eksportu. Reglamentacja ta zmusza przemysł szklany do szukania coraz to nowych rynków zbytu.

Poważną stratą dla polskiej ekspansji eksportowej było zamknięcie rynku francuskiego. Rynek ten importował z Polski do 1933 r. włącznie poważne ilości tych wyrobów; w 1933 r. wywóz do Francji wynosił 2 500 q wartości 2 395 tys., co stanowiło ok. 30% wartości ogólnego wywozu, podczas gdy w 1934 r. — na skutek skontyngentowania przez Francję (w październiku 1933 r.) importu wyrobów szklanych i zastosowania dla polskiego szkła stawek celnych taryfy maksymalnej — eksport ten uległ redukcji do 200 q wartości 225 tys.

Turcja stanowiła przed kilkoma laty również poważny rynek odbiorczy wyrobów szklanych. W 1932 r. wywieźliśmy tam 980 q wartości 110 tys., gdy tymczasem w 1934 r. zaledwie 40 q wartości 5 tys. — spowodu zastosowania przez Turcję ograniczeń dewizowych.

Holandja przez skontyngentowanie importu artykułów szklanych uniemożliwiła nam wywóz tych wyrobów, zapowiadający się pomyślnie w 1933 r., gdyż stanowił on w tym roku 761 q wartości 107 tys. (w r. ub. spadł do 50 q wartości 8 tys.).

Anglja, Stany Zjednoczone należą do rzędu tych państw, które ograniczają stosunkowo skutecznie przywóz wyrobów szklanych na drodze wysokiej ochrony celnej.

Zagadnienie konkurencji zagranicznej stanowi poważny czynnik, utrudniający rozwój eksportu polskiego wyrobów szklanych. Najważniejszymi konkurentami polskiego eksportu są: Czechosłowacja, Belgja i Niemcy. Dodać należy, iż walka konkurencyjna z temi państwami jest utrudniona, gdyż akcja ich na rynkach odbiorczych posiada zdecydowany charakter dumpingowy.

Poza powyższymi bezpośrednimi przyczynami, hamującymi eksport wyrobów szklanych, jedną z pośrednich przyczyn jest obecny stan organizacji produkcji szklanej. W 1934 r. według danych Związku Hut Szklanych w Polsce ilość hut w Polsce wzrosła z 88 (w 1933 r.) do 110; z tej liczby czynnych było jedynie 59. Stąd wynika, iż na pokrycie zapotrzebowania rynku wewnętrznego oraz na potrzeby eksportu wystarcza połowa istniejących hut. Na tle nadmiernej ilości hut powstaje zjawisko nadprodukcji wyrobów szklanych (głównie gatunków gorszych) oraz związana z nią niezdrowa konkurencja, doprowadzająca do dezorganizacji w dziedzinie cen krajowych. To ostatnie zjawisko nie sprzyja obniżaniu kalkulacji artykułów eksportowych, zwłaszcza iż artykuły te pod względem cen mają konkurować z opartymi na dumpingu cenami Czechosłowacji, Belgji i Niemiec.

Zagadnienie nadprodukcji wyrobów szklanych nabiera szczególnego znaczenia w świetle znacznego importu artykułów szklanych z zagranicy. Wprawdzie import ten uległ poważnej redukcji w ostatnich latach (w 1931 r. — 6 419 tys., w 1932 r. — 3 859 tys., w 1933 r. — 2 912 tys., w 1934 r. — 2 836 tys.), mimo to jednak reprezentuje on obecnie jeszcze dużą pozycję, zwłaszcza w zestawieniu z liczbami wywozu polskich wyrobów szklanych. Ponadto w ciągu 8 miesięcy r. b. import ten wykazuje zwiększenie w porównaniu z analogicznym okresem r. ub., gdyż wynosi 38 840 q wartości 2 188 tys. — wobec 26 156 q wartości 1 719 tys. w tymże okresie r. ub.

Usunięcie powyższych przyczyn, a przynajmniej częściowe ich zmniejszenie jest — zagadnieniem ważnym, znajdującym się obecnie w toku realizacji. Z jednej strony praca w powyższym zakresie prowadzona jest przez Ministerstwo Przemysłu i Handlu, z drugiej zaś na terenie Związku Hut Szklanych w Polsce. Prace Związku Hut poszły po linii zaprojektowania szeregu istotnych zmian w obecnym statucie tego zrzeszenia, przyczem na uwagę zasługuje fakt, iż projektuje ono powołanie do życia Sekcji Eksportowej, której zadaniem będzie współpraca z miarodajnymi czynnikami w zakresie zagadnień eksportowych. Projekt statutu Związku Hut Szklanych w Polsce został przedłożony do zatwierdzenia Ministerstwu Przemysłu i Handlu.

Należy się spodziewać, iż podjęta przez miarodajne czynniki akcja przyczyni się do wydatnego wzmocnienia eksportu wyrobów szklanych, zapewniając temu eksportowi właściwy udział w bilansie handlowym Polski.

St. W.

ROLNICTWO

ZBĘDNE SIŁY ROBOCZE W GOSPODARCE WŁOŚCIANSKIEJ W ŚWIETLE SPISU Z 1931 R. — Publikowane obecnie wyniki spisu z 1931 r.¹⁾ dają w części, dotyczącej ludności samodzielnej w rolnictwie właściwym, nowy materiał dla badania zagadnienia przeludnienia wsi.

Dane, dotyczące liczby dorosłych mężczyzn w gospodarstwach, niezatrudniających obcych sił najemnych, stanowią mogą jedynie przyczynek, jeżeli chodzi o kwestję badania liczby zbędnych sił roboczych. Liczba dorosłych mężczyzn w każ-

dem poszczególnem gospodarstwie nie daje bowiem oczywiście pełnej odpowiedzi na pytanie, czy i w jakim stopniu istnieją w niem zbędne siły robocze. Dla pełnej odpowiedzi na to pytanie wymaganeby były informacje daleko obszerniejsze, a więc przede wszystkim dane o liczbie wszystkich zdolnych do pracy osób w gospodarstwie. Dopiero takie dane oddzielnie dla każdej klasy wielkości użytków rolnych mogłyby dać materiał do wnioskowania w sprawie zbędnych sił roboczych, i to po uprzednim ustaleniu koniecznej ilości pracy w gospodarstwie, co jest zagadnieniem równie trudnem, jak spornem w dotychczasowych pracach na ten temat.

¹⁾ Dodatki do „Wiadomości Statystycznych Gł. Urz. Stat.”

Opracowując dane co do liczby dorosłych mężczyzn w gospodarstwie, Główny Urząd Statystyczny wychodził jednak z niewątpliwie słusznego założenia, że dla drobnych gospodarstw, niezatrudniających obcych sił najemnych, fakt istnienia więcej niż jednego dorosłego mężczyzny stanowi pewną zupełnie wyraźną anomalję. Jasne jest bowiem, że o ile w drobnych gospodarstwach „tkwią” ze względu na niemożność znalezienia innego zajęcia np. dorosli synowie, niezajdujący tam, rzecz prosta, pełnego zatrudnienia, to świadczy to o wyjątkowo ostrym występowaniu zjawiska przeludnienia wsi. Wielkość gospodarstwa, przy którym istnienie więcej niż jednego dorosłego mężczyzny stanowi anomalję, jest oczywiście rzeczą zmienną, zależną od terenu, od intensywności kultury rolnej i t. d. Przeprowadzone przez Główny Urząd Statystyczny badanie liczby dorosłych mężczyzn dla gospodarstw o powierzchni do 15 ha jest, niewątpliwie, pomyślane ze względu na tę zmienność, daje bowiem możność wobec wyszczególnienia grup użytków ustalenia w zależności od terenów tych gospodarstw, dla których fakt istnienia więcej niż jednego dorosłego mężczyzny stanowi anomalję.

W świetle tego, cośmy powiedzieli, specjalnej wymowy nabierają opublikowane przez Główny Urząd Statystyczny dane, dotyczące dorosłych mężczyzn dla woj. lwowskiego.

Wśród 300 130 niezatrudniających obcych sił najemnych gospodarstw o powierzchni użytków do 15 ha na wsi w woj. lwowskim było gospodarstw, liczących 2 i więcej dorosłych mężczyzn w wieku 18—60 lat, 82 102, co stanowi 27·3%.

Gospodarstw o 2 i więcej dorosłych mężczyznach było w woj. lwowskim więcej niż w innych, dotychczas przez Gł. Urz. Stat. opublikowanych. Odnośny procent wynosi dla województwa warszawskiego 21·6%, dla poleskiego — 23·8%, dla wileńskiego — 25·9%.

Wśród gospodarstw, liczących 2 i więcej dorosłych mężczyzn, dość znaczną część stanowią gospodarstwa, liczące 3 i więcej dorosłych mężczyzn, a więc gospodarstwa, gdzie anomalja jest specjalnie jaskrawa, mamy tam bowiem do czynienia z conajmniej 2 dorosłymi mężczyznami, „tkwiącymi” w gospodarstwie i ze względu na niemożność znalezienia innego zajęcia. Na wsi województwa lwowskiego gospodarstwa takie w stosunku do ogółu gospodarstw, niezatrudniających obcych sił najemnych o powierzchni do 15 ha — wynosiły 6·4%. Odnośny procent wynosi dla woj. warszawskiego 4·8%, dla poleskiego — 5%, dla wileńskiego — 6·4%.

Procent gospodarstw, liczących 2 i więcej, względnie 3 i więcej dorosłych mężczyzn, w stosunku do ogółu gospodarstw poniżej 15 ha nie daje oczywiście możności pełnego orientowania się w rozmiarze gospodarstw przeludnionych, ponieważ przeludnienie to występuje w sposób zupełnie widoczny dopiero w świetle szczegółowych danych o powierzchni użytków rolnych gospodarstwa, co wyjaśnia właśnie poniższe zestawienie (w %-ach ogółu gospodarstw, niezatrudniających obcych sił najemnych):

Gospodarstwa liczące:	Gospodarstwa o pow. użytków rolnych:				
	do 15 ha ogółem	mniej niż 2 ha	2÷5 ha	5÷10 ha	10÷15 ha
2 mężczyzn	20·9	14·8	25·2	32·5	33·7
3 i więcej mężczyzn	6·4	3·5	8·1	13·5	20·3
2 „ „	27·3	18·3	33·3	46·0	54·0

Jak widzimy, procent gospodarstw, liczących 2 i więcej dorosłych mężczyzn, rośnie w zależności od wzrostu powierzchni użytków rolnych gospodarstwa. Jest to zrozumiałe, ponieważ przy większej powierzchni użytków rolnych nadmiar sił roboczych daje się odczuwać w sposób mniej dotkliwy, i tem samym wobec trudności „ucieczki z gospodarstwa” powstaje tendencja obsiadania gospodarstwa przez nowych dorosłych mężczyzn.

Ograniczając się w dalszych wywodach do gospodarstw o powierzchni użytków poniżej 5 ha, dla których fakt nienormalności „tkwienia” w gospodarstwie 2, względnie 3 i więcej dorosłych mężczyzn nie może już ulegać żadnej wątpliwości, nasamprzód — dla wykazania, w jak wysokim stopniu ujawnia się fakt nadmiaru sił roboczych w gospodarstwach o 2 i więcej dorosłych mężczyznach — powołamy się na znane obliczenie P. Błażeja (Stolarskiego¹⁾, dotyczące zużycia pracy na 1 ha. Obliczenie to zakłada przeciętne życie pracy w gospodarstwach 2 ÷ 50 ha w ilości 715 dni pracy dorosłego pracownika na 1 ha ziemi ornej. Podana norma może być z łatwością zakwestjonowana w naszych badaniach i uznana za zbyt wysoką jako do-

tycząca ziemi ornej, a nie użytków rolnych, stanowiących podstawę opracowania Gł. Urz. Stat., tem niemniej przyjmujemy ją jednak dla naszego rozumowania, zakładając jednocześnie, że wszystkie siły robocze gospodarstwa poza dorosłymi mężczyznami (dorośle kobiety oraz dzieci obojga płci) znajdują zatrudnienie w gospodarstwie domowym, co, rzecz jasna, nie jest słuszne, ponieważ gospodarstwo domowe z pewnością nie wyczerpuje całego czasu pracy tych osób. Przyjmując 300 dni pracy w roku oraz przeciętną wielkość użytków rolnych w klasie mniej niż 2 ha na 1½, a w klasie 2 ÷ 5 ha na 3½ oraz przeciętną liczbę dorosłych mężczyzn w gospodarstwie o 3 i więcej dorosłych mężczyznach na 3½, otrzymujemy następujące wyniki:

Gospodarstwa	Wykorzystanie pracy dorosłego mężczyzny		Ilość gospodarstw w woj. lwowskim
	%		
do 2 ha liczące:			
2 dorosłych mężczyzn	17·9		21 434
3 i więcej mężczyzn	11·9		5 135
Gospodarstwa			
2 ÷ 5 ha liczące:			
2 dorosłych mężczyzn	41·7		31 745
3 i więcej mężczyzn	27·8		10 100

Jednocześnie, jak świadczy o tem przytoczone niżej zestawienie, znaczna większość gospodarstw przeludnionych przypada w woj. lwowskim na drobne gospodarstwa do 5 ha; dla gospodarstw, liczących 2 mężczyzn, na gospodarstwa do 5 ha przypada 84·7%, dla gospodarstw, liczących 3 i więcej mężczyzn — 78·8%, dla gospodarstw wreszcie, liczących 2 i więcej mężczyzn — 83·3%.

Gospodarstwa liczące:	Gospodarstwa o pow. użytków rolnych:				
	ogółem	mniej do 15 ha	2÷5 ha	5÷10 ha	10÷15 ha
2 mężczyzn	100	34·1	50·6	14·0	1·3
3 i więcej mężczyzn	100	26·6	52·2	18·7	2·5
2 i więcej mężczyzn	100	32·3	51·0	15·1	1·6

Porównanie z innymi województwami wykazuje, jak bardzo zaostrome jest zjawisko przeludnienia gospodarstw do 5 ha w województwie lwowskim; w województwie poleskim np. procent gospodarstw do 5 ha wśród wszystkich gospodarstw, liczących 2 i więcej mężczyzn, wynosi 45·5%, w województwie warszawskim — 31·7%, w województwie wileńskim — 41·7%.

68 414 gospodarstw rolnych woj. lwowskiego, w których praca dorosłych mężczyzn jest wyzyskana — jak widzieliśmy — w 11·9 ÷ 41·7%, nie daje, oczywiście, w żadnej mierze właściwego obrazu przeludnienia wsi, stanowiąc jedynie pewnego rodzaju charakterystyczne naświetlenie. Przyjęte przy wyżej przytoczonym obliczeniu założenia przewidują, jakęś to już powiedzieli, że cała rozporządzalna praca innych poza dorosłymi mężczyznami członków gospodarstwa pochłonięta jest przez zajęcia domowe, co jest oczywiście niesłuszne. Poza tem przeciętna powierzchnia użytków rolnych w grupach mniej niż 2 ha oraz 2 ÷ 5 ha ujęta jest świadomie o wiele za wysoko. Poza wymienionemi w obliczeniu gospodarstwami istnieje, oczywiście, znaczna liczba gospodarstw, niewykorzystujących pracy dorosłych mężczyzn (niemówiąc o innych członkach) niezależnie od tego, czy gospodarstwa te liczą jednego dorosłego mężczyznę, czy też więcej, przyczem odnosi się to także do grup użytków ponad 5 ha.

Przytoczona przez nas liczba gospodarstw ma jedynie tę wartość, że naświetla rozmiary zjawiska, wkraczającego już w dziedzinę patologii społecznej — po pierwsze ze względu na fakt „tkwienia” w gospodarstwie „dodatkowych” mężczyzn, co stanowi już samo przez się anomalję, po drugie z uwagi na tak znaczne niewykorzystanie ich rozporządzalnej pracy.

Ponieważ może się nasunąć wątpliwość, czy fakt występowania w gospodarstwach zbędnych dorosłych mężczyzn nie ma charakteru przejściowego, t. zn. czy nie chodzi tu głównie o mężczyzn, którzy stanowią już wprawdzie pełnowartościowe siły robocze, ale ze względu na młody wiek nie zdążyli jeszcze wyjść z gospodarstwa (z objętych badaniem dorosłych mężczyzn w wieku 18—60 lat podejrzenia takie nasuwać mogłaby przede wszystkim grupa wieku 18 ÷ 21 lat) — postaramy się odpowiedzieć na pytanie, jaki jest rozkład wieku dla sumy „zbędnych” dorosłych mężczyzn w wieku 18 ÷ 60 lat w gospodarstwach do 5 ha.

Zakładamy, że ten rozkład wieku wygląda dość podobnie wśród zbędnej ludności męskiej w wieku 18 ÷ 60 lat w gospodarstwach do 5 ha jak wśród innych członków gospodarstw w wieku ponad 18 lat dla całości gospodarstw niezatrudniających.

¹⁾ P. Stolarski Błażej: „Drogi usprawnienia organizacji i podniesienia wydajności gospodarstw wiejskich” („Pamiętnik I Polskiego Kongresu Rolniczego”, Warszawa, 1924, tom I, str. 513 ÷ 528).

Jeżeli chodzi bowiem o innych członków gospodarstw ponad 5 ha, niezatrudniających obcych sił najemnych, a tem bardziej innych członków gospodarstw o powierzchni użytków rolnych niewiadomej, niema powodu przypuszczać, aby układ wieku „zbędnych” mężczyzn w tej grupie był zasadniczo odmienny niż w innych grupach użytków. Jeżeli chodzi zaś o mężczyzn w gospodarstwach, których głową jest kobieta, to liczba ich prawdopodobnie musi być nieznaczna, gdyż niewątpliwie główną część takich gospodarstw stanowią gospodarstwa wogóle bez dorosłych mężczyzn.

Tak więc możemy, nieodchylając się znacznie od prawdy, przyjąć, że rozkład wieku wśród zbędnej ludności męskiej w wieku 18÷60 lat dla gospodarstw do 5 ha jest dość podobny do rozkładu wśród innych członków gospodarstw w wieku ponad 18 lat dla całości gospodarstw, niezatrudniających obcych sił najemnych. A ten rozkład wieku dla województwa lwowskiego przedstawia się w sposób następujący (w %ach):

18 ÷ 21 lat . . .	33·9
22 ÷ 31 " . . .	47·7
32 ÷ 41 " . . .	9·3
42 i więcej lat . .	9·1

Dochodzimy więc do przekonania, że zakwestjonowana grupa 18÷21 lat nie może znacznie przewyższać 33·9%. A trzeba do-

dać, że fakt należenia do tej grupy może jedynie, ale bynajmniej nie musi świadczyć o przejściowości „tkwienia” w gospodarstwie. Tem samem jasnym się staje, że przeważna część „zbędnej” ludności męskiej przebywa w gospodarstwach w sposób trwały i, że użyjemy tego wyrażenia, beznadziejny. Podkreśla to raz jeszcze patologiczność naświetlonego przez nowe dane Gł. Urz. Stat. zjawiska znacznej na terenie województwa lwowskiego liczby drobnych gospodarstw o 2 i więcej dorosłych mężczyznach.

Patologiczność tego zjawiska jest w rzeczywistości na terenie województwa lwowskiego widocznie tak wielka, iż zjawisko to jedynie częściowo znalazło swoje oświetlenie w omówionych przez nas danych spisowych. Do pełnego jego oświetlenia konieczną byłoby rzeczą zaanalizować jeszcze dokładnie liczby robotników rolnych w woj. lwowskim; okazałoby się wówczas, że znaczna część „zbędnych” dorosłych mężczyzn podała się w materiale spisowym jako „robotnicy rolni” bynajmniej nie dlatego, aby naprawdę była zatrudniona na roli w charakterze najemnym, ale dlatego, że wyzuta całkowicie z ziemi uważała takie zatrudnienie za jedyne wyjście życiowe dla siebie. Wyjaśnienie tej kwestji wymagałoby jednak specjalnego wyłożenia.

E. B.

H A N D E L

ZGON WACŁAWA WIŚLICKIEGO. — Dn. 3 października r. b. zmarł Poseł na Sejm Wacław Wiślicki, Wiceprezes Izby Przemysłowo-Handlowej w Warszawie i Prezes Centrali Związku Kupców.

Urodzony dn. 1 stycznia 1883 r., ukończył polską szkołę średnią Pankiewicza oraz Wyższe Kursy Handlowe w Warszawie, następnie zaś Wydział Ekonomiczny Uniwersytetu w Brukseli w 1907 r. Po powrocie do kraju został uwięziony na przeciąg 6 miesięcy przez władze rosyjskie za działalność niepodległościową. Bierze on jednak i następnie czynny udział w ideowo-politycznych organizacjach młodzieży.

W niepodległej Polsce w 1922 r. Wacław Wiślicki wybrany zostaje Posłem na Sejm, jako reprezentant kupiectwa żydowskiego, sprawując jednocześnie mandat Wiceprezesa Zarządu Centrali Związku Kupców oraz Wiceprezesa Rady Naczelnej Kupiectwa Żydowskiego w Polsce. Otrzymuje również nominację na Sędziego Handlowego.

Uzyskuje mandat poselski kolejno przy wyborach do Sejmu w 1928 r., w 1930 r. i w 1935 r., stałe należąc do klubu B. B. W. R.

Czynnie pracował przy organizowaniu izb przemysłowo-handlowych. Od 1929 r. był Wiceprezesem Izby Przemysłowo-Handlowej w Warszawie. Od 1930 r. był Prezesem Zarządu Głównego Centrali Związku Kupców. Nadto piastował godność Wiceprezesa Związku Rewizyjnego Żydowskich Towarzystw Spółdzielczych oraz Wiceprezesa Bezprocentowych Kas Pożyczkowych.

W życiu gospodarczem szczególną uwagę poświęcał zagadnieniom handlu, będąc zawsze gorącym obrońcą jego interesów. Przejawiał też działalność na polu publicystycznym, zamieszczać swe artykuły w fachowej prasie gospodarczej.

HANDEL ZAGRANICZNY

SYTUACJA EKSPORTOWA PRZEMYSŁU SZKLANEGO — p. str. 1261.

HANDEL WEWNĘTRZNY

RUCH CEN W SIERPNIU 1935 R.—Obroty handlowe na rynku wewnętrznym w sierpniu były bardziej ożywione niż w lipcu, wykazując zwiększone rozmiary zwłaszcza w branży papierniczej, włókienniczej (głównie hurt) oraz w handlu artykułami roślinnymi.

Wskaźnik weksli wystawionych (obliczany przez Instytut Badania Konjunktur Gospodarczych i Cen z usunięciem sezonowości)

po lekkiej niżce w lipcu (do 50·7) w sierpniu podniósł się o ok. 3%; wskaźnik ten, oczywiście, nie eliminuje wexli finansowych i nie uwzględnia momentu mniejszego lub większego udziału w transakcjach operacyj gotówkowych lub na otwarty kredyt.

Wskaźnik ładunków kolejowych (obliczany przez Instytut Badania Konjunktur również z usunięciem sezonowości) wykazał w sierpniu prawie całkowitą stabilizację, gdyż wynosił 70·3 — wobec 70·4 w lipcu. Gdy sięgnąć do liczb absolutnych, to okaże się, że w lipcu przewożono w kraju towarów przeciętnie dziennie 8·2 tys. wagonów, a w sierpniu — minimalnie więcej, bo 8·3 tys. wagonów.

Rynek kredytowy zasilal silniej obroty niż w poprzednich miesiącach, na co wskazuje zwiększona działalność kredytowa instytucji finansowych; pozatem ze względu na wzmożone rozmiary produkcji i obrotów nastąpił lekki odpływ rezerw, lokowanych w bankach.

Ceny na rynku wewnętrznym wykazały w sierpniu dalszy wzrost, osiągając poziom najwyższy w r. b., przyczem — jeśli chodzi o ceny hurtowe — to doszły one spowrotem do poziomu z listopada r. ub.

Ruch wskaźników cen hurtowych przedstawia następujące zestawienie (na podstawie danych Instytutu Badania Konjunktur oraz Gł. Urz. Stat.):

		Wskaźnik			Artykuły przemysłowe:	
		ogólny	ne krajowe	przetwory surowce		wyroby gotowe
Sierpień	1929 . .	95·7	91·9	97·8		
"	1930 . .	84·9	77·0	89·3		
"	1931 . .	74·3	69·0	75·8		
"	1932 . .	64·6	57·1	67·1		
"	1933 . .	57·9	50·0	60·7		
"	1934 . .	55·8	47·9	58·5		
"	1935 . .	53·6	45·1	56·7		
		Artykuły rolne:		Artykuły przemysłowe:		
		sprzedawane przez rolników		półfabrykaty		
Styczeń	1935	33·3	52·6	54·8	55·0	61·1
Luty	"	33·5	50·1	54·7	54·8	61·1
Marzec	"	33·5	50·2	53·9	54·9	60·9
Kwiecień	"	34·0	50·2	54·2	54·8	60·8
Maj	"	35·8	50·8	54·0	54·9	60·7
Czerwiec	"	35·6	50·6	54·0	54·9	60·5
Lipiec	"	35·6	51·9	54·0	55·1	60·3
Sierpień	"	36·7	53·7	54·0	55·3	60·3
Sierpień	1934	38·1	57·9	56·7	56·3	62·5
Sierpień	1933	39·9	60·3	56·2	60·0	65·1

Zwyżka cen hurtowych w sierpniu, mianowicie o 1·3% (w lipcu tylko o 0·6%) nastąpiła prawie wyłącznie (podobnie jak

w lipcu) naskutek wzrostu cen artykułów rolnych, bowiem ceny artykułów przemysłowych podniosły się minimalnie.

Jeśli chodzi o ceny artykułów w rolnych (łącznie z kolonialnymi oraz innymi, objętymi grupą ogólną żywności i używek) — to zmiany we wskaźnikach poszczególnych pozycji przedstawiały się następująco (wskaźnik: 1928 r. = 100):

	Lipiec		Sierpień	
	1935	1935	1934	1934
Ziemiopłody	33.1	29.6	39.1	
Mąka i kasza	33.8	34.7	41.5	
Zwierzęta rzeźne	37.5	45.3	37.3	
Mięso i słonina	43.1	47.3	43.1	
Nabiał	38.8	40.2	36.7	
Cukier, spirytus, piwo	79.3	79.3	90.0	
Towary kolonialne	71.0	70.5	69.0	
Tyton	96.8	96.8	99.9	
Sól	100.9	100.9	104.5	

Ceny artykułów rolnych zwykują od lipca, kiedy podniosły się o 1.6%; w sierpniu — mimo okresu późniwego — zwykowały dwukrotnie silniej, bo o 3.2%, osiągając poziom najwyższy (jak dotychczas) w 1935 r.

W zakresie krajowych roślinnych produktów spożywczych nastąpiła w sierpniu dalsza niższa cen. Ceny zbóż — mimo na ogół zwykowej tendencji cen światowych — spadły, choć już pod koniec miesiąca zaczęły zwykować, co zwłaszcza wyraźnie wystąpiło w notowaniach pszenicy, a częściowo i żyta. Przetwory zbożowe, a ściślej — mąka, gdyż ceny kasz obniżyły się, po lekkiej niższe w I połowie miesiąca w II połowie zwykowały dość silnie, dając w rezultacie całomiesięcznym zwyk notowań.

Ceny zwierzęcych produktów spożywczych były właściwą przyczyną haussy sierpniowej. Zwykowały one silnie już w lipcu, ale w sierpniu tendencja zwykowa doznała jeszcze nasilenia. Podobnie jak w lipcu — również i w sierpniu najsilniej zwykowały ceny trzody chlewnej — przy zmniejszonej podaży i zwiększonym wywozie. Poza to podniosły się również ceny bydła rogatego i przetworów mięsnych. Co do nabiału, to tendencja zwykowa cen osłabła w ostatnim tygodniu sierpnia — tak, że ceny masła w rezultacie całomiesięcznym lekko podniosły się, ale ceny jaj lekko obniżyły się (przy znacznie wzmożonym wywozie).

Grupa artykułów przemysłowych wykazała w sierpniu minimalną zwyk cen, gdyż o niespełna 0.2%. W ten sposób ceny te, po minimalnej niższe w czerwcu i stabilizacji w lipcu, wróciły do poziomu z marca, kwietnia i maja, przyczem wobec tych minimalnych wahań można właściwie poziom cen artykułów przemysłowych uważać za niezmienny od marca r. b. Zmiany cen, jakie zaszły jednak w sierpniu w niektórych działach towarowych, przedstawia poniższy ruch wskaźników (przy podstawie: 1928 r. = 100):

	Lipiec		Sierpień	
	1935	1935	1934	1934
Drewno surowe	42.2	41.5	42.6	
" obrobione	39.7	39.3	40.8	
Surowce włókniste	37.6	37.0	36.5	
Przędza	46.2	46.4	46.6	
Tkaniny	56.4	56.5	58.9	
Paliwo mineralne	83.5	83.5	91.0	
Oleje mineralne	86.7	86.7	97.1	
Złom i ruda żelazna	58.1	58.7	59.5	
Żelazo	78.8	78.8	78.8	
Metale nieżelazne	43.9	45.5	43.7	
Skóry surowe	26.4	29.4	33.4	
" wyprawione	40.7	41.5	43.4	
Odzież i obuwie	46.6	46.2	46.2	
Chemikalja	72.3	72.3	76.2	
Mydło	61.4	64.8	62.0	
Nawozy sztuczne	74.9	75.7	74.8	
Materj. budowl. min.	47.3	47.5	44.1	
Papier	62.9	62.9	65.2	
Urządzenia domowe (meble, naczynia, żarówki)	70.6	70.6	75.2	
Maszyny i narzędzia rolnicze	72.6	73.0	77.6	
Maszyny, narzędzia i in. wyroby dla przemysłu	81.2	80.9	83.5	

W grupie drzewnej tendencja niżkowa cen dla drewna surowego utrzymywała się w sierpniu w dalszym ciągu. Jednocześnie lekko zwykujące w lipcu ceny drewna obrobionego, którego zbyt w kraju sezonowo zaczął słabnąć (przy niezmiennym eksporcie), wykazały w sierpniu również tendencję niżkową, ale spadek cen dotknął niektóre tylko gatunki.

W grupie włókienniczej ruch cen w sierpniu kształtował się niejednolicie. W zakresie surowców spadły dość silnie (o ok. 10%) ceny bawełny, wzrosły zaś ceny wełny, podczas gdy ceny pozostałych surowców pozostały mniej więcej ustabilizowane. Przy dużym popycie i małych zapasach wzrosły w dalszym ciągu ceny półfabrykatu, zwłaszcza ceny przędzy bawełnianej (mimo jednoczesnej niżki cen bawełny). Przy ożywionym również zbycie tendencję zwykową — ale z minimalnymi tylko zmianami w notowaniach, wykazywały ceny tkanin.

W zakresie paliwa ceny w sierpniu pozostały niezmiennie, przyczem zbyt węgla pozostał taki sam jak w lipcu, a produkcja i zbyt ropy nieco wzrosły.

W grupie metali niezmiennie w dalszym ciągu pozostały ceny żelaza, przy nieco zmniejszonej produkcji, ale niezniżkującym dopływem zamówień krajowych, a zwykującym nieco eksporcie. Niezmiennie pozostały też ceny cynku, którego produkcja i eksport zmalały, wzrosły zaś ceny ołowiu (przy zmniejszonej produkcji) oraz miedzi.

W grupie pozostałych artykułów przemysłowych nastąpił w sierpniu przedewszystkiem wzrost cen skór, które dotychczas w r. b. miały tendencję niżkową; silniej wzrosły ceny skór surowych, bardzo nieznacznie — niektórych gatunków skór wyprawionych. Ceny materiałów budowlanych wzrosły naskutek zwyki cen cementu, a także i wapna, przy jednoczesnej lekkiej niższe cen cegły. Ceny produktów naftowych (przy zwiększonej sprzedaży krajowej) pozostały niezmiennie, podobnie jak i ceny wszystkich chemikalij. Ceny mydła wykazały w sierpniu wyraźny wzrost. Ceny nawozów sztucznych (przy zwiększonym zbycie w końcu miesiąca) wykazały tendencję lekko zwykową, przyczem zanotowano lekki wzrost cen soli potasowych, superfosfatu i tomasyny. Poza to ceny były na ogół ustabilizowane.

Ruch cen w ciągu roku, t. j. od sierpnia 1934 r. do sierpnia 1935 r., wykazuje spadek ogólnego poziomu tylko o 3.9% (w tym samym okresie 1933/34 r. spadek cen nie był poprawda większy, wynosząc 3.6%), przyczem ceny artykułów rolnych obniżyły się o 5.8% (w 1933/34 r. o 4.2%), a ceny artykułów przemysłowych tylko o 3.1% (3.6%). Rozpiętość cen artykułów rolnych i artykułów przemysłowych jeszcze się więc w okresie rocznym sierpień 1934 — sierpień 1935 pogłębiła, ale już w niewielkim tylko stopniu (analogicznie zresztą jak w tymże okresie 1933/34).

Dla artykułów rolnych okres od sierpnia do sierpnia pokrywa się mniej więcej z okresem roku rolniczego. Otóż, jak widzimy, w ubiegłym roku rolniczym ceny produktów roślinnych spadły, i to bardzo silnie, bo ceny ziemiopłodów o 24.3%, a ceny przetworów o 16.4%; natomiast bardzo poważnie zwykowały ceny artykułów hodowlanych (zwykła w ostatnich miesiącach), mianowicie ceny inwentarza żywego podniosły się o 21.4%, ceny przetworów mięsnych o 9.7% i ceny nabiału również o 9.7%.

W zakresie cen artykułów przemysłowych nastąpił w przeciągu roku — od sierpnia 1934 r. do sierpnia 1935 r. — jeśli chodzi o surowce — silny spadek cen skór surowych — o 12.0%, dalej spadek cen paliwa mineralnego — o 8.2% (jedynie cen węgla), spadek cen drewna surowego — o 1.6% (ceny dębowego wzrosły), wreszcie spadek cen złomu i rudy — o 1.3%, natomiast wzrosły ceny surowców włókienniczych — o 1.4% (ceny wełny, juty, konopi i lnu, podczas gdy ceny bawełny spadły). Ruch cen półfabrykatów dostosował się mniej więcej do ruchu cen surowców. A więc spadły ceny skór wyprawionych — choć tylko o 4.4% (z wyjątkiem cielęcych), ceny olejów mineralnych — o 10.7% (właściwie spadła tylko cena nafty), ceny drewna obrobionego — o 3.6% oraz cena przędzy — mimo że ceny surowców lekko wzrosły — ale tylko o 0.4% (spadły ceny bawełnianej, a wzrosły wełnianej); ceny żelaza pozostały niezmiennie. Poza to spośród innych półfabrykatów potaniały w ciągu roku, chemikalja — o 5.1% (benzol, kwas siarkowy, terpentyna i t. p.) oraz papier — o 3.5%, większość zaś podrożała, jak: nawozy sztuczne — o 1.2% (sole potasowe i tomasyna), metale (inne poza żelazem) — o 4.1% (ołów i miedź, podczas gdy cynk staniał), oraz materiały budowlane — o 7.7% (jedynie cement, gdy np. cegła i wapno obniżyły się w cenie). W zakresie wyrobów gotowych o charakterze bezpośredniej konsumpcji nastąpił m. in. spadek cen tkanin (wszystkich) — o 4.1%, urządzeń domowych — o 6.1%, wzrost zaś cen mydła — o 4.5% i t. p.

Zestawiając ruch cen w okresie rocznym od sierpnia 1934 r. do sierpnia 1935 r. według pewnych charakterystycznych grup i zasadniczych działów, widzimy, że w zakresie przemysłu ceny surowców spadły najsilniej, bo o 4.8%, ceny półfabrykatów — znacznie słabiej, bo o 1.8%, a ceny wyrobów gotowych — silniej niż półwyrobów, bo o 3.5%, przyczem ceny wyrobów gotowych dla produkcji przemysłowej spadły tylko o 3.1%, ceny wyrobów dla konsumpcji — o 3.4%, a silniejszy spadek wykazały jedynie ceny wyrobów dla produkcji rolnej — o 5.9%. Jeśli chodzi o rolnictwo, to ceny artykułów, sprzedawanych bezpośrednio przez rolników (ziemiopłody, zwierzęta, nabiał), spadły

w przeciągu okresu rocznego sierpień 1934 ÷ sierpień 1935 już nie tak znacznie, bo o 3·7%, natomiast w nieco silniejszym stopniu zniżkowały ceny przetworów (przetwory zbożowe, mięso i tłuszcze, cukier, spirytus i piwo), mianowicie o 7·2%. Zaznaczyć należy, że spadkowi cen artykułów rolnych odpowiadać dość zbliżony co do rozmiarów — o 5·0% — spadek cen żywności i używek, nabywanych przez spożywców (nabiał, przetwory roślinne i zwierzęce, towary kolonialne, tytoń, sól). Również dość korzystnie przedstawia się zestawienie ruchu cen artykułów, sprzedawanych przez rolnika, i artykułów, nabywanych przez rolnika: ceny pierwsze spadły, jak widzieliśmy, o 3·7%, drugie zaś (maszyny i narzędzia, nawozy, materiały budowlane, drewno, żelazo, skóry, towary kolonialne, cukier, sól, spirytus, piwo, węgiel, nafta, mydło, tkaniny, obuwie, meble i naczynia) — nieco nawet silniej, bo o 4·6%.

Koszty utrzymania (w Warszawie), opierające się na cenach detalicznych, wykazały w sierpniu — odmiennie od lekko zwyżkowej tendencji cen hurtowych — tendencję lekko zniżkową, co wskazywałoby na drobne zmniejszenie się rozpiętości między cenami hurtowymi i detalicznymi. Koszty utrzymania rodzin robotniczych — po wzroście w lipcu o 3·0% — w sierpniu obniżyły się o 0·9%, koszty zaś utrzymania rodzin pracowników umysłowych, które to koszty w lipcu zwyżkowały o 0·5%, obniżyły się w sierpniu o 0·4%, powracając prawie do poziomu czerwcowego. W obu grupach o niższe kosztów ogólnych zadecydowała zniżka kosztów żywności — dla rodzin robotniczych silniejsza (o 1·8%), dla rodzin pracowników umysłowych słabsza (o 1·3%). W obu też grupach wzrosły lekko koszty opału i światła — w grupie kosztów rodzin robotniczych o 0·6%, w grupie zaś kosztów rodzin pracowników umysłowych o 0·3%.

Jeśli chodzi o ceny detaliczne artykułów żywnościowych (w Warszawie), których spadek był jedyną przyczyną zniżki kosztów utrzymania — to obniżyły się w sierpniu m. in. ceny: chleba, mąki, ziemniaków, podczas gdy wzrosły ceny: masła, jaj, mięsa, słoniny, wędlin i t. p.

Koszty utrzymania w okresie rocznym (sierpień 1934 ÷ sierpień 1935) — jeśli chodzi o rodziny robotnicze — obniżyły się tylko o 2·0% (opał i światło o 8·1%, wyroby monopolowe o 6·8% i t. d., przyczem koszty żywności tylko o 0·8%), jeśli zaś chodzi o rodziny pracowników umysłowych — koszty utrzymania wykazują stan identyczny (opał i światło potaniały o 4·5%, wyroby monopolowe o 2·6% i t. d., podczas gdy żywność podrożała o 5·1%).

KRAJOWE RYNKI TOWAROWE ZBOŻA I PRZETWORY

— Ruch cen zbóż w okresie 22/IX ÷ 5/X r. b. kształtował się następująco (w \mathcal{Z} za 100 kg):

	22 ÷ 28/IX	29 IX ÷ 5/X	Wzrost (+) lub zniżka (-) %
Pszenica			
Warszawa . . .	18·87½	18 75	— 0·7
Poznań . . .	17·50½	17·44	— 0·4
Lwów . . .	15·87½	15 71	— 1·1
Średnia . . .	17·42	17·30	0·7
Żyto			
Warszawa . . .	13 10	12 55	— 4·2
Poznań . . .	12·81½	12·35	— 3·6
Lwów . . .	12 00	11·77	— 2·0
Średnia . . .	12 64	12 22	— 3·3
Owies			
Warszawa . . .	14·88	14·50½	— 2·6
Poznań . . .	14·75	14 75	—
Lwów . . .	13·37½	13 56	+ 1·4
Średnia . . .	14 33	14 27	— 0·5
Jęczmień browarowy			
Warszawa . . .	17 00	17 00	—
Poznań . . .	15·75	15·69	0·4
Lwów . . .	—	16·50	—
Średnia . . .	16·37½	16·39	—
Jęczmień zwykły			
Warszawa . . .	14·88	14 88	—
Poznań . . .	13 88	13 88	—
Lwów . . .	—	—	—
Średnia . . .	14 38	14 38	—

— Okres sprawozdawczy (od 30 września do 5 października) zaznaczył się 2 momentami: zwyżką cen i spadkiem obrotów. Jeśli chodzi o ruch zwyżkowy notowań to jako jego przyczynę wymienić należy ożywienie na giełdach zagranicznych, związane z rozpoczęciem działań wojennych w Abisynji; na wielu giełdach zagranicznych ta haussa cen spowodowana została również i ze względów spekulacyjnych. Giełdy krajowe zareagowały na zwyżkowe tendencje cen dla zbóż — również ich zwyżką, ale umiarkowaną. Natomiast obroty w okresie sprawozdawczym uległy zmniejszeniu. Z dniem 1/X na giełdach krajowych wprowadzone zostały nowe standarty dla mąki żytniej. Salda tygodniowe na giełdzie warszawskiej kształtowały się następująco (w \mathcal{Z} na 100 kg; ze znakiem plus — zwyżką, ze znakiem minus — spadek notowań): pszenica jednolita 742 g/l i zbierana 731 g/l po + 0·25, żyto nowe I i II standart po + 0·50, wszystkie 3 standarty owsa po + 0·25 oraz otręby żytnie z przemiału standartowego — 0·50; na giełdzie poznańskiej salda były następujące (analogicznie): pszenica + 0·50, żyto nowe suche + 0·50, wszystkie rodzaje i gatunki mąki pszennej po + 0·25 (za wyjątkiem I gat. A 20%, który zwyżkował o 0·50, oraz II gat. F 55 ÷ 65%, który zniżkował o 0·25), otręby pszenne średnie i grube po + 0·25 oraz otręby żytnie + 0·25.

Ogólny obrót na giełdzie warszawskiej w okresie sprawozdawczym wyniósł 13 735 t, w tem 3 521 t żyta (dla okresu poprzedzającego odpowiednie liczby wynosiły: 16 597 i 6 365).

Warszawa. — Ceny hurtowe według cedyły urzędowej (ostatnie notowania w tygodniu) — w \mathcal{Z} za 100 kg parytet wagon Warszawa ładunek wagon (w nawiasach podane są notowania końcowe z okresu, poprzedzającego sprawozdawczy, o ile różnią się od obecnych): pszenica jara czerwona szklista 775 g/l bez obrotów, — jednolita 742 g/l 19·00 ÷ 19·50 (18 75 ÷ 19 25), — zbierana 731 g/l 15·50 ÷ 19 00 (18 25 ÷ 18 75), żyto nowe I standart 12 75 ÷ 13 00 (12 25 ÷ 12 75), — II standart 12 50 ÷ 12 75 (12 00 ÷ 12 25), jęczmień browarowy 689 g/l 16·50 ÷ 17·50, — o wadze 678/673 g/l 15 00 ÷ 15·50, — o wadze 649 g/l 14 75 ÷ 15 00, — o wadze 620·5 g/l 14 25 ÷ 14 50, owies I standart 15 25 ÷ 15 50 (15 00 ÷ 15 25), — II standart 14 75 ÷ 15 25 (14 50 ÷ 15 00), — III standart 14 50 ÷ 14 75 (14 25 ÷ 14 50), mąka pszenna I gat. A 20% 33 00 ÷ 35 00, — I gat. B 0 ÷ 45% 31 00 ÷ 33 00, — I gat. C 0 ÷ 55% 29 00 ÷ 31 00, — I gat. D 0 ÷ 60% 27 00 ÷ 29 00, — I gat. E 0 ÷ 65% 25 00 ÷ 27 00, — II gat. B 20 ÷ 65% 24 00 ÷ 26 00, — II gat. D 45 ÷ 55% 23 00 ÷ 24 00, — II gat. F 55 ÷ 65% 22 00 ÷ 23 00, — II gat. G 60 ÷ 65% 21 00 ÷ 22 00, — III gat. A 65 ÷ 70% 16 00 ÷ 17 00, mąka żytnia wyciągowa I gat. 0 ÷ 30% 23 00 ÷ 23 50, — I gat. 0 ÷ 45% 22 00 ÷ 23 00, — I gat. 0 ÷ 55% 21 00 ÷ 22 00, — II gat. 45 ÷ 55% 16 50 ÷ 17 50, — razowa 0 ÷ 90% 16 00 ÷ 17 00, otręby pszenne grube z przemiału standartowego 9 75 ÷ 10 25, — średnie z przemiału standartowego 9 25 ÷ 9 75, — miazki z przemiału standartowego 9 25 ÷ 9 75, otręby żytnie z przemiału standartowego 7 25 ÷ 7 75 (7 75 ÷ 8 25).

Poznań. — Ceny hurtowe według cedyły urzędowej (ostatnie notowania w tygodniu) — w \mathcal{Z} za 100 kg parytet Poznań dostawa bieżąca (w nawiasach podane są notowania końcowe z okresu, poprzedzającego sprawozdawczy, o ile różnią się od obecnych): pszenica 17 75 ÷ 18 00 (17 25 ÷ 17 50), żyto nowe suche 12 75 ÷ 13 25 (12 25 ÷ 12 75), jęczmień 700 725 g/l 14 25 ÷ 14 75, — 670/680 g/l 13 75 ÷ 14 00, — browarowy 15 25 ÷ 16 25, owies nowy 14 50 ÷ 15 00, mąka wraz z workiem: pszena I gat. A 20% 31 25 ÷ 33 00 (30 75 ÷ 33 25), — I gat. B 45% 30 50 ÷ 31 00 (30 25 ÷ 30 75), — I gat. C 55% 29 50 ÷ 30 00 (29 25 ÷ 29 75), — I gat. D 60% 28 50 ÷ 29 00 (28 25 ÷ 28 75), — I gat. E 65% 27 50 ÷ 28 00 (27 25 ÷ 27 75), — II gat. B 20 ÷ 55% 27 00 ÷ 27 50 (26 75 ÷ 27 25), — II gat. B 20 ÷ 65% 26 50 ÷ 27 00 (26 25 ÷ 26 75), — II gat. D 45 ÷ 65% 24 25 ÷ 24 75 (24 00 ÷ 24 50), — II gat. F 55 ÷ 65% 22 25 ÷ 22 75 (22 50 ÷ 23 00), — II gat. G 60 ÷ 65% 20 75 ÷ 21 25, mąka żytnia wyciągowa I gat. 0 ÷ 30% 21 00 ÷ 21 75, — I gat. 0 ÷ 45% 20 25 ÷ 21 00, — II gat. 0 ÷ 55% 19 25 ÷ 20 25, — 45 ÷ 55% 16 00 ÷ 17 00, otręby pszenne średnie z przemiału standartowego 9 25 ÷ 9 75 (9 00 ÷ 9 50), — grube z przemiału standartowego 9 75 ÷ 10 25 (9 50 ÷ 10 00), otręby żytnie z przemiału standartowego 9 25 ÷ 9 75 (9 00 ÷ 9 50), otręby jęczmienne 9 50 ÷ 10 75.

WARZYWA

Warszawa. — Ceny według cedyły targu warzywnego — w \mathcal{Z} za 100 kg (w nawiasach podane są notowania z końca lipca r. b., o ile różnią się od obecnych): brukiew bez notowań, buraki 10 00 ÷ 14 00, cebula I gat. 9 00 ÷ 10 00 (bez notowań), — II gat. 7 50 ÷ 8 50 (bez notowań), chrzan 45 00 ÷ 55 00 (40 00 ÷ 50 00), fasola zielona 20 00 ÷ 30 00, — żółta 30 00 ÷ 40 00 (35 00 ÷ 45 00), cykorja 70 00 ÷ 100 00, — II gat. 40 00 ÷ 50 00

kapusta biała 2'75 ÷ 3'50 (2'00 ÷ 3'00), — czerwona bez notowań, — włoska bez notowań, — brukselska 30 00 ÷ 40 00 (bez notowań), — kwaszona bez notowań, marchew bez notowań (12 00 ÷ 14 00), pomidory I gat. 28 00 ÷ 35 00 (145 00 ÷ 160 00), — II gat. 15 00 ÷ 25 00 (110 00 ÷ 130 00), pietruszka 65 00 ÷ 75 00, rabarbar I gat. 25 00 ÷ 30 00, — II gat. bez notowań, selerów bez notowań (40 00 ÷ 50 00), szparagi I gat. bez notowań (125 00 ÷ 150 00), — II gat. bez notowań (80 00 ÷ 100 00), — III gat. bez notowań (50 00 ÷ 70 00), szpinak 7 00 ÷ 10 00 (10 00 ÷ 15 00), ziemniaki młode 5 00 ÷ 5 50 (8 50 ÷ 9 00); za 100 pęczków lub 100 sztuk: buraki I gat. 5 00 ÷ 7 00, kalafjory I gat. 16 00 ÷ 20 00 (35 00 ÷ 45 00), — II gat. 7 00 ÷ 10 00 (20 00 ÷ 25 00), — III gat. 3 00 ÷ 4 00 (9 00 ÷ 12 00), kapusta biała 6 00 ÷ 8 50 (6 50 ÷ 8 50), — II gat. bez notowań (3 50 ÷ 4 50), — czerwona 8 00 ÷ 10 00 (20 00 ÷ 25 00), — włoska 7 00 ÷ 9 00 (10 00 ÷ 15 00), majeranek bez notowań, ogórki I gat. 8 00 ÷ 10 00 (3 00 ÷ 4 00), — II gat. 4 50 ÷ 6 50 (bez notowań), marchew młoda 5 00 ÷ 7 00, pietruszka młoda 7 00 ÷ 10 00 (10 00 ÷ 15 00), pory 10 00 ÷ 15 00 (8 00 ÷ 12 00), szczypior 5 00 ÷ 7 00, sałata gruntowa 2 50 ÷ 3 50 (3 00 ÷ 4 00).

RYNEK AKCYJNY

za okres od 30 września do 5 października 1935 r.

Poprawa, jakiej doznała sytuacja na rynku akcyjnym w okresie, poprzedzającym sprawozdawczy — została obecnie zniwelowana przez gwałtowne osłabienie nastroju na rynku; jeśli jeszcze uwzględnić, że obroty akcjami były wręcz znikome — to wtedy martwota i ospałość rynku budzą zastanowienie. Akcje Banku Polskiego, nieprzerwanie zniżkując, straciły zł 2'25; akcje Lilpopa — po mocnym początku okresu — zamknęły okres stratą zł 0'25, a akcje Starachowic — zł 1'25. Akcje Norblina i Haberbuscha utrzymały dotychczasowy poziom. W stosunku do dawniejszych okresów — akcje Warsz. Tow. Fabryk

Cukru spadły o zł 0'50, a akcje Warsz. Tow. Kopalń Węgla nie wykazały zmian.

Na giełdzie poznańskiej znikome transakcje zawierano akcjami Banku Polskiego po kursie obniżonym o zł 0'50 ÷ 1'00. Giełdy: krakowska i lwowska — nie odnotowały w okresie sprawozdawczym kursów i obrotów akcjami.

GIĘŁDA WARSZAWSKA

	Wartość nominalna (waluta)	Kurs najwyższy zł za akcję	Kurs najniższy	Ostatni kurs w tygodniu
Bank Polski	zł 100	92 25	90 00	90 00
Warsz. T-wo Fabryk Cukru	zł 100	36 00	35 60	35 60
Warsz. T-wo Kopalń Węgla	zł 100	13 00	12 25	12 50 -12 25
Lilpop	zł 25	8 90	8 50	8 50
Norblin	zł 100			33 00
Starachowice	zł 100	31 75	30 25	30 25 -30 50
Haberbusch	zł 100	32 00	32 00	32 00

GIĘŁDA KRAKOWSKA

Akcjami w okresie sprawozdawczym nie obracano.

GIĘŁDA LWOWSKA

Akcje w okresie sprawozdawczym nie były notowane.

GIĘŁDA POZNAŃSKA

Akcje — w zł (maksimum i minimum; w nawiasach — ostatnie notowania z okresu, poprzedzającego sprawozdawczy): Bank Polski 91'50 (92 50 — 92 00).

CLA ORAZ REGLAMENTACJA

TŁUMACZENIE NAZW TOWARÓW W ZAGRANICZNYCH ŚWIADCTWACH POCHODZENIA. — Okólnikiem z dn. 1/IX 1935 r. Nr. D. IV 23398/3/35 Ministerstwo Skarbu wyjaśniło urzędowi celnemu, że tłumaczenie na język polski nazw towarów w zagranicznych świadctwach pochodzenia, wystawionych tylko w języku obcym, może być dokonane w kraju przez importera lub agenta celnego. Uwierzytelnienie takiego tłumaczenia nie jest wymagane; w wypadkach jednak uzasadnionego podejrzenia, że nazwa towaru została przetłumaczona niewłaściwie lub gdy zachodzi potrzeba przetłumaczenia całego świadctwa pochodzenia — tłumaczenie to powinno być uwierzytelnione przez tłumacza przysięgłego.

CZĘŚCIOWE WYKORZYSTANIE POZWOLEŃ NA PRZYWÓZ TOWARÓW. — Ministerstwo Skarbu w porozumieniu z Ministerstwem Przemysłu i Handlu wydało zarządzenie (okólnik z dn. 6/IX 1935 r. Nr. D. IV 21730/3/35), na którego podstawie strona może korzystać częściowo z wydanego przez Min. Przemysłu i Handlu pozwolenia przywozu nie więcej, jak przy 5 zgłoszeniach celnych. Jeżeli strona przy 5 zgłoszeniach celnych nie wyczerpie całego kontyngentu, udzielonego jej danym pozwoleniem przywozu, traci prawo do niewyczerpanej części kontyngentu, chociażby okres ważności pozwolenia jeszcze nie upłynął. Zarządzenie to dotyczy pozwoleń, wydawanych przez Min. Przemysłu i Handlu, począwszy od dn. 1/X r. b.

UZASADNIENIE ZAŻAŁEŃ W SPRAWACH TARYFIKACYJNYCH. — Okólnikiem z dn. 14/IX 1935 r. Nr. D. IV 26095/3/35 Ministerstwo Skarbu poleciło urzędowi celnemu, aby

przy spisywaniu protokołów w związku z zażaleniem stron w sprawach taryfowania towarów zwracały uwagę stron na konieczność należytego uzasadnienia takich zażaleń. Dokładne uzasadnienie zażalenia leży w interesie strony, gdyż daje możliwość Min. Skarbu szczegółowego rozpatrzenia sprawy z punktu widzenia interesów strony. Przytoczone zarządzenie Min. Skarbu nakłada również na urzędy celne obowiązek dokładnego uмотywowania swych decyzji, będących przedmiotem zażalenia strony.

POMIARY STATKÓW MORSKICH DLA ODPRAWY CELNEJ. — Okólnikiem z dn. 16/IX 1935 r. Nr. D. IV 25345/2/35 Ministerstwo Skarbu ogłosiło instrukcję dla morskich urzędów celnych, ustalając sposób pomiarów statków morskich dla dokonania odprawy celnej.

ŚWIADCTWA DLA KONI WYŚCIGOWYCH, PRZYWOŻONYCH Z AUSTRJI. — Okólnikiem z dn. 6/IX 1935 r. Nr. D. IV 23995/3/35, Ministerstwo Skarbu zawiadomiło urzędy celne, że czynności Jockey-Clubu w Wiedniu przejęło towarzystwo pod nazwą „Wiener Rennverein der österreichischen Renn- und Compagnereitergesellschaft in Wien”, wobec czego świadctwa dla koni wyścigowych, przywożonych z Austrii do Polski, wystawiane przez wymienione towarzystwo, należy traktować tak, jak świadctwa, wystawiane dotychczas przez Jockey-Club w Wiedniu w myśl porozumienia sanitarno-weterynaryjnego między Polską a Austrią.

KOMUNIKACJA I TRANSPORT

ZMIANY W TARYFACH TOWAROWYCH P. K. P. — W „Dzienniku Tor. i Zarz. Kol.” Nr. 39 ogłoszony został szereg zmian i uzupełnień do taryf kolejowych P. K. P.

W nomenklaturze i klasyfikacji towarów (T. Cz. I B) uzupełniono pozycję 217 f, zawierającą kostkę kamienną grubą, wyjaśnieniem, iż obejmuje ona kostkę regularną, a więc sześcienną, zwyczajną i rzędowną, a także kostkę nieregularną (półkostkę)

dużą i średnią. Do pozycji 963, zawierającej płyty klejone (dykty), opancerzone blachą, wprowadzono dykty, opancerzone eternitem lub innymi materiałami ogniotrwałymi; jest to materiał budowlany, którego produkcja została niedawno rozpoczęta i który dotychczas nie był w nomenklaturze towarowej wymieniony. Stosownie do wartości otrzymał on opłaty klasy wagowej 8 i drobnicowej 1. Poza to zmieniono redakcję poz. 978

(pudełka z łubianki), włączając tamże pudełka z wiórów drzewnych, używane do pakowania smarów, czernidła i t. p. Z poz. 1007 skreślono karton dupleksowy, wprowadzając równocześnie towar ten do poz. 1006 K. t., zawierającej tekturę nieobrobioną; w ten sposób taryfa przewozowa na karton została obniżona z klasy 5 do 10. Zmiana powyższa spowodowana została trudnościami przy odróżnianiu kartonu od tektury nieobrobionej.

Zniesiono 10% dodatek do przewoźnego przy przewozie torfu oraz łań bukowych w wagonach krytych przez skreślenie tych towarów z załącznika III do T. Cz. I B.

W Cz. II zeszyt 1 b—obniżono taryfę na wywóz przez porty ozdób choinkowych szklanych z poz. 1831 K. t., wprowadzając towar ten do taryfy wyjątkowej PK3 z opłatami klasy wagonowej 8; niższą w porównaniu z obowiązującymi dotychczas opłatami klasy 2 (tar. PR1) wynosi ok. 30%. Dla nawozu sztucznego „adco”, będącego mieszkanką azotowo-fosforową, produkowaną w kraju, przywrócono opłatę taryfy wyjątkowej M6 przez włączenie stacji Strzybnica, przy której znajduje się wytwórnia tego artykułu, do obszaru ważności wymienionej taryfy.

Do taryfy wyjątkowej H11 dla tranzytu żelaza oraz wyrobów żelaznych i maszyn z Czechosłowacji i Niemiec do Z. S. S. R., Rumunii i Łotwy włączono maszyny do fabrykacji cementu oraz ich części.

W aneksie do Cz. II T. T. przedłużono taryfę b15b na przewóz ziemniaków do fabryk przetworów ziemniaczanych, położonych przy następujących stacjach w woj. poznańskim i pomorskim: Luboń, Strzelno, Toruń-Mokre, Wągrowiec, Wólka i Wronki—do końca 1936 r. Ziemniaki, przerabiane w fabrykach, znajdujących się przy wymienionych stacjach, eksportowane są głównie jako przetwory zagranicę.

Taryfę aneksową d5 na przewóz drewna dębowego do fabryk ekstraktów garbarskich w celu ekstrakcji garbnika rozszerzono

na stację odbiorczą Stanisławów, przy której—poza Warszawą—powstała druga tego rodzaju wytwórnia.

Stawkę taryfy aneksowej e11 na wywóz naftalinu surowego ze stacji Hajduki przez porty polskie Gdynię i Gdańsk obniżono z 275 do 223 od 100 kg, podwyższając równocześnie kontyngent eksportowy z 500 do 1000 t rocznie. Opłatę zniżoną stosuje się w formie zwrotu po udowodnieniu wywozu wymienionego kontyngentu.

Wprowadzono do aneksu taryfę wyjątkową g1a na wywóz mąki pastewnej skażonej od stacji Toruń-Mokre przez porty polskie ze stawką 90 od 100 kg. Warunkiem stosowania tej taryfy jest wywóz najmniej 15 tys. t mąki przez jednego nadawcę w ciągu roku.

Dla wywozu przez porty płyt budowlanych ze słomy prasowanej przesytej drutem, od wytwórni, znajdującej się przy stacji Strzybnica, obniżono przewoźne z klasy 12 do 14. Zmiana ta dokonana została przez włączenie wymienionych płyt budowlanych do taryfy aneksowej k8. Niższą przewoźnego wynosi 23%.

Przedłużono do końca r. b. taryfę aneksową r5 na przewóz towarów, należących do klas wagonowych 1 ÷ 8 z wyjątkiem wełny, od Stacji Włocławek do stacji: Łódź, Karolew, Chojny i Widzew.

W związku z rozpoczynającą się kampanią cukrowniczą obniżono na szeregu kolei wąskotorowych taryfy na przewóz buraków cukrowych, a mianowicie: na kolei Hrubieszowskiej (tar. wyj. Nr. 3), na kolei Mławskiej (tar. wyj. Nr. 8), Kujawskiej (tar. wyj. Nr. 15) oraz na kolei Jędrzejowskiej (tar. wyj. Nr. 14). Przytem na kolei wąskotorowej Antonowieckiej wprowadzono taryfę wyjątkową Nr. 3 na przewóz drewna w szczapach łupanych i okraglakach długości do 1'5 m — do stacji Antonówka Wąsk.

S. P.

ŻEGLUGA I SPRAWY MORSKIE

POWRÓT DO GDYNI M/S „PIŁSUDSKI”. —

W dn. 8 b. m. powrócił do Gdyni nowy polski motorowiec transatlantycki „Piłsudski”, który zakończył swoją pierwszą podróż do New Yorku przez Kopenhagę i Halifax. Na m/s „Piłsudski” przybyło do Gdyni przeszło 350 pasażerów, ponadto statek przywiózł ok. 670 t różnych towarów oraz pocztę. Wśród pasażerów znajdowali się Panowie: Wice-minister Skarbu Koc, Prezydent m. st. Warszawy Starzyński, Dyr. Depart. Morskiego w Min. Przemysłu i Handlu Możdżeński, ks. Biskup Okoniewski, Gen. Osiniński, Gen. Orlicz-Dreszer, Gen. Wieniawa-Długoszowski, Dyrektor T-wa Żegl. „Gdynia—Ameryka” Leszczyński oraz szereg innych wybitnych osobistości.

W Gdyni m/s „Piłsudski” oczekiwali w porcie licznie zgromadzeni przedstawiciele władz, duchowieństwa i sfer gospodarczych. Celem powitania statku w Warszawy przybyli Panowie: b. Minister Matuszewski, Dyr. Gabinetu Min. Przemysłu i Handlu Patek i Naczelnik Wydziału Żeglugowego Ocioszyński.

W chwili przybicia statku do nabrzeża — orkiestra marynarki wojennej odegrała hymny polski i amerykański oraz marsz I Brygady.

HALA DLA SPRZEDAŻY RYB. — Morski Instytut Rybacki oddał do dyspozycji sprzedawców ryb nowozbudowaną na rynku gdyńskim specjalną halę, podzieloną na szereg stoisk. Zrealizowanie tej inwestycji znacznie przyczyni się do usprawnienia handlu rybami w Gdyni, który dotychczas odbywał się w wybitnie prymitywnych warunkach.

WIZYTA NIEMIECKICH KOLEJARZY W GDYNI. —

W dn. 6 b. m. bawiła w Gdyni wycieczka wyższych urzędników kolei niemieckich, która zwiedza obecnie Polskę. Goście złożyli wizytę w Urzędzie Morskim, a następnie zwiedzili port oraz szereg ważniejszych zakładów przemysłowych, położonych na terenach portowych. Popołudnie poświęcone zostało na zwiedzenie miasta Gdyni i Orłowa.

RYNEK FRACHTOWY. — W tygodniu sprawozdawczym notowano dalszą wyżkę stawek na większości rynków frachtowych oraz wznowienie frachtowania zboża z rynku rumuńskiego.

Na rynku La Platy panowało silne ożywienie, zafrachtowano pod zboże ogółem 54 statki o łącznym tonnażu 384 200 t przy załadunkach po grudzień. Stawki do portów, nieobjętych umową o obowiązujących stawkach minimalnych, miały tendencję wyżkową i wynosiły sh 19/- z San Lorenzo, a sh 20 6 z Concepcion do New Yorku lub Filadelfji przy załadunku natychmiastowym.

Pomimo wyżki cen pszenicy, licznych zafrachtowań dokonano z Kanady do portów Anglii i kontynentu, przyczem na późniejsze pozycje płacono premje 1½ ÷ 3 d za qr z uwagi na zbliżający się koniec sezonu nawigacyjnego. Na rynku północno-amerykańskim ruch był bardzo słaby. Za złom do Anglii płacono sh 12/-, za cukier z Kuby sh 13/-.

Rynki wschodnie i Dalekiego Wschodu wykazywały ruch bardziej ograniczony, jednak stawki miały tendencję wyżkową. W wywozie rudy z Vizagapatam do Stanów Zjedn. płacono sh 23/- ÷ 23/6, za siemię lniane z Bombaju również do Stanów Zjedn. sh 23/6, stawka na antracyt z Port Redon do zachodnich Włoch wynosiła sh 22/-, na ryż z Saigona do Francji sh 26/-, a na soję z portu Dalny do portów kontynentu sh 24/6, przy opcji na Skandynawję sh 25/3. W wywozie pszenicy z Australji do Europy panowało silne ożywienie, przyczem do stawek ustalonych dochodziły premje w wysokości sh 9,6. Na rynkach dunajskim i czarnomorskim było brak tonnażu, wobec czego stawki zwyżkowały o sh 1/- ÷ 3/- na tonnie.

POCZTA I TELEGRAF

WFLYWY I ROZCHODY PRZEDSIĘBIORSTWA „POLSKA POCZTA, TELEGRAF I TELEFON” W SIERPNIU 1935 R. przedstawiały się, jak następuje (w zł):

	Wpływy	Rozchody
Dyrekcje poczt i telegrafów . .	2 934 15	677 197 71
Urzędy pocztowo-telegraficzne i telefoniczne	13 493 811 04	15 393 095 52
Radjotelegraf	377 050 01	115 463 46
Państwowy Instytut Telekom. .	2 208 50	34 339 53
Główny Skład Materj. Poczł. .	51 87	50 932 32
Główny Skład Materj. Teletechn.	152 77	15 182 94
Izba Kontroli Rachunkowej P.i.T.	98 06	92 775 99
Emerytury	9 260 70	1 504 104 37
Przelew z tytułu państw. podatku doch. i opłat emeryt.	—	105 416 00
Długi i gwarancje	—	318 067 32
Razem:	13 885 567 10	18 306 575 16

Nadwyżka rozchodów nad wpływami z Państwowego Przedsiębiorstwa „Polska Poczta, Telegraf i Telefon” — w związku z wypłaceniem poborów za sierpień i wrzesień — wyniosła w sierpniu 1935 r. zł 4 421 008 06.

Niezależnie od tego dochody i wydatki Zarządu, wykonywanego przez Ministerstwo Poczt i Telegrafów, stanowiły: zł 152 22 w dochodach i zł 102 779 08 w wydatkach.

Wpływy urzędów pocztowo-telegraficznych obejmują m. in. dochód z następujących opłat (w zł):

Pocztowe . . .	8 236 486 20
Telegraficzne .	535 176 61
Telefoniczne .	3 802 618 77

Dochody z radjotelegrafu składają się głównie z opłat radjotelegraficznych w kwocie zł 142 041 86 oraz z opłat radjofonicznych w kwocie zł 227 631 00.

SAMORZĄD

ODDŁUŻANIE ZWIĄZKÓW SAMORZĄDOWYCH

Praca nad oddłużaniem związków samorządowych, prowadzona przez system komisji oszczędnościowo-oddłużeniowych (wojewódzkich) z Centralną Komisją Oszczędnościowo-Oddłużeniową na czele, stopniowo obejmuje coraz większą liczbę obiektów. Tak więc, wszczęto postępowanie oddłużeniowe w odniesieniu do ok. 120 związków, t. zn. że komisje przystąpiły w odniesieniu do tej liczby związków do opracowywania planów odnie-
dłużeniowych. Zaznaczyć należy, że liczba ta bynajmniej nie jest ostateczna. Oczekiwać można, że zwiększy się znacznie, tem bardziej że zainteresowanie pracami oddłużeniowymi, początkowo niezwykle małe, między samorządami stopniowo wzrasta, wyrażając się we wzmożonym napływie wniosków o oddłużenie.

Oczywiście, nie wszystkie te wnioski zasługują na uwzględnienie. Ofiar od wierzyciela wymagać można, poza narzuceniami ogólnie przez normy powszechne, o ile nie jest możliwe prawidłowe funkcjonowanie związku dłużniczego (równowaga budżetowa) przy wypełnianiu najkonieczniejszych czynności. Jeśli natomiast bez szkody dla interesu publicznego można osiągnąć równowagę budżetową bez postępowania oddłużeniowego, nie można żądać ofiar od wierzyciela; w tych też wypadkach wnioski o wszczęcie postępowania oddłużeniowego są oddalane, jak również w tych wypadkach, gdzie wystarczą dla uporządkowania gospodarki ulgi w spłacie kredytów, udzielonych przez Skarb Państwa, i należności zakładów ubezpieczeń społecznych.

Z chwilą wszczęcia postępowania oddłużeniowego odnośna komisja wojewódzka przystępuje do opracowania szkicu planu oddłużenia i wniosków o ulgi w spłacie pożyczki ze Skarbu Państwa i należności zakładów ubezpieczeń społecznych, ewentualnie, niewszczynając postępowania, opracowuje tylko wspomniane wnioski. Z chwilą ukończenia przesyła materiał do Centralnej Komisji, celem rozpatrzenia i powzięcia uchwał o ulgach w spłacie pożyczek skarbowych i należności ubezpieczeniowych (art. 7 rozporządzenia Prezydenta Rzplitej z dn. 24/X 1934 r.).

Centralna Komisja — po rozpatrzeniu sytuacji danego związku samorządowego — wnioski uchwała, bądź odrzuca, w niektórych wypadkach jednak wykracza poza ścisłe ramy uprawnień ustawowych. Mianowicie — wysuwa dezyderaty o ulgi pozaustawowe — w odniesieniu do tych należności państwowych i innych publicznych (np. Komunalny Fundusz Pożyczkowo-Zapomogowy), co do których udzielanie ulg nie jest przewidziane w rozporządzeniu oddłużeniowym (rozporządzenie z dn. 24/X 1934 r.). Oczywiście, dezyderaty takie zgłasza tylko w tych wypadkach, w których pozytywne oddłużenie związku bez ulg pozaustawowych nie jest możliwe.

Jak wykazuje dotychczasowa praktyka, Centralna Komisja czuwa nad ustaleniem kolejności strat wierzycieli. W pierwszej więc linii straty, wynikające z oddłużenia, są przerzucane na niektóre należności publiczne (Komunalny Fundusz Pożyczkowo-Zapomogowy), niektóre pożyczki ze Skarbu Państwa (na zatrudnienie bezrobotnych, na budowę szkół) — i dopiero dalej na należności osób prywatnych, kredytu zorganizowanego i t. p.

W tej pozostałej masie wierzycieli bynajmniej nie wszyscy są traktowani jednolicie; uzależnione jest to od charakteru ich należności. Tak więc, z natury rzeczy lepiej są traktowane wierzytelności z tytułu pożyczek, udzielonych na wykonanie celowych, rentownych inwestycji i dalej, udzielonych w okresie nieprzeciążenia długami związku dłużniczego. Szczególny nacisk położony został na spłatę należności drobnych — z tytułu dostaw i wykonania robót.

Do chwili obecnej Centralna Komisja uchwaliła wnioski o ulgi dla następujących miast: Płocka, Drohobycz, Poznań, Włocławka, Łowicz, Błonia, Suwałk, Lwowa, Tarnowa, Kowla i Stanisławowa oraz powiatowych związków samorządowych: Pułtuskiego, Pińczowskiego i Grudziądzkiego.

Po rozpatrzeniu sprawy przez Komisję Centralną wojewódzka komisja przystępuje do ustalenia i w następstwie uchwalenia planu oddłużenia. Dotychczas uchwalony został i opublikowany tylko plan oddłużenia m. Płocka¹⁾. W najbliższym jednak czasie liczba ta zwiększy się.

¹⁾ Opublikowany w „Warszawskim Dzienniku Wojewódzkim” Nr. 21 z dn. 30/VIII 1935 r.

KRONIKA TYGODNIOWA

PRZEGLĄD USTAW I ROZPORZĄDZEŃ

ROZPORZĄDZENIE PREZYDENTA RZECZYPOSPOLITEJ:

Tymczasowe wprowadzenie w życie protokołu dodatkowego do konwencji handlowej i nawigacyjnej między Polską i Czechosłowacją — rozporz. z dn. 4/X 1935 r. („Dz. Ust. R. P.” Nr. 73/1935, poz. 457).

TRAKTATY I KONWENCJE:

Protokół taryfowy między Polską i Norwegją wraz z oświadczeniem rządowym — „Dz. Ust. R. P.” Nr. 74/1935, poz.: 463 i 464.

ROZPORZĄDZENIE RADY MINISTRÓW:

Ustalenie siedzib i właściwości terytorjalnej wyższych urzędów górniczych — rozporz. z dn. 28/IX 1935 r. („Dz. Ust. R. P.” Nr. 73/1935, poz. 459).

ROZPORZĄDZENIA MINISTRÓW:

Ustalenie siedzib i właściwości terytorjalnej okręgowych urzędów górniczych — rozporz. Ministra Przemysłu i Handlu z dn. 28/IX 1935 r. („Dz. Ust. R. P.” Nr. 73/1935, poz. 460).

Tępienie korówki wełnistej — rozporz. Ministra Rolnictwa i Ref. Roln. z dn. 19/IX 1935 r. („Dz. Ust. R. P.” Nr. 74/1935, poz. 465).

Tępienie gryzoniów polnych — rozporz. Ministra Rolnictwa i Ref. Roln. z dn. 19/IX 1935 r. („Dz. Ust. R. P.” Nr. 74/1935, poz. 466).

Obowiązek legalizacji taksometrów nowych, naprawianych i sprowadzanych z zagranicy — rozporz. Ministra Przemysłu i Handlu z dn. 30/IX 1935 r. („Dz. Ust. R. P.” Nr. 74/1935, poz. 467).

Dozór nad mięsem i przetworami mięsnymi — rozporz. Ministra Opieki Społecznej z dn. 26/IX 1935 r., wyd. w poroz. z Ministrami: Rolnictwa i Ref. Roln. oraz Przemysłu i Handlu („Dz. Ust. R. P.” Nr. 74/1935, poz. 468).

Częściowa zmiana taryfy celnej wywozowej — rozporz. Ministra Skarbu z dn. 2/X 1935 r., wyd. w poroz. z Ministrami: Przemysłu i Handlu oraz Rolnictwa i Ref. Roln. („Dz. Ust. R. P.” Nr. 74/1935, poz. 470).

TERMINY OGÓLNYCH ZEBRAŃ W SPÓŁKACH AKCYJNYCH

21 października:

— **T-wo Hand. „Z. Cербst, T. Śliwczyński i S-ka”, S. A.** — o g. 10 w kanc. Not. Dr. Cz. Nieduszyńskiego w Bydgoszczy, Gdańska 32.

25 października:

— **Cukrownia i Rafin. „Zbierski”, S. A.** — o g. 17 w lok. S-ki w W-wie, Mokotowska 25.

26 października:

— **T-wo Mijaczowskich Odlewni Stali i Zakł. Mechan. „B-cia Bauerertz”, S. A.** — o g. 10 w lok. S-ki w Mijaczowie, gm. Myszków, pow. zawierciańskiego.

— **Pierwsza Kraj. Hurt. Win i Spirytualji „Maurycy Seydel i S-ka”, S. A.** — o g. 14 w kanc. Not. S. Zaborowskiego w W-wie, Kapucyńska 6.

— **„Elektrobudowa” Wytw. Masz. Elektr., S. A.** — o g. 17 w lok. S-ki w Łodzi, Kopernika 56/58.

— **Fabr. Cukru i Rafin. „Józefów”, S. A.** — o g. 17½ w lok. S-ki w W-wie, Trębacka 15.

— **Cukrownia i Rafin. „Wieluń”, S. A.** — o g. 18 w lok. S-ki w W-wie, Trębacka 15.

— **Fabr. Cukru i Rafin. „Michałów”, S. A.** — o g. 18½ w lok. S-ki w W-wie, Trębacka 15.

— **Cukrownia „Młynów”, S. A.** — o g. 17 w lok. S-ki w W-wie, Trębacka 15.

28 października:

— **T-wo Akc. Sukiennej Manuf. „Leonhardt, Woelker i Girhardt”** — o g. 17 w lok. S-ki w Łodzi, Leonhardta 1.

— **„Przechowo” Młyny i Tartaki, S. A.** — o g. 19 w lok. S-ki w Przechowie, pow. Świecie n Wisłą.

29 października:

— **„Małop. S. A. dla Przem. Naft.”** — o g. 16 w lok. Adw. Dr. I. Lissa we Lwowie, Mochnackiego 38.

— **„Młyn Ziemiański”, S. A.** — o g. 11 w lok. Pozn. B-ku Ziem., S. A. w Poznaniu, al. Marcinkowskiego 13.

— **T-wo Karwice — Ozierańskiej Cukrowni i Rafin.”, S. A.** — o g. 17 w lok. S-ki w W-wie, al. Róż 16.

— **S. A. Przem. Elektr. „Czechowice”** — o g. 16 w lok. S-ki w Czechowicach.

— **Hodowla Nasion „Udycz”, S. A.** — o g. 10 w lok. S-ki w W-wie, Koszykowa 6.

— **„Kieleckie T-wo Akc. Nawozów Sztucz. i Inn. Przetw. Chem.”** — o g. 12 w lok. B-ku Gosp. Kraj. w W-wie.

30 października:

— **„Konsum Spożywców”, S. A.** w Nowej Wsi — o g. 12 w lok. The Henckel Lim. w Tarnowskich Górach.

— **„Cukrownia Kościańska”, S. A.** — o g. 17 w lok. S-ki w Kościanie.

— **Fabr. Asfaltu, Tekstur Dach. i Przetw. Chem. „Safat”, S. A.** — o g. 12 w W-wie, al. 3 Maja 22/24.

— **„Kolej Lok. Lwów — Jaworów”, S. A.** — o g. 10 w lok. Biura Małop. Kolei Lok. we Lwowie, Jagiellońska 1.

31 października:

— **Cukrownia i Rafin. „Leśmierz”, S. A.** — o g. 16 w Leśmierzu.

— **T-wo Sosnowieckich Fabr. Rur i Żelaza”, S. A.** — o g. 11 w lok. S-ki w W-wie, Moniuszki 10.

— **„Zablocie” Zaśl. Chem., S. A.** — o g. 12 w kanc. Not. J. Beynarowicza we Lwowie, Batorego 9.

SKARBOWOŚĆ I FINANSE

PODATKI I OPŁATY

WYŁĄCZENIA SPOŚRÓD PRZEDSIĘBIORSTW, PODLEGAJĄCYCH ZRYCZAŁTOWANEMU PODATKOWI OD OBROTU.

— W związku z niejednolitem postępowaniem urzędów skarbowych przy wydawaniu postanowień o wyłączeniu spośród przedsiębiorstw, podlegających zryczałtowanemu podatkowi przemysłowemu od obrotu (w trybie § 5 rozporządzenia Ministra Skarbu z dn. 6 III 1935 r. w sprawie zryczałtowania podatku przemysłowego od obrotu dla drobnych przedsiębiorstw — „Dz. Ust. R. P.” Nr. 16, poz. 89) — Ministerstwo Skarbu okólnikiem z dn. 7/X 1935 r. L. D. V 32 584/4/35 wy-

jaśniło, że wyłączenie to może nastąpić tylko wówczas, gdy urząd skarbowy jest w posiadaniu konkretnych danych (informacji, wyciągów z ksiąg dostawców i t. p.), stwierdzających, iż faktyczne obroty, osiągnięte w latach 1933 lub 1934 przez przedsiębiorstwo, podlegające zryczałtowanemu podatkowi przemysłowemu od obrotu, przewyższają co najmniej o 50% przeciętne obroty, przyjęte za podstawę wymiaru zryczałtowanego podatku za 1935 r.

Oszacowanie wysokości obrotów, dokonane przez osoby, obeznane ze stosunkami gospodarczymi płatników, a nieoparte posiadaniem przez urząd skarbowy danymi, nie może stanowić podstawy do wyłączenia z ryczałtu w trybie omawianego rozporządzenia.

POBÓR PAŃSTWOWEGO PODATKU OD UBOJU CIEŁĄT. — Ministerstwo Skarbu okólnikiem z dn. 4/X 1935 r. L. D. V 30 227/4/35 wyjaśniło, że — w myśl § 1 rozporządzenia Ministra Skarbu z dn. 30/X 1933 r. — za 6 miesięczne cielęta należy uznawać cielęta, które oprócz pierwszych 3 mlecznych zębów trzonowych (praemolares) posiadają czwarty stały ząb trzonowy (molaris). Od tych cieląt — z uwagi na przekroczenie przewidzianej w § 1 rozporządzenia z dn. 30/X 1933 r. granicy wieku — należy pobierać państwowy podatek od uboju według stawek, określonych dla bydła rogatego.

Za cielęta w wieku do 6 miesięcy, od których pobiera się przy uboju podatek według stawek dla cieląt, należy uważać cielęta, które nie posiadają jeszcze 3 mlecznych zębów trzonowych (praemolares) i czwartego stałego zęba trzonowego (pierwszy molaris).

RYNEK DEWIZ I PAPIERÓW PROCENTOWYCH

GIĘDZA WARSZAWSKA

za okres od 30 września do 5 października 1935 r.

— Kształtowanie się rynku dewiz w okresie sprawozdawczym na giełdzie warszawskiej, jak zresztą i na innych giełdach, było związane z sytuacją na giełdach światowych, na które dominujący wpływ wywierała sytuacja polityczna, a mianowicie wojna abisyńsko-włoska. Ogłoszenie neutralności przez Stany Zjedn. w tym konflikcie zdecydowało o zwykłej tendencji dolara i o dużych nim obrotach, zdecydowane zaś stanowisko Anglii w sprawie sankcyj wpłynęło na bardzo silny spadek funta szterlinga i — częściowo — związanych z nim dewiz skandynawskich. Dla pozostałych dewiz państw europejskich — poza Włochami — tendencja była raczej mocna, a w szczególności dla franka szwajcarskiego i florena holenderskiego. Salda tygodniowe na giełdzie warszawskiej kształtowały się następująco (w zł na 100 jednostkach; ze znakiem plus — zwykła notowań, ze znakiem minus — spadek): franki szwajcarskie + 0'30, belgi + 0'10, marki niemieckie + 0'20, korony czechosłowackie + 0'07, liry włoskie — 0'15, floreny holenderskie + 0'35, korony szwedzkie — 0'35 i korony duńskie — 0'65; poza utrzymaniem frankami francuskimi — dolary gotówkowe zwykływały o zł 0'00⁷/₈ i telegraficzne o zł 0'00³/₈ na \$ 1 oraz zniżkowały funty szterlingi o zł 0'13 na £ 1.

W ostatnim dniu okresu sprawozdawczego płacono za banknoty dolarowe w obrotach pozagiełdowych po zł 5'38 ÷ 5'40 za \$ 1 (wobec zł 5'32¹/₂ ÷ 5'33 za \$ 1 w okresie, poprzedzającym sprawozdawczy).

		Kurs najwyższy	Kurs najniższy	Ostatni kurs w tygodniu
Dolary St. Zjedn.	\$ 1	5'32 ¹ / ₈	5'31 ³ / ₈	5'32 ¹ / ₈
" " " " teleg.	\$ 1	5'32 ¹ / ₄	5'31 ¹ / ₂	5'32 ¹ / ₄
Funty szterlingi	£ 1	26'11	26'01	26'01
Franki francuskie	100 fr.	35'01	35'01	35'01
Franki szwajcarskie	100 fr.	173'10	172'85	173'10
Belgi	100 blg.	89'80	89'72	89'80
Marki niemieckie	100 RM	213'75	213'50	213'70
Korony czechosłowack.	100 kor.	22'00	21'93	22'00
Liry włoskie	100 lir.	43'38	43'25	43'25
Floreny holenderskie	100 fl.	359'60	356'20	359'35
Guldeny gdańskie	100 guld.	—	—	—
Korony szwedzkie	100 kor.	134'60	134'40	134'40
Korony duńskie	100 kor.	116'59	116'10	116'10
Korony norweskie	100 kor.	131'00	130'65	130'65

Na rynku papierów lokacyjnych państwowych panowała słaba tendencja przy obrotach ograniczonych. W grupie pożyczek premjowych — nie obracano zupełnie: 3% Poż. Budowlaną, 4% Poż. Dolarową oraz 4% Poż. Inwestycyjną w serjach; ta ostatnia pożyczka w sztukach zniżkowała bardzo silnie, gdyż o 5'50% nom., po odbytem w dn. 1 b. m. ciągnienu. Należy podkreślić, że obroty tą pożyczką były nad wyraz skromne. W grupie pozostałych pożyczek — poza utrzymaną 5% Poż. Konwersyjną — salda ujemne odnotowały pożyczki w następującej wysokości: 2'75% nom. — 5% Poż. Konwers. Kol., 2'50% nom. — 6% Poż. Dolarowa oraz 2'13% nom. — 7% Poż. Stabilizacyjna; ta ostatnia pożyczka po stałym spadku w pierwszych dniach okresu doznała lekkiego wzmocnienia w ostatnim dniu okresu sprawozdawczego.

Na rynku papierów lokacyjnych prywatnych sytuacja kształtowała się podobnie, jak na rynku papierów państwowych. Jedyny wyjątek w ruchu zniżkowym notowań stanowią 8% owe L. Z. Tow. Kred. Przem. Polskiego, emitowane w funtach szterlingów, które zwykływały o 1'25% nom. Pozostałe papiery zniżkowały: 4¹/₂% owe L. Z. Tow. Kred. Ziemskiego o 1'25% nom., 4¹/₂% owe L. Z. Tow. Kred. m. Warszawy o 5'00% nom. oraz 5% owe L. Z. Tow. Kred. m. Warszawy — o 2'88% nom. Listy towarzystw kredytowych miast prowincjonalnych obiegały po kursie również obniżonym, przyczem zawierano niemi tylko sporadyczne tranzakcje.

		Wartość nominalna (waluta)	Kurs naj- wyższy	Kurs naj- niższy	Ostatni kurs w tygodniu
Papiery państwowe					
			w zł za 1 szt.		
3%	Pożyczka Budowlana	zł w zł. 50	41'00	40'75	40'75
4%	" Dolarowa	\$ ¹⁾	52'15	51'75	52'00
4%	" Inwestycyjna	zł w zł. 100	113'25	107'00	107'00
4%	" " serje	zł w zł. 100	—	—	—
			w % % nominalu		
5%	" Konwersyjna	zł	68'00	67'75	68'00
					-67'75
					-68'00
5%	" Konwers. Kol.	zł	60'00	57'50	57'50
6%	" Dolarowa	\$	£0'50	79'00	79'00
7%	" Stabilizacyjna ²⁾	\$ ³⁾	62'50	59'50	61'00
			-63'00 ⁴⁾	-60'75 ⁴⁾	-60'75
					-60'88
					-61'50 ⁴⁾
					-61'25 ⁴⁾

Listy zastawne i obligacje banków

7%	L. Z. Państw. Banku Roln.	zł w zł. 1927	83'25	83'25	83'20
8%	" " " " " "	zł w zł. 1927	94'00	94'00	94'00
7%	" Banku Gosp. Kraj.	zł w zł. 1927	83'25	25'31	83'00
8%	" " " " " "	zł w zł. 1924	94'00	94'00	94'00
7%	" Obl. Kom. B-ku Gosp. Kraj.	zł w zł. 1927	83'25	83'25	83'00
8%	" " " " " "	zł w zł. 1924	94'00	94'00	94'00
8%	" Bud. " " " "	zł w zł. 1927	93'00	93'00	93'00
5%	" L. Z. Banku Gosp. Kraj.	zł w zł. 1924	81'00	81'00	81'00
5%	" " " " " "	zł w zł. 1927	81'00	81'00	81'05
5%	" Obl. Kom. B. Gosp. Kraj.	zł w zł. 1924	81'00	81'00	81'00
5%	" " " " " "	zł w zł. 1927	81'00	81'00	81'00

Listy zastawne i obligacje towarzystw kredytowych

8%	L. Z. T-wa Kred. Przemysłu Polskiego ⁵⁾	£	90'75	90'00	90'75
					-90'50
4%	L. Z. Tow. Kred. Ziemskiego	zł	43'38	41'50	42'00
4%	" " " " m. Warszawy	zł			59'00
5%	" " " " " "	zł	59'50	58'75	59'50
					-58'75
5%	" " " " " "	zł	56'00	52'50	53'75
					-53'25
5%	" " " " " Kalisz z 1933 r.	zł			42'00
5%	" " " " " Piotrkowa z 1933 r.	zł	46'50	45'00	45'00

Obligacje miast

VI 6%	Poż. Konwers. m. Warszawy	zł			56'50
					-57'00
					-56'75
VIII i IX 6%	Poż. Konwers. m. Warszawy	zł	58'50	57'50	57'50

ZŁOTY ZAGRANICĄ

	New York ⁶⁾	Londyn ⁷⁾	Paryż ⁶⁾
30/IX	18'86	26'09	285'75
1/X	18'85		—
2/"	18'85 ¹ / ₂	26'06	285'50
3/"	18'83	"	—
4/"	"	"	—
5/"	"	26'03	—

¹⁾ \$ 5 = zł 44'57.

²⁾ Z wyłączeniem transzj francuskiej.

³⁾ \$ 1 = 5'183 fr. szwajc. = Hfl. 2'488.

⁴⁾ Dotyczy drobnych odcinków.

⁵⁾ Gwarantowane przez Skarb Państwa.

⁶⁾ Za zł 100.

⁷⁾ Za £ 1.

	Zurych ¹⁾	Berlin ¹⁾	Praga ¹⁾
30/IX	57·90	46·82 ÷ 46·92	456·25
1/X	"	"	455·00
2/ "	57·82½	"	455·25
3/ "	57·80	"	455·87½
4/ "	"	46·81 ÷ 46·91	453·87
5/ "	"	"	453·62

	Kopenhaga ¹⁾	Sztokholm ¹⁾	Oslo ¹⁾	Gdańsk ¹⁾
30/IX	86·50	74·75	77·25	99·75 ÷ 100·15
1/X	"	"	"	"
2/ "	86·70	"	"	"
3/ "	"	75·00	77·50	"
4/ "	"	"	"	"
5/ "	"	"	"	"

POŻYCZKI POLSKIE NA GIEŁDACH ZAGRANICZNYCH²⁾

	16 ÷ 21/IX	23 ÷ 28/IX	30/IX ÷ 5/X
	(maksimum—minimum—ultimo; w nawiasach obroty)		
New - York			
6% dolarowa			
1920	81—78—80 (38 000)	80—79—80 (9 000)	79¾—75½—76¼ (32 000)
8% Dillon.			
1925	90 ³ / ₈ —87¼—88¾ (30 000)	90—88½—89½ (65 000)	89 ³ / ₈ —85—89 (46 000)
7% stabilizac.			
1927	107¼—104— —104 (33 000)	108—107—107¼ (9 000)	106¼—101—103 (13 000)
7% Warszawy			
1928	69½—67¼—67¼ (21 000)	70—68—70 (15 000)	69—66½—66¾ (10 000)
7% śląska			
1928	71—69—69 (17 000)	bez obrotów	68—67—67¼ (8 000)
Londyn			
7% stabilizac.			
1927	94·46—93·46— 93·71	94·30—92·80— 93·92	93·65—92·15— 92·65
Zurych			
7% stabilizac.			
1927	62·50—61·00 —61·00	62·60—62·00— —62·00	—
Paryż			
7% stabilizac.			
1927	63·57—63·02	63·41—62·86	65·23—63·50
Medjolan			
7% włoska			
1924	94·85—93·00— 93·00 (850)	93·00—92·60— 92·60 (250)	93·00—90·00— 90·00 (350)

Z BANKU POLSKIEGO

STAN RACHUNKÓW BANKU POLSKIEGO W DN. 30 WRZEŚNIA 1935 R. — Na wrzesień przypadają poważne przekazy zagranicę, związane z obsługą pożyczek państwowych. W związku głównie z tem wzmożeniem zapotrzebowaniem urzędów, przy jednocześnie wyższym poziomie sprzedaży na giełdzie, bilans walutowy Banku Polskiego we wrześniu ukształtował się deficytowo, tem bardziej że jednocześnie skup walut i dewiz przez Bank nieznacznie obniżył się we wrześniu w stosunku do sierpnia.

Wrześniowy deficyt walutowy (najsilniejszy był w II dekadzie) spowodował potrzebę zasilenia rezerw walutowych, które — zgodnie z polityką Banku trzymania rezerw w złocie, jako statutowym pokryciu obiegu i zobowiązań — były utrzymywane na niskim poziomie i na ultimo I dekady wynosiły tylko $\text{zł } 8\cdot4$ milj. Wobec powyższego Bank Polski sprzedał złota zagranicę za ok. $\text{zł } 45\frac{1}{2}$ milj., przelewając uzyskane dewizy do rezerw walutowych. W rezultacie rezerwy walutowe wzrosły w ciągu września o $\text{zł } 16\cdot3$ milj. do $\text{zł } 27\cdot1$ milj., w tem w III dekadzie o $\text{zł } 8\cdot8$ milj.

Jeśli chodzi o zapas złota, to został on zmniejszony przez powyższą sprzedaż, a jednocześnie podniósł się dzięki normalnemu drobnemu skupowi złota przez Bank, który ostatnio odbywa się w nieco mniejszych rozmiarach — w porównaniu np. ze stanem przed rokiem, kiedy poważnie dawał się odczu-

wać proces detezauryzacyjny. W II dekadzie września zapas złota obniżył się o $\text{zł } 23\cdot9$ milj., a w III dekadzie o $\text{zł } 21\cdot2$ milj., osiągając na ultimo kwotę $\text{zł } 466\cdot5$ milj. W stosunku do stanu przed rokiem, t. j. na ultimo września r. ub., zapas złota obniżył się o $\text{zł } 28\cdot7$ milj., czyli tylko o ok. $5\frac{1}{2}\%$.

W stosunku do sumy obiegu biletów bankowych i części natychmiast płatnych zobowiązań Banku, podlegającej pokryciu (przewyżki ich ponad $\text{zł } 100$ milj., przyjęte za pewne niemieńskie minimum tych zobowiązań), powyższy zapas złota wynosił na ultimo września $44\cdot91\%$, czyli dość znacznie mniej niż w końcu II dekady i niż w końcu sierpnia r. b., ale bardzo niewiele mniej niż przed rokiem, t. j. na ultimo września 1934 r. Tę zniżkę pokrycia złotem obiegu i zobowiązań ilustruje liczbowo następujące zestawienie:

31/VIII 1935	49·13
20/IX "	47·08
30/IX "	44·91
30/IX 1934	45·23

Spadek procentu pokrycia w III dekadzie września był prawie taki sam jak spadek sumy pokrycia, t. j. zapasu złota, gdyż wpływ zmiany rozmiarów sumy, podlegającej pokryciu, t. j. sumy obiegu banknotów i natychmiast płatnych zobowiązań (względnie odpowiedniej ich części, t. j. przewyżki ponad $\text{zł } 100$ milj.) — był tym razem minimalny, suma ta bowiem podniosła się bardzo nieznacznie — z $\text{zł } 1\,135\cdot8$ milj. do $\text{zł } 1\,138\cdot7$ milj. (względnie z $\text{zł } 1\,035\cdot8$ milj. do $\text{zł } 1\,038\cdot7$ milj.).

Właściwie zwiększył się, jak zwykle na ultimo miesiąca, tylko jeden składnik tej sumy, mianowicie obieg biletów bankowych (z $\text{zł } 931\cdot4$ milj. do $\text{zł } 980\cdot5$ milj.), podczas gdy drugi składnik — natychmiast płatne zobowiązania — wykazał jednocześnie silny spadek (z $\text{zł } 204\cdot5$ milj. do $\text{zł } 158\cdot1$ milj.).

Spadek zobowiązań o $\text{zł } 46\cdot3$ milj. zawdzięczać należy tylko odpływowi lokat żyrowych, gdyż saldo pozycji „różne rachunki” nie tylko nie uległo zniżce, ale — przeciwnie — zwykło wało w dekadzie sprawozdawczej o $\text{zł } 0\cdot3$ milj.

Zniżka lokat żyrowych — z $\text{zł } 184\cdot3$ milj. do $\text{zł } 137\cdot6$ milj. — została spowodowana spadkiem zarówno lokat kas państwowych (kas skarbowych, urzędów celnych, Min Skarbu i t. p.), jak i lokat prywatnych, przyczem spadek lokat kas państwowych, utrzymujących się już od kilku miesięcy na bardzo niskim poziomie, był wielokrotnie mniejszy niż spadek lokat pozostałych. Poziom, osiągnięty na ultimo września przez lokaty kas państwowych, był wyższy od poziomu na ultimo sierpnia r. b., ale jednocześnie 7-krotnie niższy od poziomu na ultimo września 1934 r. Lokaty prywatne na ultimo września były prawie takie same (minimalnie wyższe) jak na ultimo sierpnia r. b., a wykazywały dość znaczny (o ok. $\frac{1}{5}$) spadek w stosunku do stanu przed rokiem, t. j. na ultimo września 1934 r. Te zmiany w stanie lokat żyrowych przedstawia liczbowo następujące zestawienie (w milj. zł):

Lokaty żyrowe:

	kas państwowych	pozostałe
31/VIII 1935	3·3	133·0
20/IX "	5·6	178·7
30/IX "	4·6	133·0
30/IX 1934	32·5	167·5

Wzrost obiegu w III dekadzie września — o $\text{zł } 49\cdot2$ milj., t. j. o blisko $5\frac{1}{2}\%$ — był, w liczbie absolutnej, prawie taki sam jak na ultimo września r. ub. ($\text{zł } 50\cdot4$ milj.), choć mniejszy od wyjątkowo silnego wzrostu na ultimo sierpnia r. b. ($\text{zł } 70\cdot0$ milj.), pozatem zresztą przewyższając odpowiednie zwwyżki, osiągane we wszystkich pierwszych 7 miesiącach r. b.

Dzięki tej poważniejszej zwwyżce obieg banknotów osiągnął na ultimo września poziom niemal rekordowy w r. b., bo ustępujący tylko nieznacznie poziomowi z końca sierpnia, a jednocześnie nieco wyższy od poziomu sprzed roku, t. j. z końca września r. ub. Potwierdza to nam poniższe zestawienie (w milj. zł):

31/VIII 1935	982·6
20/IX "	931·4
30/IX "	980·5
30/IX 1934	974·8

Zwyzka obiegu w ostatniej dekadzie września znajduje swój odpowiednik w odpływie lokat z rachunków żyrowych, w niewielkim tylko stopniu wiążąc się ze znacznym zresztą wzrostem działalności kredytowej Banku, gdyż wpływ wzrostu kredytów na obieg był w dużym stopniu zneutralizowany odpływem złota z Banku,

¹⁾ Za $\text{zł } 100$.

²⁾ Kursy — w % ach nominalu; obroty — w jednostkach walutowych danego kraju (w Medjolanie — w tysiącach).

Wspomniany silny wzrost działalności kredytowej Banku na ultimo września dotyczył—jeśli chodzi o 3 główne formy kredytów — tylko dwóch z nich, mianowicie: kredytów dyskontowych i pożyczek zastawowych. Portfel weksli krajowych (reprezentujący sumę kredytów dyskontowych wykorzystanych) wzrósł w III dekadzie września o zł 18'5 miljn. (czyli mniej niż na ultimo sierpnia, kiedy zwykował o zł 27'5 miljn.), a suma pożyczek, zabezpieczonych zastawami, podniosła się o zł 19'5 miljn. (więcej niż na ultimo któregośkolwiek z poprzednich miesięcy r. b.). Jednocześnie jednak portfel skupionych przez Bank biletów skarbowych obniżył się w dekadzie sprawozdawczej o zł 4'0 miljn.

W okresie miesięcznym, t. j. w ciągu całego września, nastąpił minimalny spadek portfela biletów skarbowych, natomiast wzrost portfela wekslowego i pożyczek zastawowych, zwłaszcza silny, jeśli chodzi o te ostatnie. Liczbowo zmiany te ilustruje następujące zestawienie (w miljn. zł).

	Wzrost (+) lub spadek (-)
Kredyty dyskontowe	+15'4
Pożyczki zastawowe	+18'1
Bilety skarbowe	- 0'2

W okresie rocznym, t. j. w okresie październik 1934 ÷ wrzesień 1935, nastąpił wzrost wszystkich 3 form kredytu, zwłaszcza silny (przeszło 3-krotnie) jeśli chodzi o skup biletów skarbowych, jak to wykazuje poniższe zestawienie (w miljn. zł):

	Wzrost
Kredyty dyskontowe	16'9
Pożyczki zastawowe	4'5
Bilety skarbowe	41'1

Co się tyczy innych form operacji czynnych Banku, składających się łącznie z powyższymi 3 formami kredytów oraz rezerwami walutowymi na pokrycie bankowe obiegu — to tu w III dekadzie września zaszła poważna zmiana jedynie w skupie monet i bilonu z emisji skarbowej. Mianowicie, zapas monet srebrnych i bilonu, przejętych na własność Banku, skurczył się aż o zł 18'5 miljn. do zł 20'1 miljn., mimo to był on wyższy niż przed miesiącem (zł 10'6 miljn.) i niż przed rokiem (zł 16'0 miljn.). Zapas papierów kredytu długoterminowego, skupionych przez Bank, uległ w III dekadzie września minimalnej wyższe

(o zł 0'1 miljn.), dług zaś Skarbu Państwa (kredyt bezprocentowy) pozostał w dalszym ciągu niezmienny (w $\frac{1}{10}$ wykorzystany).

Całe bankowe pokrycie obiegu przedstawiało się we wrześniu r. b. następująco (w tys. zł):

	31/VIII	20/IX	30/IX
Waluty i dewizy	10 792	18 326	27 077
Weksle krajowe	649 586	646 879	665 004
Bilety skarbowe	59 618	63 428	59 458
Polskie monety srebrne i bilon	10 583	38 653	20 117
Pożyczki, zabezpieczone zastawami	56 067	54 688	74 161
Papiery proc. własne	52 053	49 946	50 036
Dług Skarbu Państwa	90 000	90 000	90 000
Razem:	928 699	961 921	985 853

Obieg monet srebrnych i bilonu, emitowanych przez Skarb Państwa, wzrósł w III dekadzie września o zł 18'8 miljn., t. j. o blisko 5%, czyli prawie tak samo jak obieg biletów, emitowanych przez Bank Polski, który zwiększył się, jak widzieliśmy, o niespełna 5%. Zmiany w stanie i strukturze obiegu bilonowego ilustruje następujące zestawienie (w miljn. zł):

	31/VIII	20/IX	30/IX
Monety srebrne (10-, 5-, 2-złotowe)	324'3	301'8	317'5
w tem:			
10-złotówki	141'0	134'1	139'1
5-złotówki	115'7	107'0	113'3
Bilon nikłowy i brązowy	91'0	85'2	88'4
Razem:	415'4	387'0	405'9

W okresie rocznym obieg bilonowy wzrósł o zł 25'9 miljn. Całkowity obieg pieniężny, t. j. obieg biletów Banku Polskiego oraz monet srebrnych i bilonu, wynosił na ultimo września zł 1 386'4 miljn., wykazując spadek w ciągu miesiąca o zł 11'6 miljn. i wzrost w ciągu roku o zł 31'6 miljn.

Obieg pieniężny, wzięty łącznie z lokatami żyrowymi, stanowił w końcu września r. b. zł 1 524'0 miljn., czyli nieco mniej niż w końcu sierpnia r. b., kiedy stanowił zł 1 534'3 miljn., a także niż w końcu września 1934 r., kiedy wynosił zł 1 554'8 miljn.

PRZEGLĄD ZAGRANICZNY

REGIONALIZM GOSPODARCZY

W GOSPODARCE światowej — podobnie, jak w innych dziedzinach życia zbiorowego — stwierdzamy przyływy i odpływy pewnych tendencji lub, jak kto woli, ruchy wahadła, które — pchnięte nazbyt mocno w jednym kierunku — uderzyć musi niebawem w kierunku przeciwnym. Odpowiedź na pytanie, czy znajdujemy się w okresie przyływu lub odpływu, i z której strony grozi nam uderzenie wahadła, nie jest pozbawione pewnego interesu.

Dotąd w handlu międzynarodowym przeżywalimy okres, w którym brały wciąż górę tendencje autarkiczne. Dążenie do ograniczenia zagranicznego importu ujawniło się jako postulat, dominujący w polityce handlowej większości państw. Ta ewolucja doprowadziła do pewnych anormalnych gospodarczych objawów. Rozwijało się gałęzie przemysłu, pozbawione w danych organizmach gospodarczych podstaw surowcowych, t. zn. produkowało się drogo na miejscu, byleby tylko nie kupować tanio od zagranicy. W samym tym fakcie nie byłoby jeszcze nic tak bardzo absurdu. Anglja także przecież stworzyła swój przemysł manchesterski, nieposiadając

na miejscu plantacji bawełny. Ale Anglja, podejmując w XIX w. zadanie zaopatrywania świata w produkty swego przemysłu, nie aspirowała jednocześnie do tego, ażeby stać się państwem samowystarczalnym pod względem rolniczym, rozumiejąc, że, ażeby zagranicę sprzedawać, trzeba także od niej coś kupować. Tymczasem dzisiaj kraje agrarne zamykają swe granice dla produktów zagranicznego przemysłu, niechcąc jednocześnie zrezygnować z rolniczego eksportu, a kraje wybitnie przemysłowe dokonują największych wysiłków, ażeby się stać samowystarczalnymi pod względem artykułów pierwszej potrzeby. Absurd dzisiejszych stosunków międzynarodowej wymiany nie polega wcale na dążeniu politycznych organizmów do gospodarczej samowystarczalności, lecz na tem, że wszystkie one pragnęły zmniejszyć import, a powiększyć eksport zapomocą sztucznych metod ochrony celnej i ograniczeń prohibicyjnych.

Należy jaknajwyraźniej podkreślić, że zabiegi, utrudniające międzynarodową wymianę, stosowane obecnie w tak szerokim zakresie przez politykę handlową nieledwie wszystkich państw, nie mają nic

wspólnego z t. zw. „autarkją gospodarczą” lub inaczej samowystarczalnością,

Organizmy polityczne, produjące w gospodarce światowej i najbardziej ekspansywne, jak np. Japonja, Anglja, Włochy, nie dają wcale do autarkji, bo w razie osiągnięcia tego błogostanu, musiałyby zlikwidować najważniejsze gałęzie swego przemysłu, pozbawione rodzimych surowców, a inne znowu, jak np. Stany Zjednoczone, zmuszone byłyby w tym celu przeorganizować całą swoją produkcję rolniczą, która dzisiaj nastawiona jest na eksport.

Ażeby dowiedzieć się, dokąd zdążamy, trzeba przedewszystkiem zdać sobie sprawę, gdzie się obecnie znajdujemy. Otóż, nie znajdujemy się wcale u szczytu tendencji autarkicznych, które są raczej pozorem. W rzeczywistości wszystkie zabiegi ochronne w zakresie polityki handlowej były dotąd wyrazem nie zerwania stosunków z zagranicą w pogoni za fikcją samowystarczalności, lecz mniej lub więcej błędną pod względem gospodarczym metodą możliwie jaknajwiększego wykorzystania zagranicy. Jeżeli więc będziemy abstrahować od dążenia do samodzielności gospodarczej niektórych organizmów politycznych na wypadek wojny, to cały protekcjonizm ostatniej doby przedstawi się nam jako nowa metoda osiągnięcia odwiecznie starych celów, a mianowicie jako neo-merkantylizm, powołany do życia przez wzmożone znaczenie państwa w wewnętrznym, a więc także i gospodarczym bycie poszczególnych organizmów politycznych.

Ten neo-merkantylizm, szukając najlepszych i najprostszych dróg, prowadzących wcale nie do autarkji, ale do możliwie najlepszego wykorzystania stosunków z zagranicą, dla dobra rodzimej produkcji, po chwilowych błędzeniach na autarkicznych bezdrożach, zmuszony będzie przez naturę rzeczy do powrotu na drogi ułatwionej międzynarodowej wymiany. Polityka, która całkiem zapanowała nad ekonomją, będzie ją tak długo prowadzić po drodze gospodarczych niedorzeczności, aż się spostrzeże, ile na tem sama traci. Wtedy z niej zawróci.

Istnieją znaki na niebie i ziemi, że ten moment bodaj już nastąpił, i że odwrót od błędnych metod nawet już się rozpoczął. Ponieważ jednak w życiu publicznem odwroty odbywają się zawsze innymi drogami niż pochody naprzód więc i tym razem nie należy się spodziewać, ażebyśmy mieli powrócić wprost do wolnościowego systemu szkoły cobdenowskiej. Rozluźnienie krępujących gospodarkę światową więzów i obniżanie barjer nastąpi, zdaje się, na drodze systemu preferencyj, stosowanych w wielkich gospodarczych regionach, przyczem wielkie znaczenie, jakie zdobyło państwo w życiu gospodarczym, sprawi, że dla formowania tych regionów preferencyjnych miarodajnymi okażą się przedewszystkiem względy polityczne, a nie gospodarcze.

Pierwszym takim wielkim preferencyjnym regionem stało się brytyjskie Imperjum na konferencji w Ottawie, odbytej w 1932 r., odkąd Imperjum coraz bardziej staje się gospodarczą jednością.

Świadczy o tem fakt, że eksport brytyjskich produktów do brytyjskich krajów w ramach całości eksportu Zjednoczonego Królestwa w ostatnich 10 latach zwiększył się z 41·7% do 46·9%, podczas kiedy udział wszystkich obcych krajów zmalał z 58·5% do 53·1%. Podobnie przedstawia się obraz brytyjskiego

importu. W rządzie tych państw, w których Anglja pokrywa swoje zapotrzebowanie na obce towary, zajmują Stany Zjedn. zawsze jeszcze pierwsze miejsce. Ale zaraz po nich idzie Kanada, która w 1934 r. była jeszcze na piątym miejscu, a Australja zaawansowała z szóstego na trzecie miejsce. Nowa Zelandja przesunęła się z dziewiątego na szóste miejsce. Jeszcze wyraźniej występuje na jaw zacieśnianie stosunków gospodarczych Anglji z dominjami przy eksporcie, gdzie one zajmują pierwszych 5 miejsc, z Indjami na czele. Znaczenie eksportowe Afryki Południowej zwiększyło się dla Anglji w ciągu ostatnich 10 lat dwukrotnie. Z siódmego przeszła Unja Afrykańska na drugie miejsce. Kanada z ósmego przesunęła się na czwarte.

Pięć głównych zamorskich samorządnych dominjów przejmują mniejwięcej $\frac{1}{4}$ brytyjskiego eksportu, podczas kiedy w 1924 r. ich udział wyrażał się w 17·6%.

Najwyraźniej zaznacza się zespolenie gospodarcze krajów Imperjum Brytyjskiego w zwiększeniu importu do Anglji wysokogatunkowych produktów rolniczych z zamorskich dominjów, i ono powinno szczególnie zainteresować kraje europejskiego kontynentu. Nowa Zelandja dostarcza dzisiaj Anglji ze swoich 1 700 tys. krów dojnych najlepszej rasy 120 tys. tonn masła i 100 tys. tonn sera rocznie. Czwarta część całej tamtejszej ludności żyje z tego eksportu. Rozwijana jest w Anglji bardzo intensywne propaganda, ażeby mięso brać przeważnie z Kanady, Australji i Nowej Zelandji, owoce i konserwy rybne — z Afryki Południowej, sery i owoce — z Kanady, jaja, jamry i konfitury — z Australji, jednym słowem, Anglja, jako rynek importowy dla artykułów pierwszej potrzeby, przestawia się powoli, ale stale, na konsumpcję zamorskiej produkcji swoich dominjów.

Na tle tych faktów układy ottawskie, które ustanowiły preferencje celne dla różnych 30 artykułów pierwszej potrzeby, sprowadzanych z dominjów do Anglji, i wzbronily jej obniżyć stawki celne w stosunku do tych artykułów, sprowadzanych z obcych krajów, ukazują się nie jako sztuczny zabieg, stwarzający pewną nieistniejącą w rzeczywistości jedność gospodarczą, lecz jako konsekwentne uwińczenie naturalnej ewolucji.

Zapewne istnieją jeszcze tarcia i nieporozumienia wewnątrz Imperjum, jak np. to, które zostało spowodowane podniesieniem cła na sprowadzane do Anglji mięso, co zepsuło wiele krwi w Australji i w Nowej Zelandji. Nie ulega jednak wątpliwości, że pomimo tych przejściowych trudności będzie się i nadal wciąż wzmocniać tendencja do autarkji obszaru gospodarczego, zawartego w ramach Imperjum Brytyjskiego, które ma wszelkie dane przynajmniej do przybliżonej samowystarczalności, tem bardziej, że będzie poparta przez politykę handlową państw europejskich, przenikniętą dążeniem do ograniczania zagranicznego importu. Z lasu zasiiek i barjer celnych i kontyngentowych, ograniczających międzynarodową wymianę, Anglja znajdzie wyjście w organizacji gospodarczej swojego Imperjum.

Tego samego wyjścia z tego labiryntu szuka także Francja.

Obecnie jesteśmy świadkami powstawania drugiego regionu preferencyjnego na obszarze francuskiego imperjum kolonialnego. Obradująca od grudnia 1934 r. do kwietnia 1935 r. w Paryżu konferencja gospodarcza dla Francji i krajów zamorskich wytknęła dla

francuskiej gospodarczej imperjalnej polityki program całkiem konkretny.

Wzmoczona współpraca Francji z koloniami była przed zwołaniem owej konferencji niezamierzonym rezultatem zarówno francuskiej polityki monetarnej, jak i handlowej.

Pod wpływem zwyżki cen na rynku wewnętrznym, spowodowanej deprecjacją niektórych obcych walut zagranicznych, a w szczególności funta szterlinga, a także ograniczeń wwozowych poczęły się kurczyć obroty francuskiego handlu zagranicznego. Pomiędzy rokiem 1929 a 1933 spadła wartość importu o 50%, a eksportu o 63%. Z drugiej strony dla kolonij francuskich, związanych z metropolją pod względem walutowym, zamknęły się rynki obce. Niektóre z nich, np. Indochiny, otoczone były wyłącznie krajami o zdewaluowanym pieniądzu, jak Indje Brytyjskie, Chiny i Japonja. Utrzymanie złotej waluty zacieśniło więc stosunki między Francją a koloniami, co wyraziło się w znacznem zwiększeniu obrotów wewnętrznych francuskiego imperjum. Jeżeli udział kolonij we francuskim przywozie wyniósł w 1928 r. 12,5%, to w 1934 r. wyniósł 25%; w wywozie w 1928 r. — 13%, a w 1934 r. — 30%. Udział kolonij w obrocie wzrósł z 14,4% w 1928 r. do 27,5% w 1934 r.

Kolonje francuskie dostarczają obecnie do Francji 63% wszystkich przywożonych produktów żywnościowych. W stosunku do niektórych produktów procentowy udział kolonij jest jeszcze wyższy. Np. cukru przywożą 70%, ryżu — 98%. Natomiast kolonje przyjęły od Francji 43% jej wywozu produktów żywnościowych, 27% wywozu fabrykatów gotowych, a w tem 90% wywozu przędzy bawełnianej i skondensowanego mleka.

Na tak pomyślnie rozwijających się stosunkach metropolji z koloniami oparła swoje prace francuska imperjalna konferencja gospodarcza, a jej rezultaty polegają na stworzeniu szczegółowego planu współpracy gospodarczej na 15 lat, który przewiduje inwestowanie 5 miljard. fr. Państwo ma wpłacać rokrocznie 150 miljard. fr. na fundusz kolonialny. Z tego funduszu opłacane będą procenty od nowej pożyczki kolonialnej dopóty, dopóki kolonje same nie będą mogły naprzód w części, a potem w całości wypłate ich przejąć na siebie. Przyjęto także projekt stworzenia instytucji kredytowej dla kolonij. W sprawie wzajemnych stosunków handlowych osiągnięto zgodę kolonij na ograniczenie produkcji tych artykułów, które konkurują z francuskimi, natomiast metropolja ze swej strony zobowiązała się do stopniowego zastąpienia produktów z obcych krajów przywozem tych samych produktów z kolonij. Jakie możliwości powstają stąd dla kolonij — o tem świadczą najlepiej liczby następujące: import bananów z kolonij do Francji w 1933 r. wyniósł 34 000 tonn wobec 161 000 tonn, sprowadzonych z zagranicy, import kawy — 19 000 tonn wobec 178 000 tonn z obcych krajów. Z Indochin sprowadzono tylko 242 tonn herbaty wobec 1 600 tonn z Ceylonu i Chin, a ilość importowanego z kolonij kakao wyniosła 34 000 tonn wobec 88 000 tonn z zagranicy. Kolonje francuskie szybko przystosowują się przynajmniej pod względem ilościowym do nowych wymagań i możliwości.

Francuskie imperjum nie ma w tej samej mierze danych do stworzenia gospodarczej autarkji, jak Imperjum Brytyjskie. Kolonje francuskie znajdują się na znacznie niższym stopniu rozwoju niż brytyjskie. Może ono jednak dla Francji wytworzyć rynek, za-

opatrujący ją w artykuły pierwszej potrzeby, a w szczególności produkty żywnościowe. I na to znowu powinnyby zwrócić uwagę kraje rolnicze Europy Środkowej i Wschodniej.

Tak więc oba wielkie europejskie organizmy polityczne Anglii i Francji znalazły dla siebie obszar swobodniejszej wymiany gospodarczej poza Europą.

W jaki sposób odpowie na to reszta europejskiego kontynentu?

I tutaj także zaznaczają się tendencje do wytworzenia preferencyjnych regionów, na przeszkodzie staje jednak rozbieżność i skłócenie polityczne kontynentu. Ponieważ polityka wszędzie i zawsze prowadzi ekonomję za rękę, więc te tendencje urzeczywistniają się tylko w miarę tego, jak zbiegają się z dążeniami politycznymi. Wspólność interesów gospodarczych jest dla nich tylko źródłem, z którego wypływają, natomiast korytem, którym płyną, ograniczającym ich zakres oraz siłę prądu, w danym wypadku jest aktualny interes polityczny.

Wiele papieru zapisano na temat solidarności gospodarczej europejskiego kontynentu, w szczególności w zakresie produkcji rolniczej. Wykazano, że „Europa jest dla większości produktów rolniczych organizmem importującym, przyczem spowodu dezorganizacji europejskiego rynku państwa rolnicze nie mogą zbyć swojej rolniczej produkcji”¹⁾.

Pomimo to udowodniona solidarność interesów gospodarczych europejskiego kontynentu znalazła dotąd tylko wyraz dość platoniczny w uchwaleniu na pan-europejskiej konferencji gospodarczej, odbytej w listopadzie 1934 r. w Wiedniu, projektu „Europejskiej Centrali Gospodarczej”, która w dn. 3 kwietnia r. b. otrzymała oficjalną aprobatę Kanclerza Schuschnigga. Według brzmienia tego projektu celem tej instytucji ma być „organizacja ściślejszej europejskiej współpracy przez lepsze dostosowanie agrarnych i przemysłowych wytworów krajów europejskich i ich kolonij do potrzeb zamieszkującej je ludności”.

Centrala unikać ma wszelkich takich metod działania, które mogłyby jej nadać charakter międzynarodowego producenta albo biurokratycznego urzędu i przekreślić jej rolę techniczno-doradczego organu, powołanego w celu dostarczenia rządowi i zawodowym organizmom szybkich praktycznych rad.

Zakres działania centrali, mającej za zadanie urzeczywistniać ideał gospodarczej Paneurody, jest nader skromny i do preferencyjnego regionu, obejmującego w swoim zasięgu całość europejskiego kontynentu, jeszcze daleko.

Ewolucja, zdaje się, kroczyć w kierunku podziału Europy na pewne preferencyjne regiony gospodarcze, przyczem polityczne względy mają tu znaczenie decydujące.

Na pierwszy plan wysuwa się tutaj obszar naddunajskiego zagłębia, gdzie rozbieżność polityczna, dokonana przez rozpadnięcie się monarchji habsburskiej, pokrajało sztucznie długim współżyciem i naturalnymi geograficznymi warunkami złączony wielki obszar gospodarczy. Niestety, tutaj polityka najwyraźniej przeciwstawia się ekonomji, kierując dążenie do scalenia na drogi, sprzeczne z racją gospodarczą.

¹⁾ Kanclerz Dollfuss w przedmowie do książki Franc. J. Zrzawy: „Europäische Agrarkapazität”.

Regionalistyczne tendencje zapoczątkowały tutaj państwa Małej Ententy, które podpisały w dn. 16/II 1933 r. w Genewie pakt organizacyjny, na którego podstawie powstała Rada Ekonomiczna Małej Ententy. Znaczenie tego paktu miało polegać na stworzeniu trwałych podstaw dla organizacji gospodarczej współpracy, która ma uzupełniać i wspierać współdziałanie polityczne. Dotąd jednak ta współpraca gospodarcza nie wyszła poza prace przygotowawcze i projekt dawcze — tak, że do zamierzonego „podmurowania gospodarczego” akcji politycznej nie doszło. Przyczyna niepowodzenia leży tu w wyłączeniu ze współpracy dwóch państw zagłębia naddunajskiego, które stanowią nierozdzieloną część jego gospodarczej całości, a mianowicie Austrii i Węgier. Jugosławia i Rumunja, jako przeważnie agrarne kraje, i Czechosłowacja, jako kraj przemysłowy, stojący na wysokim stopniu rozwoju, mogłyby się w pewnych kierunkach uzupełniać, tem bardziej, że Czechosłowacja posiada węgiel, Rumunja — naftę, a Jugosławia — rudy mineralne, co mogłoby wpłynąć dodatnio na wzajemną wymianę.

Słaba strona konwencji gospodarczej państw Małej Ententy polega jednak na tem, że ich wzajemne stosunki handlowe, aczkolwiek gospodarczo uzasadnione, są jednak bardzo niewielkie w porównaniu ze stosunkami, które je łączą z innymi krajami, a w szczególności z Węgrami i Austrią, zajmującymi w zagłębiu naddunajskim stanowisko centralne.

Wskazują na to niektóre dane statystyczne. A więc, w ostatnim roku przedkryzysowym 1929 wyniósł import do Czechosłowacji z Austrii i Węgier Kcz. 2'5 miljard., podczas kiedy import z Rumunji i Jugosławji — tylko 800 miljon., a więc zaledwie jedną trzecią. Eksport czechosłowacki wyniósł w tym samym roku do pierwszych 2 państw Kcz. 4'4 miljard., podczas kiedy do drugich 2 sprzymierzonych krajów — tylko 1'9 miljard. Jeżeli ponadto zważymy, że import Niemiec z Czechosłowacji wyniósł w 1929 r. Kcz. 5 miljard., t. j. przeszło 6-krotnie przewyższył import 2 krajów sprzymierzonych, to łatwo zdamy sobie sprawę z tego, jak drogi polityki i ekonomji się krzyżują. Jeszcze wyraźniejszą stanie się ta prawda po zanalizowaniu wzajemnych stosunków gospodarczych Rumunji i Jugosławji, które nic sobie nie mają do ofiarowania, a natomiast utrzymują bardzo żywe stosunki gospodarcze z Węgrami i Austrią.

Ze serdeczne stosunki polityczne niekoniecznie muszą oddziaływać dopingująco na stosunki gospodarcze — świadczy o tem fakt, że podczas kiedy w 1932 r. import z Jugosławji i Rumunji wyniósł 8'9% całego czechosłowackiego importu, a eksport — 9'6% całego eksportu, to w 1933 r. te liczby maleją, wynosząc 6'7% oraz 7%.

Jeżeli, jak widzimy, układ gospodarczy państw Małej Ententy nie wydał dotąd zamierzonych przez jego autorów rezultatów, to jednak nie był pozbawiony pewnego znaczenia. Znaczenie jego polega na reakcji, jaką wywołał u politycznych współzawodników. Nikt nie zaprzeczy, że układy rzymskie pomiędzy Włochami, Austrią i Węgrami, podpisane w dn. 17/III 1934 r., doszły do skutku głównie dzięki zaniepokojeniu, jakie w Rzymie wzbudziły plany gospodarczego zespolenia państw Małej Ententy. W protokółach rzymskich powstał naprawdę pierwszy rzeczywisty preferencyjny obszar gospodarczy na europejskim kontynencie, a fakt, że pod względem formy

nie stanowią one kolektywnego układu, lecz składają się z bilateralnych umów preferencyjnych, nic w tym faktycznym stanie rzeczy nie zmienia.

Wyróżniają się one korzystnie od układu Małej Ententy tem, że mają bardzo wyraźne i konkretne cele gospodarcze na oku. Te cele są następujące: 1) uintensywnienie stosunków handlowych między 3 państwami w drodze ułatwień kredytowych, 2) udzielenie preferencyj celnych towarom austriackiego przemysłu. 3) zabezpieczenie zbytu nadmiaru węgierskiej rolniczej produkcji po cenach opłacalnych, 4) uprzywilejowanie włoskich portów adriatyckich przy tranzytowym eksporcie Węgier i Austrii. Rozkład wzajemnych korzyści, wynikających z układów, widoczny jest jak na dłoni. Z pierwszego punktu odnoszą korzyści wszystkie 3 układające się strony, z drugiego — Austrija, z trzeciego — Węgry, a z czwartego Włochy.

Chociaż udogodnienia kredytowe są może najważniejszą częścią układów rzymskich, ponieważ na zwiększenie obrotów handlowych między układającymi się stronami one przedewszystkiem będą wpływać, to jednak nadano im charakter tajny.

I chociaż punkt ciężkości wzajemnych ustępstw został umieszczony w zatajonych udogodnieniach kredytowych i zniżkach frachtowych, ażeby usunąć je spod działania klauzuli największego uprzywilejowania, to jednak niemniej ważne są otwarte preferencje, ustanowione przez układy rzymskie może nie tyle ze względu na ich praktyczne znaczenie, ile ze względu na to, że stanowią one pewne przełamanie zasady największego uprzywilejowania. Tylko kilka włoskich produktów korzysta z preferencyj celnych, a mianowicie: maraskino, pistacje, ryż, kwiaty i sery. Natomiast Austrija otrzymała dla 116 pozycji włoskiej taryfy otwarte preferencje, z których 34 nie zostały nawet kontyngentowo ograniczone. Zniżki celne dochodzą w niektórych pozycjach do 50%, a przeciętnie wynoszą 30%.

Jak widzimy, na celnych preferencjach korzysta przedewszystkiem Austrija. Zostały one jej udzielone przeważnie jako ekwiwalent za współdziałanie w pomocy dla Węgier przy przejęciu nadmiaru ich rolniczej produkcji. Włochy zobowiązały się do zakupienia 1 miljon. centnarów metr. węgierskiego zboża po określonych cenach. Ponieważ Włochy sprowadziły w 1933 r. z zamorskich krajów milion tonn zboża, więc to zobowiązanie nie nazbyt je obciążało. Bardziej zaangażowała się Austrija, która przyznała Węgom kontyngent 2'2 miljon. centn. wobec 2'9 miljon. ogólnego importu zboża. Wzajemian za to Austrija uzyskała od Węgier wysokie kontyngenty na drzewo, papier, tekstylja, szkło i inne produkty przemysłowe. Kompensacją dla Włoch za udogodnienia kredytowe i preferencje celne dla Austrii i pszeniczne kontyngenty wwozowe dla Węgier było uprzywilejowanie portów: Tryjestu, Fiume i Wenecji w tranzycie towarów — tych portów, które dawniej dla całego zagłębia naddunajskiego tak wielką rolę odegrały, a w których ruch towarów spowodu politycznego rozczłonkowania tego zaplecza uległ znacznemu obniżeniu.

Układy rzymskie nie stanowią rozwiązania zagadnienia zagłębia naddunajskiego. Wolno jednak przewidywać, że są dla tego rozwiązania pożytecznym wstępem. Ostatnia zmiana orientacji politycznej Włoch w kierunku profrancuskim mogłaby otworzyć pewne możliwości dla rozszerzenia ich na niektóre lub nawet wszystkie państwa Małej Ententy.

W każdym razie układy rzymskie — z zasadą bilateralnych umów, uwzględniających specjalne zainteresowania poszczególnych państw na podstawie kompensacji, a nie kolektywny układ Małej Ententy, który dotąd pozostał bez praktycznych rezultatów, posłużą punktem wyjścia do stworzenia regionu preferencyjnego na obszarze geograficznej i gospodarczej jedności, jaką jest zagłębie naddunajskie.

Jeszcze przed układami rzymskimi, bo dn. 8/II 1934 r., doszedł do skutku pakt pomiędzy Jugosławią, Turcją, Grecją i Rumunią ze swoją gospodarczą klauzulą bałkańską. W dn. 12/IX 1934 r. w Rydze został podpisany pomiędzy Estonią, Łotwą i Litwą tak zw. pakt bałtycki, a niedługo potem odbyli

w Sztokholmie konferencję ministrowie zagraniczni: Szwecji, Norwegii, Danii i Finlandji, której przedmiotem był ścisły związek gospodarczy krajów skandynawskich, a że było to wyrazem panujących w tych krajach tendencji — świadczy o tem nowy termin, który się w literaturze ekonomicznej pojawił: „gospodarczy skandynawizm”.

W Europie, podzielonej gęsto barjerami celnymi i różnego rodzaju przeszkodami, zaczyna zwyciężać regionalizm gospodarczy, będący wyrazem wolnościowych tendencji międzynarodowej wymiany towarowej.

A. T.

KRONIKA ZAGRANICZNA

OGÓLNE

KOSZTY UTRZYMANIA W WIĘKSZYCH OŚRODKACH PRZEMYSŁOWYCH W II KWARTALE 1935 R. — W II kwartale r. b. w większości krajów świata koszty utrzymania wzrosły w porównaniu z kwartałem poprzednim głównie wskutek podrożenia artykułów żywnościowych. Jednak w Japonii, Chinach, krajach bloku złotego z wyjątkiem Włoch oraz w szeregu mniejszych krajów rolniczo-surowcowych koszty utrzymania wykazały spadek. Naogół podniesienie kosztów utrzymania w okresie sprawozdawczym stanowiło przedłużenie

ich ruchu zwykłego, jaki zaznaczył się po przełamaniu depresji w połowie 1933 r.

W poniższym zestawieniu podane są wskaźniki kosztów utrzymania (przy podstawie 1929 r. = 100) w 5 najważniejszych ośrodkach przemysłowych świata, t. zn.: w Niemczech, Stanach Zjedn., w W. Brytanji, Francji i Japonji, przy czem dla porównania przytoczony jest także wskaźnik kosztów utrzymania w Polsce (kursywą podane są koszty utrzymania w walucie krajowej po dewaluacji a zwykłym drukiem — koszty, obliczane w złocie):

kursu yena koszty utrzymania w złocie nieco wzrosły.

Obserwując kształtowanie się kosztów utrzymania w poszczególnych krajach, można stwierdzić, że dla obecnej poprawy konjunkturalnej znamienne jest stosunkowo słabe podnoszenie się kosztów utrzymania. Podczas bowiem gdy wytwórczość w wielu krajach zbliża się lub gdzieś tam nawet przekracza poziom przedkryzysowy, to koszty utrzymania — nawet jeżeli brać pod uwagę tylko wskaźniki, liczone w walutach krajowych — są odcień znacznie niższe. Ten stan rzeczy wynika ze specyficznych warunków, w jakich odbywa się obecne wychodzenie z depresji. Kryzys rolny tylko w słabym stopniu został przezwyciężony, toteż ceny artykułów rolnych, stanowiących nader ważną pozycję kosztów utrzymania, stosunkowo słabo się podniosły od dna kryzysu. Poza to duża liczba bezrobotnych w poszczególnych krajach, niezajmujących zatrudnienia przy obecnym stanie gospodarczym, hamuje proces podnoszenia płac, jaki normalnie powinienby zachodzić. W tych warunkach dochód z płac, stanowiący lwia część globalnego dochodu społecznego w większych ośrodkach gospodarczych, rośnie względnie słabo wraz z poprawą gospodarczą. Oczywiście, że ten stosunkowo powolny wzrost siły nabywczej mas konsumentów musi ze swej strony oddziaływać na kształtowanie się ogólnego poziomu cen. Warto jeszcze nadmienić, że w kierunku odwrotnym aniżeli wymienione tu czynniki wpływała mniej lub dalej posunięta w latach kryzysu autarkizacja poszczególnych krajów, która wywołuje podwyższenie kosztów wytwórczości, a więc i wzrost cen.

A. St.

W Niemczech w II kwartale r. b. przeciętny wskaźnik kosztów utrzymania w rezultacie panującej tam oddawna tendencji wykazał podniesienie, ale bardzo nieznaczne. Silniejszy bowiem wzrost wystąpił dopiero pod koniec tego kwartału i z początkiem następnego w związku z gwałtownym podrożeniem produktów budowlanych. Zresztą wskutek urzędowej reglamentacji cen artykułów pierwszej potrzeby, jaka ma miejsce w Niemczech, wskaźnik kosztów utrzymania niezawsze odzwierciedla istotny stan rzeczy.

W Stanach Zjedn. w okresie sprawozdawczym koszty utrzymania, liczone w walucie krajowej, wzrosły, a wobec utrzymania się kursu dolara w tym czasie na mn. w. stałym poziomie podniosły się w tym samym stosunku koszty utrzymania, liczone w złocie. Na ten wzrost kosztów utrzymania złożyło się znaczne podrożenie żywności i czynszu mieszkaniowego, podczas gdy koszty odzieży uległy nawet obniżeniu.

W W. Brytanji koszty utrzymania,

liczone w walucie krajowej, wzrosły bardzo słabo, silniej natomiast — w złocie, wskutek wzrostu kursu funta. Jeżeli chodzi o poszczególne pozycje kosztów utrzymania, to detaliczne ceny artykułów żywnościowych znacznie się obniżyły; niższa ta miała jednak charakter wyłącznie sezonowy. Przeciwną dla spadku cen żywności stanowiło podrożenie innych pozycji.

We Francji na tle ustawicznego pogarszania się ogólnej sytuacji gospodarczej koszty utrzymania wykazały dalszy dosyć duży spadek w zestawieniu z I kwart. r. b. przy czem poziom ich był znacznie niższy aniżeli przed rokiem. Zwłaszcza silnie spadły ceny żywności. Przymusowe obniżenie w myśl lipcowego dekretu Premiera Laval'a czynszu mieszkaniowego, opłaty za elektryczność i t. p., stanowiących dotychczas względnie sżywne pozycje kosztów utrzymania, odbiło się dopiero w przyszłości na ruchu wskaźnika.

W Japonji mimo notowanego wzrostu wytwórczości w II kwartale r. b. koszty utrzymania, liczone w walucie krajowej, spadły, co było wywołane spadkiem cen żywności. Wobec wzmocnienia

	Polska	Fran- cja	Niem- cy	Stany Zjedn.	W. Brytanja	Japonja
1930	93.0	104.5	96.1	96.2	96.3	85.6
1931	84.7	102.2	88.5	86.7	89.6	83.5
1932	77.1	94.5	78.4	77.7	87.8	63.0
1933	70.2	93.5	76.6	74.8	60.3	85.4
1934	65.6	92.9	78.7	79.4	47.3	86.0
1934 I kwart. . .	67.6	94.5	78.2	78.1	47.6	85.4
II "	66.0	93.8	78.0	78.6	46.6	84.5
III "	65.1	92.0	79.1	79.9	47.1	87.0
IV "	63.5	90.6	79.5	80.8	47.9	87.6
1935 I kwart. . .	62.1	88.9	79.6	82.1	48.8	85.7
II "	62.2	88.1	79.7	82.9	49.2	85.8

¹⁾ P. „Polska Gospodarcza” zes. 28 1935, str. 896.

Z RYNKÓW ZAGRANICZNYCH ARTYKUŁY SPOŻYWCZE I KOLONJALNE

ZE ŚWIATOWYCH RYNKÓW ZBOŻOWYCH. — Ceny w okresie 22/IX ÷ 5/X r. b. kształtowały się następująco (w walucie danego kraju, w Buenos Aires i Liverpoolu — w \$, w Hamburgu — w Hfl. — za 100 kg):

	22+28/IX	29/IX+5/IX	Wzrost lub spadek (+) (-)
Pszenica			
Berlin . . .	21'20	21'20	—
Praga . . .	164'72	165'02	+ 0'1
Chicago . .	4'41	4'60	+ 4'3
Buenos Aires	2'94	3'06	+ 4'0
Liverpool .	3'75	3'72	- 0'8
Wiedeń . .	34'54	34'62	+ 0'2
Hamburg . .	5'95	6'17	+ 3'6
Żyto			
Berlin . . .	17'20	17'20	—
Praga . . .	129'67	130'67	+ 0'7
Chicago . .	1'92	2'10	+ 9'3
Wiedeń . .	25'25	25'25	—
Hamburg . .	3'15	3'15	—
Owies			
Berlin . . .	—	—	—
Praga . . .	115'00	114'88	- 0'2
Chicago . .	2'34	2'36	+ 0'8
Buenos Aires	2'54	2'46	- 3'2
Liverpool .	3'24	3'28½	+ 1'2
Wiedeń . .	25'12½	25'62½	+ 1'9
Hamburg . .	—	4'35	—
Jęczmień browarowy			
Berlin . . .	—	—	—
Praga . . .	131'00	132'50	+ 1'1
Chicago . .	2'87	2'93	+ 2'0
Wiedeń . .	30'75	31'25	+ 1'6
Hamburg . .	—	—	—

METALE

ŻELAZO. — II połowa września nie ujawniła jeszcze oczekiwanej jesiennej konjunktury. Nie sprzyja naprawdę temu również ogólna naprężona atmosfera polityczna, która utrzymuje w zawieszaniu wszelkie przedsiębiorstwa inwestycyjne poza wojennymi. Duży wpływ również wywierał brak Anglii na rynku kontynentalnym spowodowany wyczerpaniem się jej kontyngentów, przyznanych dla hut kontynentu. Wreszcie pewien wpływ na brak ożywienia na rynku wywoływali również wytwórcy, którzy zwlekali ze sprzedażą, licząc na podniesienie się ceny. W ostatnich dniach września zaczęły się dopiero ujawniać oznaki poprawy, głównie w formie zapytań. Pozostający już od dłuższego czasu w zupełnej martwocie rynek chiński zaczął okazywać aktywność; ażeby wyzyskać tę okoliczność kartel obniżył tam cenę o sh 5 zł. dla przeciwdziałania konkurencji japońskiej. To samo zostało również uskutecznione i w Indiach Bryt., gdzie aktywność japońska silnie się rozwija; ze strony Argentyny ciągle jeszcze brak jest zamówień. Na rynku egipskim nastąpiło pewne zamieszanie naskutek sporu autoryzowanych sprzedawców, co odbija się niekorzystnie na obrotach.

Na rynkach wewnętrznych w poszczególnych krajach położenie przedstawiało się następująco:

W Niemczech stan zatrudnienia hut był w dalszym ciągu bardzo dobry. Większość warsztatów wyzyskana jest prawie że w kompletnej zdolności wytwórczej, choć w poszczególnych wypadkach zdarzają się odchylenia. Napływ zamówień, również jak i ich odbiór jest stale dobry i nie zmusza hut do trzymania nadmiernych zapasów. Najlepszym popytem, jak zwykle, cieszyło się żelazo handlowe, którego poważne ilości szły na zamówienia fabryk przetwórczych i konstrukcyjnych oraz handlu. Również stosunkowo dobre było jeszcze zapotrzebowanie na żelazo budowlane. W dziale surówki

przemysł dobrze jest zaopatrzony w zamówienia — tak, że zdolność wytwórcza pracujących pieców jest w zupełności wyzyskana. Wywóz surówki w ostatnich czasach zwiększył się. Stalownie są uruchomione w pełni — tak, że ciągle okazuje się potrzeba nowych pieców. W dziale półwytworów huty w znacznym stopniu pracują na zaspokojenie nie tylko swego własnego zapotrzebowania, lecz i walcowni obcych, co szczególnie uwidatnia się w platynach dla blachy cienkiej. Walcownie wytworów gotowych pracowały pełną parą. Szczególnie dobre zamówienia były na blachę, głównie grubą i średnią, gdyż cienka blacha wykazała nawet pewne osłabienie. Intensywnie również pracowały fabryki blachy białej, które obecnie mają korzystny sezon konserwowy. W dziale rur nastąpił w ostatnich miesiącach poważny rozwój; zarówno rury normalne handlowe, jak i specjalne mają bardzo dobry zbył w związku z licznymi budowlami kanalizacyjnymi, przewodów gazowych i t. d.

Na rynku francuskim widocznych zmian nie było, poprawy jesiennej w dalszym ciągu nie widać. Głównym podtrzymaniem hutnictwa jest eksport, który, zresztą jak i w innych krajach, nie przedstawia się korzystnie; rynek wewnętrzny natomiast jest bardzo ospały i nie zdradza tendencji rozwojowych w najbliższym czasie. Główne zapotrzebowanie rynku wewnętrznego pochodzi bezpośrednio lub pośrednio od robót z funduszu publicznego, w tym ogromna część dla obrony narodowej. Transakcje eksportowe zmniejszyły się znacznie — po wyczerpaniu się kontyngentu angielskiego. W dziale surówki sprzedaż wrześniowa wykazała pewien wzrost w stosunku do poprzedniego miesiąca, dzięki temu, że odlewnie otrzymały trochę więcej obstalunków i są już zmuszone do robienia zapasów, które wyczerpały się już prawie zupełnie. Cena 260 fr. za surówkę odlewniczą PL 3 pozostaje utrzymana do końca października. W surówce hematytowej zbyt również był niezły przy cenie zasadniczej 375 fr. franco. W dziale stalowni i walcowni zatrudnienie było stosunkowo niezłe, dzięki wykańczaniu jeszcze obstalunków angielskich i zamówieniom ze strony komitetu obrony kraju; chodzi tu w szczególności o wytwór martenowski i o stale specjalne. Zwiększyły się nieco zakupy handlu hurtowego, który uzupełniał swoje sortymenty dla kampanii jesiennej. Dostępną poprawę wykazał rynek blach; na blachę grubą napłynęły spore obstalunki dla budowy statków i konstrukcyj morskich. W blasze średniej i cienkiej nadeszła z Z. S. R. R. zamówienie na 10 tys. t z natychmiastową dostawą, płatne przy załadowaniu.

W Belgii ruch interesów na rynku hutniczym był umiarkowany. Położenie hut jest jeszcze dosyć dobre, dzięki pewnym zapasom w portfelu zamówień, zebranych uprzednio. Sezon jesienny nie ujawnił się jeszcze i dopływ nowych zamówień jest mały — tak, że o ile ten dopływ się nie zwiększy, to niektóre warsztaty staną przed koniecznością ograniczenia produkcji. W dziale żelaza sztabowego interesy szły normalnie. Zjawyły się niewielkie obstalunki dla Chin; Japonia natomiast w dalszym ciągu powstrzymuje się od zamówień. Również jest pewne polepszenie w dziale blach cienkich, na które huty mają zamówienia na kilka tygodni naprzód, dzięki też czemu ceny w tym artykule trzymają się mocno.

W innych działach położenie jest gorsze. Na rynku starego żelastwa, pomimo spokoju ze strony hut krajowych, położenie jest mocne dzięki zapotrzebowaniu ze strony zagranicy.

W Anglii położenie hutnictwa oceniane jest jako bardzo dobre, nadzieje na korzystną jesień już się w zupełności spełniły. Położenie ogólne przemysłu hutniczego jest bardzo mocne dzięki posiadaniu dużego i pewnego rynku wewnętrznego oraz dzięki ciągle rozwijającemu się eksportowi. Zaczął się więc znowu okres zysków, zjawyły się dywidendy i akcje metalurgiczne trzymają się mocno. Z drugiej strony huty w szybkim tempie przeprowadzają modernizację i racjonalizację swoich warsztatów; najnowsze instalacje zostały wprowadzone dzięki obfitości kapitału i taniości kredytu. Te ostatnie okoliczności pozwoliły wielu przedsiębiorstwom przeprowadzić gruntowną sanację swoich finansów. W dziale surówki położenie jest bardzo mocne — tak, że jest mowa o znacznym zwiększeniu produkcji surówki odlewniczej i prawdopodobnie uruchomieniu nowych wielkich pieców. Cena utrzymuje się na poziomie sh 67.6 ÷ 71 za Nr. 3.

W dziale półwytworu ruch jest bardzo znaczny — tak, że chwilami daje się odczuwać brak materiału. Walcownie są dobrze zatrudnione, głównie w belkach i żelazie kształtowem dla konstrukcyj metalowych. Zapotrzebowanie wzrasta na blachę konstrukcyjną, jak również i na kotłową; zapotrzebowanie na blachę czarną cienką jest dobre, czemu sprzyjają duże potrzeby fabryk samochodowych. W innych gatunkach żelaza obstalunki wzrastają. Konkurencji hut kontynentalnych niema zupełnie.

Ceny wywozowe żelaza większych wytwórców europejskich: Anglii, Belgii wraz z Luksemburgiem i Francji w £ zł. fob port — notowane były w dn. 27/IX 1935, jak następuje:

	Wielka Brytania	Belgia i Luksemburg	Francja
	za 1 016 kg	za 1 000 kg	
Surówka:			
odlewn. Nr. III (25-30% Si)	—	1.19.0	1.19.0
tomasowska	—	1.18.0	—
hematytowa	—	—	—
ferromangan	—	—	—
Półwytwór:			
kęsy	—	2. 7.0	2. 7.0
platyny	—	2. 8.0	2. 8.0
Wytwory gotowe:			
żelazo sztabowe	—	3. 2.6	3. 2.6
belki	—	3. 1.6	3. 1.6
kątowniki	—	3. 2.0	3. 2.0
blacha okrętowa, rezerwoarowa i t. p.	—	—	—
szyny stalowe	—	5.10.0	5.10.0
bednarka	—	4. 0.0	4. 0.0
drut-walcówka	—	4.10.0	4.10.0
blacha tomasowska	—	4. 8.0	4. 8.6
blacha czarna (24 gąge)	—	—	—
drut ocynk.	—	6. 7.6	6. 7.6
gwoździe druc.	—	5.10.0	5.10.0

METALE NIEŻELAZNE. — II połowę września na rynku metali znamionowało duże zainteresowanie i niezbyt raptowny, lecz stały wzrost cen. Przyczyną tego są dwójaki: jedno — w płaszczynie

politycznej, wskutek zbrojenia się wszystkich krajów i to nawet niezależnie od obecnego konfliktu włosko-abisyńskiego, i drugie — w płaszczyźnie gospodarczej jako wynik ogólnej poprawy światowego położenia ekonomicznego. Poprawa położenia ekonomicznego wyraźnie daje się zauważyć w Stanach Zjedn., a ponieważ marża między spożyciem metali w 1928 r. i obecnie jest ogromna, pozostają więc jeszcze duże możliwości dla rozwoju zapotrzebowania na metale, które w ostatnich czasach zwiększyło się rzeczywiście we wszystkich krajach bardzo znacznie.

Na rynkach poszczególnych metali położenie przedstawiało się w następujący sposób:

Na rynku miedzi przez cały okres sprawozdawczy usposobienie było bardzo mocne przy dużych obrotach i zwykłej tendencji cen. Ruch był bardzo ożywiony; w jednym tylko tygodniu sprzedano 14 300 t. Panuje ogólne przeświadczenie, iż obecna zniżka cen będzie długotrwała ze względu na zwiększone zapotrzebowanie tego metalu dla ogólnie podjętych zbrojeń. Oczekiwane jest ze strony Anglii duże zapotrzebowanie w najbliższym czasie. W Stanach Zjedn. ruch jest ogromny; od początku września sprzedano 80 tys. t. Cena wewnętrzna została podniesiona z 8.50 do 9 cts. za lb i przypuszczają, że do Nowego Roku może osiągnąć 12 cts. Położenie statystyczne miedzi jest naogół dobre, gdyż konsumpcja przekracza wytwórczość — tak, że do końca września oczekiwane jest poważne zmniejszenie się zapasów.

Na rynku cyny usposobienie naogół było słabsze niż w miedzi i zapotrzebowanie nie przekraczało normalnych granic. I tutaj jednak zarysowała się wyraźna tendencja zwykła, do której przyczyniły się również ostatnie posunięcia poolu, dążącego do utrzymania wysokiej ceny za metal gotówkowy. Cel ten został jeszcze ułatwiony przez chwilowy brak ma-

terjału na rynku, jaki parokrotnie ujawnił się w okresie sprawozdawczym. Różnica między ceną gotówkową i terminową pozostaje ciągle bardzo duża, osiągając £ 11 ÷ 13. Położenie statystyczne cyny uważane jest za korzystne, zapasy mają tendencję obniżania się.

Rynek ołowiu charakteryzowany był w okresie sprawozdawczym z jednej strony przez duże potrzeby konsumpcji, i z drugiej — przez brak tego metalu na rynku. Ceny są mocne i wykazują stałą tendencję zwykłą. Położenie rynku ołowianego jest uważane za bardzo pewne i dobre.

Na rynku cynkowym zmian nie było. Usposobienie rynku było dosyć słabe, zapotrzebowanie — niewielkie, jedynie znacznie większe zapotrzebowanie było na cynk wysokiego gatunku. Jednakże i na tym rynku, pod wpływem ogólnej zwykłości, ceny trzymały się mocno i nawet wykazywały nieznaczny trend zwykły. W ostatnich dniach zanotowano większe zapotrzebowanie ze strony europejskich konsumentów.

Ruch cen poszczególnych metali w okresie sprawozdawczym przedstawiał się następująco (pierwsza liczba oznacza transakcje gotówkowe, druga — terminowe): miedź standard zyskała £ $\frac{13}{16}$ wzgl. $\frac{11}{16}$, miedź elektrolityczna podrożała o £ $1\frac{1}{4}$, a rafinowana o £ $1\frac{1}{4}$, cyna zyskała w cenie £ $10\frac{1}{2}$, wzgl. $6\frac{1}{2}$, ołów zyskał £ $1\frac{1}{8}$, wzgl. $1\frac{1}{16}$, cynk również podniósł się o £ 1, wzgl. $\frac{7}{8}$, srebro — jedyne ze wszystkich metali — wykazało stratę $\frac{1}{4}$ d, wzgl. $\frac{5}{16}$ na uncji, złoto podrożało o 8 d na uncji. Inne metale oraz blacha biała zmiany ceny nie wykazały.

W poniższym zestawieniu podane są ceny wymienionych metali w £ za 1016 kg z wyjątkiem: blachy białej, która notowana jest w sh za skrzynkę o 112 arkuszach o wym. $20'' \times 14'' \times 0.24$ m/m, platyny — w £ za uncję, złota — w sh za uncję i srebra — w d za uncję.

Metal	Poprzed. Okres sprawozdawczy:			
	okres ultmo	maksy- mum	mini- mum	ulti- mo
M i e d ź:				
standard:				
kasa	$34\frac{1}{8}-3\frac{3}{16}$	35	$34\frac{3}{8}$	$34\frac{15}{16}-35$
term.	$34\frac{3}{16}-5\frac{7}{8}$	$35\frac{3}{16}$	$34\frac{13}{16}$	$35\frac{1}{2}-5\frac{7}{8}$
elektrol.	$37\frac{1}{2}-38\frac{1}{4}$	40	38	$39\frac{1}{4}-40$
rafinow.	$36\frac{1}{2}-37\frac{3}{4}$	$39\frac{1}{4}$	$37\frac{1}{4}$	$37\frac{3}{4}-39$
C y n a:				
kasa	$222\frac{1}{2}$	233	$225\frac{3}{4}$	$232\frac{1}{2}-233$
term.	$212\frac{1}{2}-\frac{3}{4}$	219	$213\frac{1}{2}$	$218\frac{3}{4}-219$
O ł ó w:				
kasa	$16\frac{1}{16}$	$17\frac{5}{16}$	$16\frac{1}{8}$	$17\frac{3}{16}$
term.	$16\frac{1}{8}$	$17\frac{3}{16}$	$16\frac{3}{16}$	$17\frac{3}{16}$
C y n k:				
kasa	$15\frac{1}{4}$	$16\frac{3}{8}$	$15\frac{1}{4}$	$16\frac{1}{4}$
term.	$15\frac{3}{8}$	$16\frac{3}{8}$	$15\frac{7}{16}$	$16\frac{1}{4}$
G l i n:				
dla kraju	100	100	100	100
" zagr.	—	—	—	—
N i k i e l:				
dla kraju	200-205	205	200	200-205
" zagr.	200-205	205	200	200-205
B l a c h a				
biała.	18.2-18.9	18.9	18.2	18.2-18.9
P l a t y n a				
"Spong"	$7\frac{1}{2}$	$7\frac{1}{2}$	$7\frac{1}{2}$	$7\frac{1}{2}$
S r e b r o:				
kasa	$29\frac{9}{16}$	$29\frac{3}{8}$	$29\frac{3}{16}$	$29\frac{5}{16}$
term.	$28\frac{5}{8}$	$29\frac{1}{16}$	$29\frac{3}{16}$	$29\frac{3}{16}$
Z ł o t o .	140.10 $\frac{1}{2}$	141.6 $\frac{1}{2}$	140.5	141.6 $\frac{1}{2}$

Na rynku starych metali usposobienie było mocne pod wpływem zwykłości cen nowych metali. Zapotrzebowanie było niezłe, nieco większe niż w okresie poprzedzającym sprawozdawczy. Ceny ogólnie wykazywały tendencję zwykłą. We Francji notowano następujące ceny — we fr. fr. za 100 kg loco Paryż w dn. 20/IX 1935 r. (w nawiasie — ceny z dn. 12/IX): miedź 170 (165), brąz 170 (155), mosiądz 95 (95), cynk 60 (60) i ołów 90 (80).

PRZEDRUK DOZWOŁONY, LEOZ Z PODANIEM ŹRÓDŁA

REDAKCJA I ADMINISTRACJA:

ELEKTORALNA 2 (parter)

Telefony: 5 12 66 (Red.), 5 12 73 i 5 35 35 (Adm.), 11 92 68 (Druk.).

Biura czynne od godziny 9 do 3 po południu.

KONTO CZEKOWE P. K. O. 701

PRENUMERATA W KRAJU: kwartalnie — £ 15, półrocznie — £ 30, rocznie — £ 60; **ZAGRANICĄ:** kwartalnie — £ 25, półrocznie — £ 50, rocznie — £ 100.

CENY OGŁOSZEŃ HANDLOWYCH (przed

tekstem) w zeszytach zwykłych: IV str. okładki £ 1.200; II i III str. okł. — £ 900; $\frac{1}{2}$ str. okł. — £ 500; str. zwyczaj. 1 str. — £ 600, $\frac{1}{2}$ str. — 350, $\frac{1}{4}$ str. — £ 200, $\frac{1}{8}$ str. — £ 110. Przy ogłoszeniach kombinacyjnych petitowych oraz tabelarycznych do cen powyższych dolicza się 30%.

CENY OBWIESZCZEŃ SPÓŁEK AKCYJ-

NYCH (za tekstem): 1 str. — £ 200, $\frac{1}{2}$ str. — £ 110, $\frac{1}{8}$ str. — £ 80, $\frac{1}{4}$ str. — £ 70, $\frac{1}{16}$ str. — £ 55, $\frac{1}{8}$ str. — £ 40, $\frac{1}{16}$ str. — £ 20. Za ogłoszenia liczbowe, tabelaryczne, bilanse i t. p. do cen powyższych dolicza się 50%.

Redaktor naczelny: CZESŁAW PECHE

Redaktor: WACŁAW SZURIG

Redaktor działu finansowo-skarbowego:
JERZY LUBOWICKI

Redaktor działu rolniczego:
CZESŁAW BOBROWSKI

Redaktor działu komunikacyjnego:
BOLESŁAW KACZMARKIEWICZ

Wydawca: Sp. Wyd. z ogr. odp. „PRZEMYSŁ I HANDEL”

OBWIESZCZENIA SPÓŁEK AKCYJNYCH

II OGŁOSZENIE

Zarząd Zakładów Przemysłu Włókienniczego C. G. Schön, Spółka Akcyjna w Sosnowcu

niniejszem zaprasza PP. Akcjonariuszów na

ZWYCZAJNE WALNE ZGROMADZENIE

odbyć się mające w siedzibie Spółki Akcyjnej w Sosnowcu w dn. 22 października r. b. o godz. 10.30.

Porządek obrad obejmuje:

1) Przedłożenie i zatwierdzenie bilansu i rachunku strat i zysków za 1934 r. wraz z odnośnym sprawozdaniem Zarządu i Rady Nadzorczej;

2) Pokwitowanie Zarządu i Rady Nadzorczej z działalności w roku rachunkowym 1934;

3) Zmiana par. 6, 7, 8, 10, 11, 12 i 14 statutu, a mianowicie:
a) w miejsce dotychczasowego brzmienia paragrafu 6 — proponuje się następujące:

„Kapitał akcyjny może być podwyższony lub zmniejszony na podstawie uchwały walnego zgromadzenia”;

b) w miejsce dotychczasowego brzmienia paragrafu 7 — proponuje się następujące:

„Władzami Spółki są: 1) Walne zgromadzenie, 2) Zarząd, 3) Komisja Rewizyjna”;

c) w miejsce dotychczasowego brzmienia paragrafu 8 — proponuje się następujące:

„Walne zgromadzenie otwiera Prezes Komisji Rewizyjnej lub jego zastępca względnie najstarszy wiekiem z pośród obecnych członków Komisji Rewizyjnej, poczem z pośród osób, uprawnionych do uczestniczenia w walnym zgromadzeniu, wybiera walne zgromadzenie przewodniczącego.

Walne zgromadzenie odbywa się zwykle w siedzibie Spółki. Na podstawie uchwały Komisji Rewizyjnej może walne zgromadzenie być zwołane także w innej miejscowości w Polsce”;

d) w miejsce dotychczasowego brzmienia paragrafu 10 — proponuje się następujące:

„Zarząd składa się z jednego lub większej ilości członków; wybiera go i odwołuje walne zgromadzenie”;

e) w miejsce dotychczasowego brzmienia paragrafu 11 — proponuje się następujące:

„Spółkę zastępuje każdy z członków Zarządu z osobna. Każdy z członków Zarządu jest samodzielnie uprawniony do składania oświadczeń woli w imieniu Spółki i do podpisywania Spółki. Prokurentów ustanawia Zarząd”;

f) w miejsce dotychczasowego brzmienia paragrafu 12 — proponuje się następujące:

„Spółka ma Komisję Rewizyjną. Komisja Rewizyjna składa się conajmniej z 5; każdorazową liczbę członków Komisji Rewizyjnej określi walne zgromadzenie. Członków Komisji Rewizyjnej wybiera walne zgromadzenie. Komisja Rewizyjna wykonuje poza uprawnieniami, przyznanymi jej niniejszym statutem nadzór nad gospodarką Spółki w ramach postanowień Kodeksu Handlowego. Członkowie Komisji Rewizyjnej otrzymują zwrot swych wydatków, jak i też wynagrodzenie za udział w posiedzeniach w wysokości, ustalonej przez walne zgromadzenie”;

g) w miejsce dotychczasowego brzmienia paragrafu 14 — proponuje się następujące:

„O ile przepisy poprzednich paragrafów inaczej nie stanowią, mają na stosunki prawne Spółki zastosowanie postanowienia Kodeksu Handlowego”;

4) Wybór Zarządu;

5) Wybór Komisji Rewizyjnej.

Akcjonariusze, pragnący uczestniczyć w Walnym Zgromadzeniu, winni conajmniej na 7 dni przed terminem Zgromadzenia zdeponować w biurze Zarządu akcje lub kwity depozytowe względnie zastawnicze instytucji bankowych krajowych oraz Amsterdamsche Bank lub Wolbank w Amsterdamie.

2115

II OGŁOSZENIE

ZWYCZAJNE WALNE ZGROMADZENIE AKCJONARIJUSZÓW Spółki Akcyjnej Fabryki Cukru i Rafinerji „Józefów”

odbędzie się w dn. 26 października 1935 r. o godz. 17 m. 30 w lokalu Zarządu w Warszawie, przy ul. Trębackiej Nr. 15, z następującym porządkiem dziennym:

1) Wybór Przewodniczącego Zgromadzenia; 2) Reasumpcja bilansów i rachunków zysków i strat za lata operacyjne 1932/33 i 1933/34 w przedmiocie odpisów na amortyzację, zaś twierdzenie skorygowanych bilansów za rzeczony okresy i powzięcie uchwały o przeznaczeniu zysków za te okresy; 3) Rozpatrzenie i zatwierdzenie sprawozdania, bilansu i rachunku zysków i strat za rok operacyjny 1934/35, dokonanie podziału zysków oraz udzielenie Zarządowi pokwitowania ze sprawowanych czynności w tym okresie; 4) Wybory członków Zarządu oraz członków Komisji Rewizyjnej na miejsce ustępujących i określenie wynagrodzenia członków Zarządu i Komisji Rewizyjnej.

PP. Akcjonariusze, którzy pragną uczestniczyć w Walnym Zgromadzeniu, winni dokonać wszelkich formalności, przepisanych w art. 399 Kodeksu Handlowego.

2094/40—41

II OGŁOSZENIE

Zarząd Spółki Akcyjnej

„Zar” Zakłady Przemysłowe w Nowym Tomysłu

zwoluje niniejszem

ZWYCZAJNE WALNE ZGROMADZENIE AKCJONARIJUSZÓW na dz. 23 października 1935 r. godz. 14 w salce reprezentacyjnej Dworca Głównego w Zbąszyniu z następującym porządkiem obrad:

1) Zagajenie i wybór przewodniczącego Walnego Zgromadzenia; 2) Sprawozdanie Zarządu i Rady Nadzorczej z czynności za rok obrachunkowy 1934/35 oraz przedłożenie bilansu i rachunków zysków i strat za tenże czasokres; 3) Zatwierdzenie bilansu i rachunków zysków i strat za rok obrachunkowy 1934/35 i podział zysków; 4) Udzielenie pokwitowania Zarządowi i Radzie Nadzorczej; 5) Wolne wnioski.

W Zebraniu uczestniczyć i głosować mogą ci akcjonariusze, którzy złożą swe akcje w jednym z banków w Polsce, w Centrali lub oddziałach „Dresdener Bank” lub też u polskiego notariusza i odnośne kwity depozytowe nadesłają najpóźniej w dn. 15 października 1935 r. do Zarządu Spółki.

2102

Zarząd: (—) Jankiewicz

II OGŁOSZENIE

Zarząd Spółki Akcyjnej

„Zabłocie” Zakłady Chemiczne, Spółka Akc., Zabłocie ad Zywiec

zawiadamia, że w dn. 31 października 1935 r. o godz. 12 w pol. odbędzie się w kancelarii notariusza P. Jana Beynarowicza we Lwowie, ul. Batorego 9

ZWYCZAJNE WALNE ZGROMADZENIE AKCJONARIJUSZY

z następującym porządkiem dziennym:

1) Przedłożenie zamknięcia rachunkowego za rok 1934/35 i sprawozdanie Komisji Rewizyjnej; 2) Zatwierdzenie zamknięcia rachunkowego za tenże czasokres; 3) Udzielenie absolutorjum Zarządowi; 4) Wybór członków Komisji Rewizyjnej na następne 3 lata i określenie ich wynagrodzenia za rok gospodarczy 1934/35 oraz następne 3 lata; 5) Zmiana kresu roku gospodarczego, polegająca na tem, że rok gospodarczy Spółki pokrywać się będzie odtąd z rokiem kalendarzowym, przyczem następny bilans obejmować będzie okres od 1 maja 1935 r. do 31 grudnia 1936 r., t. j. czasokres 20-miesięczny; 6) Wolne wnioski.

Akcjonariusze mają złożyć akcje z talonem i kuponem b. wraz z konsygnacją względnie tymczasowe zaświadczenie, w kasie Spółki do dn. 25 października 1935 r.

20 B/40—11

II OGŁOSZENIE

ZWYCZAJNE WALNE ZGROMADZENIE
AKCJONARJUSZÓW

Drukarni Mieszczańskiej, Spółki Akcyjnej

W POZNANIU

odbędzie się w poniedziałek dn. 21 października 1935 r. o godz. 17 na salce I piętra kawiarni „Italia“ Poznań, Aleje Marcinkowskiego 8.

Porządek obrad:

1) Wybór przewodniczącego; 2) Zatwierdzenie bilansu otwarcia per 1/I 1935 r. w myśl rozp. z 25/VI 1934 r.; 3) Rozpatrzenie i zatwierdzenie sprawozdań, bilansów oraz rachunków zysków lub strat za lata 1925 do 1934; 4) Zatwierdzenie bilansu przerechowania per 1/VII 1928 r. w myśl rozp. 22/III 1928 r.; 5) Powzięcie uchwały o podziale zysków względnie o pokryciu strat przy poszczególnym bilansie; 6) Udzielenie władzom Spółki pokwitowania; 7) Ustalenie ilości członków Rady Nadzorczej i wybór całej Rady Nadzorczej; 8) Ustalenie wynagrodzenia dla członków Rady Nadzorczej oraz dla delegata Rady Nadzorczej; 9) Wybór Komisji Rewizyjnej oraz ustalenie wynagrodzenia; 10) Wybór pełnomocnika do prowadzenia sporu za Drukarnię Mieszczańską Sp. Akc. o prawidłowość nabycia 5 718 akcji 1000 markowych Drukarni Mieszczańskiej; 11) Ustalenie ilości akcji imiennych na 100 sztuk po 100 każda, w miejsce dotychczasowych 100 sztuk po mk. 1000 każda; 12) Zmiany statutu.

Proponowane zmiany: § 1. — W miejsce słów „Towarzystwo Akcyjne“ umieszcza się „Spółka Akcyjna“; § 2. — Dodaje się słowa „i administracja nieruchomości“; § 3. — Zmienia się wysokość kapitału akcyjnego z mk. 25 000 000 na 1 250 000. Paragraf ten otrzymuje następujące brzmienie: „Kapitał akcyjny wynosi 1 250 000 (dwieście pięćdziesiąt tysięcy) i składa się z 2400 sztuk akcji po 100, wystawionych na okaziciela, oraz 100 akcji imiennych uprzywilejowanych po 100. Każda akcja brzmi na 100. Cały kapitał akcyjny jest wpłacony. Akcje imienne uprzywilejowane w sumie złotych dziesięć tysięcy mają pierwszeństwo przy likwidacji Spółki aż do sumy wartości nominalnej. Poza to potrzebna ma być do zmiany statutu Spółki — prócz ustawowo wymaganej większości akcji na okaziciela — osobna uchwała akcji imiennych uprzywilejowanych, w osobnym głosowaniu — z ustawowo przepisana większością. Odstąpienie akcji imiennych uprzywilejowanych dozwolone jest tylko za zgodą Zarządu i Rady Nadzorczej. Odmowa zezwolenia na odstąpienie może nastąpić tylko z ważnych powodów. W razie odmowy zezwolenia należy wskazać w terminie dwutygodniowym innego nabywcę. W tym wypadku określa się cenę akcji w wysokości 150% wartości bilansowej według ostatniego bilansu rocznego. Akcje na okaziciela nie mogą być zamienione na akcje imienne“; § 4. — Skreśla się słowa „Czynności i kompetencje Zarządu zawiera Regulamin dla Zarządu“; § 5. — Skreśla się słowa „o ile prawo o towarzystwach akcyjnych dla pierwszej Rady Nadzorczej odmiennych przepisów nie zawiera“; § 6. — Skreśla się słowa „Osobny regulamin określi funkcje i kompetencje Rady Nadzorczej“; § 7. — Skreśla się słowa „przez jednorazowe ogłoszenie przynajmniej na 2 tygodnie przed Walnem Zebraniem w organach, prawnie przepisanych“, a umieszcza się w ich miejsce: „według przepisów prawnych“; § 8. — Dodaje się słowa „o ile ustawa nie wymaga innej większości w poszczególnym wypadku“; § 9. — Zmienia się słowo „Towarzystwo“ na „Spółka“ i dodaje słowa „prawnie przepisanych“; Dodaje się § 10: „We wszystkich sprawach nieuregulowanych niniejszym statutem, decyduje obowiązująca ustawa“;

13) Uchwała, dotycząca przyznania akcji imiennych złotych dotychczasowym posiadaczom akcji imiennych markowych; 14) Wniosek o ewentualne rozwiązanie Spółki; 15) Ewentualne wnioski, zgłoszone po myśli art. 394 k. h.

Do udziału w Walnym Zgromadzeniu są uprawnieni: a) właściciele akcji imiennych, zapisani w księdze akcyjnej, b) właściciele akcji na okaziciela, jeżeli akcje zostaną złożone w biurze Drukarni Mieszczańskiej Poznań — Murna 2 przynajmniej na tydzień przed terminem Zgromadzenia lub będą dostarczone zaświadczenia złożenia akcji u notariusza lub w instytucji kredytowej krajowej.

Poznań, 24 września 1935 r.

Zarząd:

Ignacy Thomas

2088/40—41

II OGŁOSZENIE

**Likwidatorowie Kieleckiego Towarzystwa Akcyjnego
Nawozów Sztucznych i innych Przetworów Chemicznych
w Kielcach, Spółka Akcyjna w likwidacji**

niniejszem zawiadamiają PP. Akcjonariuszów, że

NADZWYCZAJNE WALNE ZGROMADZENIE

odbędzie się we wtorek 29 października 1935 r. o godz. 12 w poł., w Banku Gospodarstwa Krajowego w Warszawie z następującym porządkiem dziennym:

1) Zagajenie i wybór przewodniczącego; 2) Sprawozdania władz Spółki za czas od dn. 1 stycznia 1935 r. do dn. 10 października 1935 r.; 3) Zatwierdzenie bilansu na dz. 10 października 1935 r. oraz rachunku zysków i strat; 4) Pokrycie pozostałej straty przez całkowite spisanie kapitału akcyjnego; 5) Udzielenie władzom Spółki absolutorjum; 6) Uchwalenie rozwiązania Spółki z poleceniem likwidatorom wykreślenia jej z rejestru handlowego, oraz ustalenie miejsca przechowania ksiąg handlowych i dokumentów; 7) Wolne wnioski.

Właściciele akcji korzystają z prawa głosu na Zgromadzeniu, o ile na 7 dni przed terminem Zgromadzenia złożą akcje, lub kwity depozytowe w biurze likwidatorów w Warszawie, ul. Nowogrodzka 48, lub w Banku Gospodarstwa Krajowego w Warszawie.

(—) *Miłostaw Juszkiewicz* (—) *Tadeusz Czerski*

2087/40—41

II OGŁOSZENIE

Zarząd Spółki Akcyjnej

„Elektrobudowa“, Sp. Akc. Wytwórnia Maszyn Elektrycznych w Łodzi

ul. Kopernika Nr. 56/58

zawiadamia wszystkich Akcjonariuszów Spółki o

NADZWYCZAJNEM ZGROMADZENIU WALNEM

które odbędzie się w dn. 26 października 1935 r. o godz. 5 pp. w lokalu Spółki przy ul. Kopernika Nr. 56/58, w Łodzi, z następującym porządkiem dziennym:

1) Podwyższenie kapitału zakładowego Spółki i w związku z tem zmiana § 3 statutu;

2) Wybór i upoważnienie dwóch członków Zarządu do nabycia placu i budowy nieruchomości.

Akcjonariusze, pragnący wziąć udział w powyższem Nadzwyczajnem Zgromadzeniu Walnem, winni — w myśl § 24 statutu Spółki — złożyć swe akcje najmniej na 7 dni przed terminem Zgromadzenia, w Zarządzie Spółki w Łodzi, przy ul. Kopernika Nr. 56/58. Zamiast akcji mogą być złożone świadectwa depozytowe lub zastawowe polskich instytucyj kredytowych rządowych lub prywatnych, przez Rząd aprobowanych. Składanie akcji można uskuteczniać codziennie w godzinach biurowych, do dn. 19 października 1935 r. włącznie, w lokalu Spółki przy ul. Kopernika Nr. 56/58, gdzie jednocześnie wydawane będą legitymacje, uprawniające do wstępu na Zgromadzenie.

2091/40—41

II OGŁOSZENIE

ZWYCZAJNE WALNE ZGROMADZENIE

Spółki Akcyjnej pod firmą

„Małopolska Spółka Akcyjna dla Przemysłu Naftowego we Lwowie“

odbędzie się we wtorek dn. 29 października 1935 r. o godz. 4 popoł. w lokalu biura Dra Ignacego Lissa, adwokata we Lwowie, ul. Mochnackiego 38, z następującym porządkiem dziennym:

1) Rozpatrzenie i zatwierdzenie sprawozdania za czas od 1/V 1934 do 30/IV 1935 r., bilansu, tudzież rachunków strat i zysków; 2) Powzięcie uchwał o pokryciu strat; 3) Udzielenie władzom Spółki pokwitowania; 4) Wybór Rady Nadzorczej; 5) Wnioski.

Uprawnionymi do głosowania są akcjonariusze, którzy najpóźniej na 7 dni przed terminem Walnego Zgromadzenia złożą do rąk Dra Ignacego Lissa, we Lwowie, Mochnackiego 38, swoje akcje.

2 085/40—41

Zarząd Spółki Akcyjnej

II OGŁOSZENIE

ZWYCZAJNE WALNE ZGROMADZENIE AKCJONARJUSZÓW Spółki Akcyjnej Cukrowni i Rafinerji „Wieluń“

odbędzie się w dn. 26 października 1935 r. o godz. 18 w lokalu Zarządu w Warszawie, przy ul. Trębackiej Nr. 15 z następującym porządkiem dziennym:

1) Wybór Przewodniczącego Zgromadzenia; 2) Rozpatrzenie i zatwierdzenie sprawozdania, bilansu i rachunku zysków i strat za rok operacyjny 1934/1935, dokonanie podziału zysków oraz udzielenie Zarządowi pokwitowania ze sprawowanych czynności w tym okresie; 3) Wybory członków Zarządu oraz członków Komisji Rewizyjnej na miejsce ustępujących i określenie wysokości wynagrodzenia członków Zarządu i Komisji Rewizyjnej.

PP. Akcjonariusze, którzy pragną uczestniczyć na Walnym Zgromadzeniu winni dokonać wszelkich formalności, przepisanych w art. 399 Kodeksu Handlowego. 2095/40—41

II OGŁOSZENIE

ZWYCZAJNE WALNE ZGROMADZENIE AKCJONARJUSZÓW Cukrowni Młynów, Spółki Akcyjnej

odbędzie się w dn. 26 października 1935 r. o godz. 17 w lokalu Zarządu w Warszawie, przy ul. Trębackiej Nr. 15 z następującym porządkiem dziennym:

1) Wybór Przewodniczącego Zgromadzenia; 2) Rozpatrzenie i zatwierdzenie sprawozdania, bilansu i rachunku zysków i strat za rok operacyjny 1934/1935, oraz udzielenie Zarządowi pokwitowania ze sprawowanych czynności w tym okresie; 3) Wybory członków Zarządu oraz członków Komisji Rewizyjnej na miejsce ustępujących i określenie wynagrodzenia członków Zarządu i Komisji Rewizyjnej.

PP. Akcjonariusze, którzy pragną uczestniczyć na Walnym Zgromadzeniu winni dokonać formalności, przepisanych w art. 399 Kodeksu Handlowego. 2096/40—41

II OGŁOSZENIE

Zarząd Spółki Akcyjnej

Przemysłu Elektrycznego „Czechowice“ w Czechowicach

podaje do wiadomości PP. Akcjonariuszów, że w dn. 29 października 1935 r., o godz. 16, odbędzie się w budynku administracyjnym Spółki w Czechowicach

ZWYCZAJNE WALNE ZGROMADZENIE AKCJONARJUSZÓW z następującym porządkiem dziennym:

- 1) Zagajenie Walnego Zgromadzenia i wybór przewodniczącego;
- 2) Sprawozdanie Zarządu z działalności w roku operacyjnym 1934 — 1935;
- 3) Sprawozdanie Komisji Rewizyjnej;
- 4) Rozpatrzenie i zatwierdzenie bilansu, oraz rachunku strat i zysków za rok operacyjny 1934/35;
- 5) Udzielenie pokwitowania Zarządowi Spółki;
- 6) Powzięcie uchwały o rozdziale zysku;
- 7) Wybory władz Spółki.

Akcjonariusze, zamierzający wziąć udział w Walnym Zgromadzeniu, winni złożyć akcje swoje, względnie świadectwa tymczasowe na 7 dni przed terminem odbycia Walnego Zgromadzenia w Zarządzie Spółki w Czechowicach. 2108/40—41

II OGŁOSZENIE

ZWYCZAJNE WALNE ZGROMADZENIE AKCJONARJUSZÓW

Spółki Akcyjnej Fabryki Cukru i Rafinerji „Michałów“

odbędzie się w dn. 26 października 1935 r. o godz. 18 m. 30 w lokalu Zarządu w Warszawie, przy ul. Trębackiej Nr. 15 z następującym porządkiem dziennym:

1) Wybór Przewodniczącego Zgromadzenia; 2) Rozpatrzenie i zatwierdzenie sprawozdania, bilansu i rachunku zysków i strat za rok operacyjny 1934/1935, oraz udzielenie Zarządowi pokwitowania ze sprawowanych czynności w tym okresie; 3) Wybory członków Zarządu oraz członków Komisji Rewizyjnej na miejsce ustępujących i określenie wynagrodzenia członków Zarządu i Komisji Rewizyjnej.

PP. Akcjonariusze, którzy pragną uczestniczyć na Walnym Zgromadzeniu winni dokonać formalności, przepisanych w art. 399 Kodeksu Handlowego. 2097/40—41

II OGŁOSZENIE

Przewodniczący Rady Nadzorczej oraz Zarząd firmy

„Przechowo“ Młyny i Tartaki, Spółka Akcyjna w Przechowie pow. Świecie n Wisłą

mają zaszczyt zawiadomić PP. Akcjonariuszów, że

ZWYCZAJNE WALNE ZGROMADZENIE

odbędzie się w poniedziałek dn. 28 października 1935 r. o godz. 19 w lokalu Spółki Akcyjnej w Przechowie z następującym porządkiem dziennym:

1) Wybór przewodniczącego; 2) Sprawozdanie Zarządu za rok operacyjny 1934/35 i odczytanie protokołu Komisji Rewizyjnej; 3) Przedłożenie i zatwierdzenie sprawozdania, bilansu i rachunku strat i zysków za rok operacyjny 1934/35, oraz powzięcie odpowiednich uchwał; 4) Udzielenie pokwitowania Zarządowi i Radzie Nadzorczej; 5) Uzupelniające wybory do Rady Nadzorczej; 6) Wolne wnioski.

Właściciele akcji na okaziciela korzystają z prawa głosu na Walnym Zgromadzeniu o ile na 7 dni przed terminem Zgromadzenia złożyli w biurze Zarządu Spółki Akcyjnej w Przechowie akcje, wzgl. świadectwa zastawowe lub depozytowe polskich instytucji kredytowych. 2090/40—41

II OGŁOSZENIE

Zarząd Towarzystwa Akcyjnego Sukiennej Manufaktury Leonhardt, Woelker i Girhardt w Łodzi, Spółka Akcyjna

zawiadamia, że w dn. 28 października 1935 r., o godz. 5 popoł., odbędzie się w biurze Zarządu w Łodzi, przy ul. Leonhardta 1

NADZWYCZAJNE WALNE ZGROMADZENIE AKCJONARJUSZÓW

z następującym porządkiem dziennym:

- 1) Zagajenie Zgromadzenia i wybór przewodniczącego;
- 2) Sprawozdanie Zarządu z działalności;
- 3) Ustalenie ilości członków Zarządu i ewentualne wybory nowych członków Zarządu;
- 4) Sprawa rezygnacji członków Rady Nadzorczej i ewentualne wybory nowych członków Rady.

Akcjonariusze, chcący wziąć udział w Zgromadzeniu, winni złożyć akcje albo właściwe kwity depozytowe najpóźniej do dn. 20 października 1935 r. w biurze Zarządu Spółki. 2105

II OGŁOSZENIE

Komisja Likwidacyjna Pierwsza Krajowa Hurtownia Win i Spirytualij Maurycy Seydel i S-ka w Warszawie

zawiadamia PP. Akcjonariuszów, że w dn. 26 października 1935 r., o godz. 14, przy ul. Kapucyńskiej 6, w kancelarii notariusza Stefana Zaborowskiego, odbędzie się

LIKWIDACYJNE WALNE ZEBRANIE

z porządkiem dziennym:

Rozpatrzenie i zatwierdzenie bilansów otwarcia i zamknięcia likwidacji i udzielenia pokwitowania Komisji Likwidacyjnej; Uchwała o rozwiązaniu Spółki.

Akcjonariusze, życzący wziąć udział w Zebraniu, winni najpóźniej na siedem dni przed Zebraniem złożyć akcje, Kredytowa 4 m. 6. 2079/40—41

Zarząd Huty Szklanej „Dąbrowa“, Spółka Akcyjna

wzywa PP. Akcjonariuszów, życzących sobie skorzystać

z prawa poboru akcji nowej VIII emisji,

uchwalonej przez Nadzwyczajne Walne Zgromadzenie Akcjonariuszów z dn. 30 lipca 1935 r., a niewykorzystanej przez akcjonariuszów na zasadzie prawa pierwszeństwa, o czym nastąpiły ogłoszenia w dniach: 10, 24 i 31 sierpnia oraz 10 i 14 września r. b., aby w terminie od dn. 15 do dn. 30 października 1935 r. wykonali prawo do poboru pozostałych akcji. Dodatkowy przydział akcji nastąpi w stosunku do zgłoszeń.

Akcje nieobjęte Zarząd przydzieli — na zasadzie art. 437 Kodeksu Handlowego — według swego uznania, jednak nie poniżej ceny emisyjnej w sumie nominalnej sto złotych za każdą akcję. 2114

Spółki Akcyjnej Cukrowni „Chybie“ w Chybiu

zawiadamia niniejszem PP. Akcjonariuszów, że w dn. 28 października 1955 r. o godz. 9 rano odbędzie się w biurach Cukrowni „Chybie“ w Chybiu

ZWYCZAJNE WALNE ZGROMADZENIE AKCJONARIUSZÓW z następującym porządkiem dziennym:

1) Przedłożenie i zatwierdzenie, po wysłuchaniu wniosków Komisji Rewizyjnej, sprawozdań i bilansu, oraz roku strat i zysków za rok operacyjny 1954/55;

2) Powzięcie uchwał odnośnie udzielenia Radom Zawładowczym oraz Komisji Rewizyjnej absolutorjum, oraz zdecydowanie podziału zysków za rok operacyjny 1954/55 i ustalenie terminu wypłaty dywidendy;

3) Zmiana Statutu Spółki, oraz uzgodnienie go z przepisami Kodeksu Handlowego i w tym celu uchylenie dotychczasowego Statutu, oraz uchwalenie potem nowego w brzmieniu:

S T A T U T

Spółki Akcyjnej pod firmą „Cukrownia Chybie“

Spółka Akcyjna

I. — Firma, siedziba i przedmiot przedsiębiorstwa Spółki

Par. 1. — Firma Spółki brzmi: „Cukrownia Chybie, Spółka Akcyjna“.

Par. 2. — Siedzibą Spółki jest miejscowość Chybie w województwie Śląskiem. Spółka jest zarejestrowana w Sądzie Okręgowym w Cieszynie.

Par. 3. — Przedmiotem przedsiębiorstwa Spółki jest fabrykacja i rafinowanie cukru, sprzedaż cukru, oraz działalność przemysłowa handlowa w zakresie cukrownictwa, jak również przeróbka produktów ubocznych, odpadkowych i pochodnych, a także fabrykacja spirytusu i drożdży.

Spółka władna jest nabywać, posiadać i dzierżawić nieruchomości miejskie i ziemskie, zakładać, dzierżawić i prowadzić fabryki i zakłady przemysłowo handlowe, oraz gospodarstwa rolne, posiadać oddziały, biura, agentury, składy i zakłady sprzedaży, jak również udziały i akcje w innych przedsiębiorstwach.

Spółka może działać zarówno w obrębie Rzeczypospolitej Polskiej, jak też zagranicą.

Par. 4. — Czas trwania Spółki jest nieograniczony.

II. — Kapitał akcyjny

Par. 5. — Kapitał akcyjny Spółki wynosi zł 3 000 000 (trzy miliony) i podzielony jest na 30 000 (trzydzieści tysięcy) akcji na okaziciela po zł 100 (sto) nominalnej wartości każda.

Par. 6. — Akcje mogą być wydawane w odcinkach zbiorowych po 10, 50 i 100 akcji w jednym dokumencie. Na żądanie akcjonariusza Spółka wymieni odpowiednią ilość akcji pojedynczych na odcinki zbiorowe, lub odcinki zbiorowe na akcje pojedyncze — za zwrotem kosztów.

III. — Władze Spółki

Par. 7. — Władzami Spółki są: a) Zarząd, b) Rada Nadzorcza, c) Walne Zgromadzenie.

Par. 8. — Zarząd składa się z dwóch członków, mianowanych przez Radę Nadzorczą spośród akcjonariuszów lub spoza ich grona na okres dwu lat.

Członkowie Zarządu mogą być w każdej chwili odwołani zarówno przez Radę Nadzorczą, jak i uchwałą Walnego Zgromadzenia, co jednak nie uwłacza ich roszczeniom z tytułu umowy o pracę.

Mandaty członków Zarządu wygasają automatycznie z dniem odbycia Walnego Zgromadzenia, zatwierdzającego sprawozdanie, bilans i rachunek zysków i strat za ostatni rok ich urzędowania.

Ustępujący członkowie Zarządu mogą być mianowani ponownie.

W umowach pomiędzy Spółką a członkami Zarządu tudzież w sporach z nimi reprezentują Spółkę, Rada Nadzorcza lub pełnomocnicy, powołani uchwałą Walnego Zgromadzenia.

Stale wynagrodzenie członków Zarządu zostanie określone w umowie służbowej, zawartej w sposób, wymieniony w poprzednim ustępie. Prócz powyższego wynagrodzenia Walne Zgromadzenie może przyznać członkom Zarządu renumeracje z czystego zysku bilansowego.

Par. 9. — Zarząd prowadzi interesy Spółki i zarządza jej majątkiem oraz reprezentuje Spółkę w Sądzie i poza Sądem.

Jednakże zbycie lub wydzierżawienie przedsiębiorstwa Spółki,

ki, ustanowienie na niem prawa użytkowania, oraz zbycie nieruchomości Spółki, której wartość przenosi zł 5 000, i emisja obligacji, wymaga uchwały Walnego Zgromadzenia.

Nadto w wypadkach nabycia lub wydzierżawienia nieruchomości dla Spółki oraz ustanowienia prokury, Zarząd obowiązany jest zasięgać uprzednio zezwolenia Rady Nadzorczej.

Par. 10. — Do składania oświadczeń i podpisywania w imieniu Spółki, konieczne jest współdziałanie dwóch członków Zarządu lub jednego członka Zarządu łącznie z prokurentem.

Par. 11. — Uchwały Zarządu zapadają większością głosów. W razie równości głosów Zarząd przedkłada sprawę do rozstrzygnięcia Radzie Nadzorczej.

Uchwały Zarządu winny być protokołowane. Ponadto protokoły powinny stwierdzać porządek obrad, imiona i nazwiska obecnych członków Zarządu, ilość oddanych głosów za poszczególnymi uchwałami oraz odrębne zdania. Protokoły podpisują obecni.

Par. 12. — Członek Zarządu nie może bez zezwolenia Rady Nadzorczej zajmować się interesami konkurencyjnymi, ani też uczestniczyć w spółce konkurencyjnej jako spółnik jawny lub członek władz.

Par. 13. — Rada Nadzorcza składa się z pięciu członków spośród akcjonariuszów lub spoza ich grona, wybranych przez Walne Zgromadzenie na okres trzech lat.

W razie śmierci lub ustąpienia członka Rady Nadzorczej przed upływem kadencji, Rada Nadzorcza może kooptować członka Rady Nadzorczej na czas do końca kadencji.

Członkowie Zarządu, likwidatorzy i pracownicy Spółki nie mogą być równocześnie członkami Rady Nadzorczej.

Członkowie Rady Nadzorczej mogą być w każdej chwili odwołani uchwałą Walnego Zgromadzenia.

Mandaty członków Rady Nadzorczej wygasają automatycznie z dniem odbycia Walnego Zgromadzenia, zatwierdzającego sprawozdanie, bilans i rachunek zysków i strat za ostatni rok ich urzędowania.

Ustępujący członkowie Rady Nadzorczej mogą być wybierani ponownie.

Rada Nadzorcza wybiera spośród swego grona Prezesa Rady, który kieruje jej pracami, oraz Wiceprezesa.

Par. 14. — Rada Nadzorcza wykonywa stały nadzór nad działalnością Spółki we wszystkich gałęziach przedsiębiorstwa.

Do szczególnych obowiązków Rady Nadzorczej należy badanie bilansu oraz rachunku zysków i strat, zarówno co do zgodności z księgami i dokumentami, jak ze stanem faktycznym, badanie sprawozdania Zarządu, tudzież wniosków Zarządu co do podziału zysków i pokrycia strat oraz składanie Walnemu Zgromadzeniu dorocznego sprawozdania piśmiennego z wyników powyższego badania.

W celu wykonywania powyższych czynności Rada Nadzorcza może przeglądać każdy dział czynności Spółki, żądać od Zarządu i pracowników Spółki sprawozdań i wyjaśnień, dokonywać rewizji majątku tudzież sprawdzać księgi i dokumenty.

Par. 15. — Ponadto do kompetencji Rady Nadzorczej należy:

1) wybór członków Zarządu,
2) odwoływanie, względnie zawieszanie w czynnościach z ważnych powodów poszczególnych lub wszystkich członków Zarządu,

3) delegowanie członków Rady Nadzorczej do czasowego wykonywania czynności członków Zarządu, niemogących sprawować swoich czynności,

4) reprezentowanie Spółki w umowach pomiędzy Spółką a członkami Zarządu tudzież w sporach z nimi jeżeli Walne Zgromadzenie nie powoła innych pełnomocników,

5) udzielenie Zarządowi zezwolenia na nabycie lub wydzierżawienie nieruchomości dla Spółki oraz na ustanowienie prokury,

6) uchwalanie wniosków na Walne Zgromadzenie,
7) uchwalanie, względnie opinjowanie wszelkich wniosków na Walne Zgromadzenie, zgłoszonych przez Zarząd,

8) decydowanie spraw, przedstawionych przez Zarząd do rozstrzygnięcia Rady Nadzorczej po myśli par. 11 ust. 1 statutu, oraz przekazanych jej do załatwienia uchwałami Walnego Zgromadzenia,

9) zatwierdzenie zasad ważniejszych planów inwestycyjnych,
10) uchwalenie regulaminu dla Zarządu,

11) zwalnianie członków Zarządu od zakazu konkurencyjnego.

12) zwoływanie Zwyczajnego Walnego Zgromadzenia, jeżeli Zarząd nie zwoła tegoż w czasie przez statut wymaganym, oraz Nadzwyczajnego Walnego Zgromadzenia, ilekroć zwołanie tego Rada uzna za wskazane, a Zarząd nie zwoła Zgromadzenia w ciągu dwóch tygodni, od zgłoszenia odpowiedniego żądania przez Radę Nadzorczą,

13) decyzje i czynności we wszelkich sprawach, zastrzeżonych w Kodeksie Handlowym lub w Statucie wyłącznej kompetencji Rady Nadzorczej.

W razie odwołania, zawieszenia w czynnościach lub stałej nie- możliwości sprawowania czynności przez członków Zarządu, Rada Nadzorcza winna bezzwłocznie przedsięwziąć odpowiednie kroki, celem uzupełnienia składu Zarządu.

Par. 16. — Rada Nadzorcza wykonywa swe czynności zbiorowo, może jednak delegować członków do indywidualnego wykonywania poszczególnych czynności nadzorczych.

Par. 17. — Posiedzenie Rady Nadzorczej zwołuje Prezes Rady lub urzędujący jego zastępca, ilekroć tego wymagają sprawy Spółki. Jest on obowiązany zwołać Radę Nadzorczą, jeżeli tego zażąda pisemnie trzech członków Rady. W tym wypadku posiedzenie Rady Nadzorczej winno odbyć się w ciągu 14 dni od doręczenia tego żądania.

Posiedzenia Rady Nadzorczej odbywają się w siedzibie Spółki lub miejscowości, przez zwołującego każdorazowo wskazanej.

Uchwały Rady Nadzorczej mogą być powzięte, jeżeli wszyscy członkowie zostali zaproszeni pismami, rozesłanymi przynajmniej na 3 dni przed terminem posiedzenia.

W wypadkach nagłych, wystarczy zaproszenie ustne, telefoniczne lub telegraficzne.

Uchwały zapadają bezwzględnią większością głosów obecnych, przy udziale przynajmniej trzech członków. W razie równości głosów rozstrzyga głos Prezesa Rady Nadzorczej, lub zastępującego go na posiedzeniu Rady członka przewodniczącego posiedzenia.

Do protokółów Rady Nadzorczej stosuje się odpowiednie przepisy o protokołach Zarządu. (Par. 11 ust. 2).

Walne Zgromadzenie może uchwalić dla Rady Nadzorczej regulamin, określający szczegółowo organizację Rady i sposób wykonywania przez nią czynności.

Par. 18. — Członkowie Rady Nadzorczej nie pobierają stałego wynagrodzenia. Walne Zgromadzenie może jednak, po dokonaniu ustawowych i statutowych odpisów, oraz po wyznaczeniu dywidendy uchwalić dla członków Rady Nadzorczej wynagrodzenie w postaci udziału w zyskach Spółki (tantjema).

Członkowie Rady Nadzorczej, biorący udział w posiedzeniu Rady, otrzymują zwrot kosztów podróży i markę obecności w kwocie, ustalonej przez Walne Zgromadzenie zgóry na bieżący rok.

Członkowie Rady Nadzorczej, delegowani do stałego indywidualnego wykonywania Nadzoru, otrzymują osobne wynagrodzenie, którego wysokość ustala Walne Zgromadzenie. Przepis powyższy ma odpowiednie zastosowanie do członków Rady Nadzorczej, delegowanych do czasowego wykonywania czynności członków Zarządu.

Par. 19. — Walne Zgromadzenia są zwyczajne i nadzwyczajne.

Par. 20. — Zwyczajne Walne Zgromadzenie winno odbywać się w ciągu pięciu miesięcy po upływie każdego roku obrotowego. Przedmiotem Zwyczajnego Walnego Zgromadzenia powinno być:

- 1) rozpatrzenie i zatwierdzenie sprawozdania, bilansu oraz rachunku zysków i strat za ubiegły rok obrotowy;
- 2) powzięcie uchwały o podziale zysków lub o pokryciu strat;
- 3) udzielenie władzom Spółki pokwitowania z wykonania przez nie obowiązków.

Przedmiotem zwyczajnego Zgromadzenia mogą być także inne sprawy.

Par. 21. — Nadzwyczajne Walne Zgromadzenie zwołuje się: 1) gdy Zarząd lub Rada Nadzorcza uznają to za wskazane, lub

- 2) w wykonaniu uchwały Walnego Zgromadzenia, nakazującej zwołanie nadzwyczajnego Walnego Zgromadzenia, oraz
- 3) w przypadkach szczególnych, przewidzianych w Kodeksie Handlowym.

Par. 22. — Prócz spraw, wymienionych w par. 20, uchwały Walnego Zgromadzenia wymagają między innymi:

- 1) wybór i odwołanie członków Rady Nadzorczej oraz oznaczenie ich wynagrodzenia w myśl par. 18,
- 2) uchwalenie regulaminu dla Rady Nadzorczej,
- 3) zmiana statutu Spółki,
- 4) podwyższenie lub obniżenie kapitału akcyjnego,
- 5) emisja obligacji,
- 6) zbycie i wydzierżawienie przedsiębiorstwa oraz ustanowienie na niem prawa użytkowania.

7) zbycie nieruchomości fabrycznych Spółki, lub nieruchomości, której wartość przenosi ≥ 5000 ,

8) zmiana przedmiotu przedsiębiorstwa,

9) decyzja w przedmiocie połączenia Spółki z inną Spółką, oraz określenie warunków tego połączenia,

10) rozwiązanie Spółki, oznaczenie sposobu likwidacji i wybór likwidatorów,

11) wszelkie postanowienia, dotyczące roszczeń o naprawie szkody, wyrządzonej przy sprawowaniu Zarządu, albo nadzoru,

12) przeznaczenie części zysku na wykup akcji i ich umorzenie,

13) tworzenie kapitałów rezerwowych,

14) sposób użycia kapitałów zapasowych i rezerwowych z ograniczeniem, zawartem w art. 427 § 5 Kodeksu Handlowego,

15) podział czystego zysku,

16) inne sprawy w Kodeksie Handlowym wskazane.

Pozatem przedmiotem Walnego Zgromadzenia są wszelkie sprawy, które zostaną przez Radę Nadzorczą lub Zarząd Walnemu Zgromadzeniu przekazane.

Par. 23. — Walne Zgromadzenie zwołuje Zarząd, o ile Kodeks Handlowy lub Statut (par. 15 p. 12) nie przewiduje w poszczególnych wypadkach zwołania go przez Radę Nadzorczą lub inne organy i osoby.

Walne Zgromadzenie zwołuje się przez dwukrotne ogłoszenie. Pierwsze ogłoszenie w „Monitorze Polskim” powinno być dokonane przynajmniej na 3 tygodnie, a drugie — przynajmniej na 10 dni przed terminem Zgromadzenia.

W ogłoszeniach należy oznaczyć dzień, godzinę i miejsce odbycia Walnego Zgromadzenia oraz szczegółowy porządek obrad. W wypadku zamierzonej zmiany Statutu, powołać należy dotychczas obowiązujące artykuły, jakoteż podać treść projektowanych zmian.

Akcjonariusz, który złoży w Spółce przynajmniej jedną akcję, może żądać zawiadomienia go listem poleconym, wysłanym najpóźniej równocześnie z pierwszym ogłoszeniem, o terminie i porządku obrad Walnego Zgromadzenia, a następnie o powziętych uchwałach.

Par. 24. — Walne Zgromadzenia mogą odbywać się w Chybiu, Krakowie, Lwowie lub Warszawie — według wyboru Zarządu, względnie organu lub osób, zwołujących dane Zgromadzenie.

Par. 25. — Akcje na okaziciela dają prawo uczestniczenia w Walnym Zgromadzeniu, jeżeli zostaną złożone w Spółce przynajmniej na tydzień przed terminem Zgromadzenia i nie będą odebrane przed ukończeniem tegoż. Zamiast akcji mogą być złożone zaświadczenia, wydane na dowód złożenia akcji u notariusza albo w instytucji kredytowej krajowej, oraz takiej zagranicznej, na którą zezwoli Minister Skabu i która będzie wymieniona w ogłoszeniach o zwołaniu Walnego Zgromadzenia. Zaświadczenie winno wymieniać liczby akcji i stwierdzić, że akcje te nie będą wydane przed ukończeniem Walnego Zgromadzenia.

Par. 26. — Lista akcjonariuszów, uprawnionych do uczestniczenia w Walnym Zgromadzeniu, podpisana przez Zarząd, obejmująca imiona i nazwiska uprawnionych, miejsce zamieszkania, ilość akcji tudzież ilość głosów, powinna być wyłożona w lokalu Zarządu przez trzy dni powszednie przed odbyciem Zgromadzenia. Akcjonariusz może przeglądać listę w lokalu Spółki, oraz żądać odpisu listy za zwrotem kosztów sporządzenia.

Akcjonariusz ma prawo żądać wydania odpisu wniosków w sprawach, objętych porządkiem obrad, w ciągu tygodnia przed Walnym Zgromadzeniem.

Par. 27. — Walne Zgromadzenie jest ważne bez względu na ilość reprezentowanych na niem akcji, jeżeli Kodeks Handlowy nie stanowi inaczej.

Par. 28. — Akcjonariusze mogą uczestniczyć w Walnym Zgromadzeniu oraz wykonywać prawo głosu osobiście lub przez przedstawicieli.

Członkowie Zarządu i pracownicy Spółki nie mogą być pełnomocnikami w Walnym Zgromadzeniu.

Pełnomocnictwo winno być udzielone na piśmie pod rygorem nieważności i dołączone do protokołu.

Par. 29. — Walne Zgromadzenie otwiera Prezes Rady Nadzorczej, albo jego zastępca, poczem spośród osób, uprawnionych do uczestniczenia w Walnym Zgromadzeniu, wybiera się Przewodniczącego.

Przewodniczący nie ma prawa samowolnie usuwać z pod obrad spraw, będących na porządku obrad, ani też zmieniać tego porządku.

Par. 30. — W przedmiotach, nieobjętych porządkiem obrad, uchwały powziąć nie można.

Wniosek o zwołanie Nadzwyczajnego Walnego Zgromadzenia oraz wnioski o charakterze porządkowym mogą być uchwalone, chociaż nie były umieszczone na porządku obrad.

Par. 31. — Lista obecności, zawierająca spis uczestników Walnego Zgromadzenia, z wymienieniem ilości akcji, które każdy z nich przedstawi, i służących im głosów, podpisana przez Przewodniczącego Zgromadzenia, powinna być sporządzona niezwłocznie po wyborze Przewodniczącego i wyłożona podczas Zgromadzenia.

Par. 32. — Każda akcja stuzłotowa daje na Walnym Zgromadzeniu prawo do jednego głosu.

Par. 33. — Uchwały Walnego Zgromadzenia zapadają bezwzględnie większością głosów oddanych, jeżeli przepisy Kodeksu Handlowego w poszczególnych wypadkach nie stanowią inaczej.

Par. 34. — Głosowanie jest jawne. Tajne głosowanie zarządza się przy wyborach oraz nad wnioskami o usunięcie członków władz Spółki lub likwidatorów, o pociągnięcie ich do odpowiedzialności, jak również w sprawach osobistych. Poza to należy zarządzić tajne głosowanie na żądanie choćby jednego z obecnych.

Par. 35. — Uchwały Walnego Zgromadzenia powinny być protokółowane przez notariusza pod rygorem ich nieważności. Odpis protokołu Zarząd wniesie do księgi protokółów. Akcjonariusze mogą przeglądać księgę protokółów, mogą także żądać wydania poświadczonych przez Zarząd odpisów uchwał.

IV. — Rachunkowość Spółki

Par. 36. — Członkowie Zarządu odpowiadają za należyte prowadzenie księgowości Spółki.

Par. 37. — Rok obrotowy Spółki rozpoczyna się dnia pierwszego lipca jednego roku, a kończy się dnia trzydziestego czerwca roku następnego.

Par. 38. — Zarząd obowiązany jest w przeciągu trzech miesięcy po upływie roku obrotowego sporządzić i złożyć Radzie Nadzorczej bilans na ostatni dzień roku obrotowego, rachunek zysków i strat za rok ubiegły, oraz dokładne piśmienne sprawozdanie z działalności Spółki w tym okresie.

Dokumenty powyższe powinny być podpisane przez wszystkich członków Zarządu. Odmowa podpisu powinna być umotywowana.

Odpisy sprawozdania łącznego z bilansem i rachunkiem zysków i strat wraz z odpisem sprawozdania Rady Nadzorczej, tudzież opinii biegłych rewidentów, będą wydawane akcjonariuszom na ich żądanie w ciągu dwóch tygodni przed Walnym Zgromadzeniem.

Par. 39. — Z wartości książkowej inwestycji, przeznaczonych do stałego użytku, z wymienionych w art. 423 par. 1. K. H., co roku należy czynić odpisy na umorzenie, które odpowiadać będą zmniejszonej wartości tych inwestycji wskutek zużycia, istnienia praw osób trzecich, upływu czasu i t. p.

Par. 40. — Na pokrycie strat bilansowych należy tworzyć kapitał zapasowy, do którego przelewa się przynajmniej osiem odsetka czystego zysku rocznego, dopóki kapitał ten nie osiągnie przynajmniej 1/3 części kapitału akcyjnego. Ponadto do kapitału zapasowego należy przelać nadwyżki i dopłaty, wymienione w par. 2 i 3 art. 427 Kodeksu Handlowego.

Walne Zgromadzenie może uchwalić tworzenie jeszcze innych kapitałów rezerwowych na pokrycie szczególnych strat lub wydatków.

O użyciu kapitału zapasowego i rezerwowych rozstrzyga Walne Zgromadzenie, jednak część kapitału zapasowego w wysokości jednej trzeciej części kapitału akcyjnego można użyć jedynie na pokrycie strat bilansowych.

Par. 41. — Podziału czystego zysku, wynikającego z rocznego bilansu, dokonywa Walne Zgromadzenie.

Kwotą czystego zysku, pozostałą po dokonaniu obowiązkowych przelewów na kapitał zapasowy i kapitały rezerwowe, dysponuje Walne Zgromadzenie.

Par. 42. — Uchwaloną przez Walne Zgromadzenie dywidendę od akcji wypłaca się akcjonariuszom w terminie przez Walne Zgromadzenie oznaczonym, lecz najwcześniej 1 lutego.

Par. 43. — Zarząd Spółki ogłosi zatwierdzony przez Walne Zgromadzenie bilans oraz rachunek zysków i strat w ciągu dwóch tygodni od daty ich zatwierdzenia.

W tym samym czasie Zarząd złoży ogłoszony bilans, rachunek zysków i strat, sprawozdanie i protokół Walnego Zgromadzenia sądowi rejestrowemu oraz Ministerstwu Przemysłu i Handlu.

Par. 44. — Wymagane przez prawo ogłoszenia, pochodzące od Spółki, będą umieszczane w „Monitorze Polskim” oraz w czasopiśmie „Polska Gospodarcza” względnie w innym wskazanym przez Ministra Przemysłu i Handlu piśmie.

V. — Postanowienia ogólne

Par. 45. — We wszystkich sprawach, nieobjętych niniejszym Statutem, mieć będą zastosowanie przepisy Kodeksu Handlowego,

a w szczególności działu XII (art. 307 do 497 K. H.) o spółkach akcyjnych.

- 4) Wybory władz Spółki, oraz ustalenie ich pborów;
- 5) Wolne wnioski.

PP. Akcjonariusze, chcący wziąć udział w Walnym Zgromadzeniu, winni — zgodnie z § 29 Statutu — złożyć swoje akcje wraz z bieżącymi kuponami najpóźniej na 6 dni przed Walnym Zgromadzeniem w kasie Akcyjnego Banku Hipotecznego Oddział w Krakowie, Banku Dyskontowego Warszawskiego Oddział w Krakowie, Cukrowni „Chybie” S. A. w Chybie, za pisemnym poświadczeniem, przyczem równocześnie zostaną wydane PP. Akcjonariuszom karty legitymacyjne, opiewające na nazwisko, z wymienieniem ilości złożonych akcji i przypadających na nie głosów. Zarazem dla orientacji nadmieniam się, że — zgodnie z § 28 Statutu — każdy z 25 szt. akcji daje prawo do oddania jednego głosu na Walnym Zgromadzeniu.

Wydana karta legitymacyjna służyć może tylko osobie, w niej wymienionej, lub należycie wykazanemu pełnomocnikowi (§ 28 Statutu).

2116

I OGŁOSZENIE

Zarząd Towarzystwa Sosnowieckich Fabryk Rur i Żelaza SPÓŁKA AKCYJNA

ma zaszczyt zawiadomić PP. Akcjonariuszów, że w czwartek 31 października 1935 r., o godz. 11, odbędzie się w lokalu Zarządu T-wa w Warszawie, przy ul. Moniuszki 10

ZWYCZAJNE WALNE ZGROMADZENIE

z następującym porządkiem dziennym:

- 1) Rozpatrzenie i zatwierdzenie sprawozdań Zarządu, Rady Nadzorczej i Komisji Rewizyjnej, bilansu, rachunku zysków i strat za 1934/35 r. obrotowy, oraz udzielenie władzom Spółki pokwitowania z wykonania przez nie obowiązków. Powzięcie uchwały o podziale zysków;

- 2) Wybór członków Rady Nadzorczej na miejsce ustępujących;

- 3) Wybór członków Komisji Rewizyjnej i wyznaczenie ich wynagrodzenia;

- 4) Sprawy, które mogą być zgłoszone przez Akcjonariuszów zgodnie z § 33 statutu.

Akcjonariusze, życzący uczestniczyć osobiście lub przez swych pełnomocników w rzeszonym Zgromadzeniu, powinni złożyć w Zarządzie T-wa nie później niż 24 października 1935 r. swe akcje lub zaświadczenia, wydane na dowód złożenia akcji u notariusza, albo w krajowej instytucji kredytowej.

Dla akcji, deponowanych we Francji i Belgii, konieczne jest przedstawienie zaświadczeń depozytowych, wystawionych przez „Crédit Lyonnais” w Paryżu.

Wobec tego, że wzamian dotychczasowych akcji nie zostały jeszcze wydane akcjonariuszom nowe akcje, każde dwie złożone przez akcjonariuszy akcje dotychczasowe dają prawo do jednego głosu.

W zaświadczeniach należy wymienić numery akcji i stwierdzić, że akcje nie będą wydane przed ukończeniem Walnego Zgromadzenia.

Zgodnie z § 29 statutu, do ważności Walnego Zgromadzenia potrzebna jest obecność akcjonariuszów lub ich pełnomocników, reprezentujących przynajmniej jedną piątą część kapitału akcyjnego.

Jeżeli 31 października r. b., nie zbierze się potrzebne quorum, Zarząd zwoła powtórne Walne Zgromadzenie z tym samym porządkiem dziennym, które — zgodnie z § 29 statutu — będzie prawomocne bez względu na ilość reprezentowanych na niem akcji.

2121

SPROSTOWANIE

W bilansie Spółki Akcyjnej

Cukrowni Wierchostawickiej, Spółka Akcyjna w Wierchostawicach

zamieszczonym w zesz. 40 tyg. „Polska Gospodarcza” na str. VI, w aktywach pod pozycją: Tabor kolejki wążkotorowej zamiast: zł 258 187-61 — winno być: zł 258 187-64, w pasywach pod poz.: Rezerwa specjalna zamiast: zł 185 231-67 — winno być: zł 285 231-67 i pod poz.: Rachunek przejściowy różnic kursowych zamiast: zł 398 818-26 — winno być: zł 399 818-26.

I OGŁOSZENIE

Zarząd Spółki Akcyjnej

„Miodosytnia i Przemysł Miodowo-Pszczelniczy H. Mieszkowski”

w myśl § 15-go statutu, niniejszym zawiadamia PP. Akcjonariuszów, że

ZWYCZAJNE WALNE ZGROMADZENIE

odbędzie się w dn. 30 października 1935 r. o godz. 19 w lokalu Spółki przy ul. Sandomierskiej Nr. 13 w Warszawie, z następującym porządkiem dziennym:

1) Zagajenie i wybór przewodniczącego; 2) Sprawozdanie Zarządu i Komisji Rewizyjnej; 3) Zatwierdzenie bilansu za 1934/35 r., rachunku strat i zysków oraz udzielenie Zarządowi absolutorjum; 4) Powzięcie uchwały co do zużytkowania zysków za 1934/35 r.; 5) Wybór członków Zarządu i Komisji Rewizyjnej; 6) Zatwierdzenie budżetu na 1935/36 r.; 7) Wolne wnioski.

PP. Akcjonariusze, życzący uczestniczyć w Zwyczajnym Walnym Zgromadzeniu, zechcą złożyć na 7 dni przed terminem swoje akcje lub zastępujące je dowody w kasie Spółki. PP. Akcjonariusze, zamierzający wystąpić z wnioskiem, winni — zgodnie z § 17 statutu Spółki — zgłosić do Zarządu Spółki wniosek na piśmie na dwa tygodnie przed terminem Walnego Zgromadzenia.

2128

I OGŁOSZENIE

Zarząd Spółki Akcyjnej

Zakłady Włókiennicze Karol Hoffrichter, Spółka Akc. w Łodzi

na zasadzie § 16 Statutu ma zaszczyt zaprosić PP. Akcjonariuszów na

NADZWYCZAJNE WALNE ZGROMADZENIE

mające się odbyć w dn. 6 listopada 1935 r., o godz. 11 przedpoł., w lokalu Zarządu w Łodzi, przy ul. Piotrkowskiej Nr. 204.

Porządek dzienny:

1) Wybór Przewodniczącego; 2) Reasumpcja bilansu zamknięcia, rachunku strat i zysków oraz podział zysku za 1935 r. operacyjny; 3) Reasumpcja bilansu zamknięcia, rachunku strat i zysków oraz powzięcia uchwały odnośnie pokrycia strat za rok 1934 operacyjny.

Akcjonariusze, życzący sobie wziąć udział w Zebraniu, winni złożyć w Zarządzie Spółki swe akcje lub odpowiednie zaświadczenia najpóźniej na 7 dni przed Zebraniem (§ 16 Statutu).

Na mocy § 16 Statutu, akcjonariusze, reprezentujący 1/10 część kapitału akcyjnego, mają prawo żądać umieszczenia dodatkowych spraw na porządku dziennym Nadzwyczajnego Walnego Zgromadzenia w drodze zgłoszenia piśmiennego zaświadczenia ze wskazaniem konkretnych wniosków, nie później, jak na 14 dni przed Nadzwyczajnym Walnym Zgromadzeniem.

2125

I OGŁOSZENIE

Zarząd Towarzystwa Karwice—Ozierańskiej Cukrowni i Rafinerji

SPÓŁKA AKCYJNA

zawiadamia PP. Akcjonariuszów, że w dn. 29 października 1935 r., o godz. 17, odbędzie się w siedzibie Zarządu w Warszawie, przy ul. Al. Róż Nr. 16

ZWYCZAJNE WALNE ZGROMADZENIE AKCJONARIJUSZÓW

z następującym porządkiem obrad:

1) Wybór Przewodniczącego; 2) Rozpatrzenie i zatwierdzenie sprawozdań Zarządu i Komisji Rewizyjnej, bilansu, oraz rachunku zysków i strat za rok operacyjny 1934/35 i udzielenie Zarządowi Spółki pokwitowania z czynności; 3) Powzięcie uchwały o podziale zysków; 4) Wybór członków Zarządu i Komisji Rewizyjnej; 5) Określenie wysokości wynagrodzenia dla członków Zarządu i Komisji Rewizyjnej; 6) Powołanie pełnomocników do zawarcia umowy z dyrektorem zarządzającym; 7) Wolne wnioski.

PP. Akcjonariusze, życzący sobie uczestniczyć w Walnym Zgromadzeniu, winni przynajmniej na tydzień przed terminem Zgromadzenia złożyć w siedzibie Zarządu w Warszawie, przy ul. Al. Róż 16, posiadane akcje, względnie zaświadczenia notariusza lub właściwych instytucji kredytowych o złożeniu u nich akcji.

2120/41—42

II OGŁOSZENIE

Zarząd Spółki Polska Żarówka Osram, Spółka Akcyjna

zawiadamia, że

ZWYCZAJNE WALNE ZGROMADZENIE AKCJONARIJUSZÓW odbędzie się w biurze Zarządu Spółki w Warszawie, Plac Trzech Krzyży Nr. 8 w dn. 23 października 1935 r., o godz. 11 rano, z następującym porządkiem dziennym:

1) Otwarcie Zgromadzenia i wybór Przewodniczącego; 2) Sprawozdanie Zarządu z działalności Spółki w 1934/35 r.; 3) Odczytanie protokołu Komisji Rewizyjnej; 4) Rozpatrzenie i zatwierdzenie bilansu, oraz rachunku strat i zysków za rok sprawozdawczy 1934/35; 5) Powzięcie decyzji w sprawie zużycia zysków za 1934/35 r. na pokrycie strat z roku poprzedniego; 6) Udzielenie pokwitowania Zarządowi i Radzie Nadzorczej za ich czynności w 1934/35 r.; 7) Ustalenie wynagrodzenia członków Rady Nadzorczej i Komisji Rewizyjnej; 8) Wybór członków Rady i członków Komisji Rewizyjnej stosownie do art. 94 Prawa o Spółkach Akcyjnych; 9) Wolne wnioski.

PP. Akcjonariusze, życzący sobie wziąć udział w Walnym Zgromadzeniu, zgodnie z § 59 Ustawy o Spółkach Akcyjnych winni na 7 dni przed terminem Zgromadzenia złożyć swoje akcje lub dowody ich posiadania w biurze Zarządu Spółki w Warszawie, Plac Trzech Krzyży Nr. 8.

2124

Zarząd Spółki Akcyjnej

Towarzystwa Mijaczowskich Odlewni Stali i Zakładów Mechanicznych

„BRACIA BAUERERTZ”

podaje do wiadomości PP. Akcjonariuszów, że w sobotę dn. 26 października 1935 r., o godz. 10 przed poł., w biurze Zarządu rzeczonoj Spółki we wsi Mijaczów, gminy Myszków, powiatu Zawierciańskiego (stacja Myszków drogi żel. Warszawa — Kraków) odbędzie się

ZWYCZAJNE WALNE ZGROMADZENIE AKCJONARIJUSZÓW

wspomnianej Spółki.

Porządek dzienny Zgromadzenia obejmuje następujące sprawy:

1) Rozpatrzenie i zatwierdzenie sprawozdania z działalności Zarządu za 1934/35 rok obrotowy, bilansu na dz. 30/VI 1935 r. oraz rachunku zysków i strat za powołany rok obrotowy; 2) Powzięcie uchwały odnośnie rachunków zysków i strat za rok obrotowy 1934/35; 3) Kwitowanie władz Spółki z wykonania przez nie obowiązków; 4) Wybór członków Zarządu w miejsce ustępujących oraz wybór pięciu członków Komisji Rewizyjnej na 1935/36 rok obrotowy.

Akcjonariusze, życzący sobie wziąć udział w Walnym Zgromadzeniu, zechcą przedstawić swoje akcje lub odnośne świadectwa depozytowe, względnie zastawowe w biurze Zarządu Spółki najpóźniej na 7 dni przed terminem Walnego Zgromadzenia.

Powyższe Walne Zgromadzenie ważne będzie bez względu na ilość reprezentowanych na niem akcji.

2128

„Rakszawa” Akc. Tow. dla Wyrobów Sukienniczych w likwidacji we Lwowie

Bilans za rok kalendarzowy 1934

AKTYWA. — Gotówka zł 48 79; P. K. O. zł 61 90; Dłużnicy zł 112 179 04; Przeniesienie strat zł 506 117 07; Strata 1934 r. zł 11 674 71; Razem zł 630 081 51.

PASYWA. — Wierzyciele zł 210 081 51; Kapitał zł 420 000 00; Razem zł 630 081 51.

Rachunek strat i zysków

Koszty handlowe zł 3 320 77; Dubiosa zł 1 011 93; Strata przy sprzedaży realności zł 221 334 81; Strata przy sprzedaży maszyn i inwest. zł 141 244 82; Razem zł 366 912 33.

Dzierżawa zł 9 900 00; Różnice kursowe zł 63 963 76; Opust wierzycieli zł 281 373 86; Strata zł 11 674 71; Razem zł 366 912 33.

Bilans na dz. 30 czerwca 1935 r.

AKTYWA. — R-k przeniesienia strat do 1935 r. zł 296 035 56; Strata 1934 r. zł 11 674 71; Strata 1935 r. zł 112 289 73; Razem zł 420 000 00.

PASYWA. — R-k kapitału akcyjnego zł 420 000 00.

Rachunek strat i zysków

R-k dubiosa zł 112 271 28; R-k kosztów handlowych zł 18 45; Razem zł 112 289 73. Strata 1935 r. zł 112 289 73.

2181

Za zgodność: Likwidatorowie Dr. Brüll, Ferencz

I OGŁOSZENIE

Zarząd Spółki Akcyjnej pod firmą

Bank Związku Spółek Zarobkowych

SPÓŁKA AKCYJNA

podaje do wiadomości, że uchwałą Walnego Zgromadzenia akcjonariuszów Spółki z dn. 27 września 1935 r., zatwierdzonej postanowieniem Ministra Skarbu oraz Ministra Przemysłu i Handlu z dn. 5 października 1935 r. postanowione zostało:

1) OBNIŻYĆ KAPITAŁ AKCYJNY

o zł 15 000 000 przez złączenie akcji w stosunku czterech do jednej z tem, że za cztery akcje z każdej zawsze serii w wysokości nom. zł 400, akcjonariusze otrzymają jedną akcję w wysokości nom. zł 100;

2) PODWYŻSZYĆ OBNIŻONY W SPOSÓB POWYŻSZY KAPITAŁ AKCYJNY

o zł 15 000 000 do ogólnej sumy zł 20 000 000 drogą emisji 150 000 sztuk akcji okazicielskich serii C po zł 100 nom. wartości każda.

Na mocy art. 436 i nast. kod. handl. Zarząd Spółki ofiaruje niniejszem akcje te dotychczasowym akcjonariuszom na podstawie uchwał powołanego wyżej Walnego Zgromadzenia akcjonariuszów Spółki z dn. 27 września 1935 r. na następujących warunkach:

Prawo poboru podlegają 150 000 sztuk akcji okazicielskich serii C po zł 100 nom. wartości każda; cena emisyjna wynosi zł 100 za jedną akcję; nowe akcje uczestniczyć będą w dywidendzie od dn. 1 stycznia 1936 r.; dotychczasowi akcjonariusze mają prawo poboru trzech akcji nowej emisji w stosunku do takiej ilości akcji złotych dotychczasowej emisji, które reprezentują wartość nom. zł 400, po uwzględnieniu zaś obniżenia kapitału akcyjnego Spółki do sumy zł 5 000 000 — reprezentować będą wartość nom. zł 100; akcjonariusze winni wykonać swe prawo poboru w terminie do dn. 29 listopada 1935 r.; wpłaty na nowe akcje przez dotychczasowych akcjonariuszów winny być dokonane w siedzibie Banku Związku Spółek Zarobkowych Spółki Akcyjnej w Poznaniu lub w którymkolwiek z jego oddziałów, w pełnej wysokości, t. j. w sumie zł 100 za każdą nową akcję, i to w terminie, dla wykonania poboru określonym, t. j. do dn. 29 listopada 1935 r.; w razie niewykonania prawa poboru przez dotychczasowych akcjonariuszów oraz nieuiszczenia wpłat na nowe akcje w powyższym terminie — zostanie wyznaczony drugi termin poboru pozostałych akcji przez wszystkich dawnych akcjonariuszów, przyczem dodatkowy przydział akcji nastąpi w stosunku do zgłoszeń; akcje nieobjęte Zarząd przydzieli według swego uznania, jednak nie poniżej ceny emisyjnej; zapisujący się na akcje przestanie być zapisem związany, jeżeli nowa emisja nie będzie zgłoszona do zarejestrowania do dn. 1 kwietnia 1936 r. 2127

I OGŁOSZENIE

Zarząd Towarzystwa Ropaló Węgla „Flora“, Spółka Akcyjna

zawiadamia PP. Akcjonariuszów, że na dz. 5 listopada 1935 r. godz. 18 zwołuje w lokalu Zarządu w Warszawie, Al. Jerozolimskie 28,

NADZWYCZAJNE WALNE ZGROMADZENIE AKCYJNARJUSZÓW

z następującym porządkiem dziennym:

1) Zagajenie i wybór Przewodniczącego; 2) Wybór pełnomocników do zawierania umów między członkami Zarządu a Spółką; 3) Udzielenie członkom Zarządu uprawnień z art. 375 K. H.; 4) Sprawa uposażenia członków Zarządu; 5) Wolne wnioski.

Zgodnie z § 21 statutu, Akcjonariusze mogą zgłaszać dodatkowe wnioski na porządek dzienny w terminie, w tymże paragrafie wskazanym. 2188

II OGŁOSZENIE

Zarząd Spółki Akcyjnej Cukrowni i Rafinerji „Milejów“

zawiadamia PP. Akcjonariuszów, że w dn. 21 października 1935 r., o godz. 6 popoł., odbędzie się w Warszawie, w biurze Zarządu, przy ul. Mokotowskiej Nr. 25

ZWYCZAJNE WALNE ZGROMADZENIE AKCYJNARJUSZÓW

z następującym porządkiem obrad:

1) Zagajenie Zebrania i wybór Przewodniczącego; 2) Sprawozdanie Zarządu; 3) Sprawozdanie Komisji Rewizyjnej; 4) Zatwierdzenie sprawozdań, bilansu, oraz rachunku strat i zysków za rok operacyjny 1934/35 i udzielenie Zarządowi absolutorjum; 5) Wybór Komisji Rewizyjnej; 6) Wnioski Zarządu.

PP. Akcjonariusze, pragnący uczestniczyć w Walnym Zgromadzeniu, winni przynajmniej na siedem dni przed terminem Zgromadzenia złożyć w biurze Zarządu w Warszawie, ul. Mokotowska Nr. 25, lub w kantorze Cukrowni „Lublin“ w Lublinie — akcje, względnie zaświadczenia właściwych instytucji o zdeponowaniu akcji. 2180

II OGŁOSZENIE

Zarząd Towarzystwa Bodowlano-Parcelacyjnego „Dynasy“, Sp. Akc.

zawiadamia PP. Akcjonariuszów, iż

NADZWYCZAJNE WALNE ZGROMADZENIE

odbędzie się w dn. 23 października 1935 r., o godz. 12 w Warszawie, w lokalu Zarządu Spółki, przy ul. Krakowskiej-Przedmieście 13, z następującym porządkiem dziennym:

1) Zagajenie i wybór przewodniczącego; 2) Przyjęcie do wiadomości zmiany planów zabudowy i parcelacyjnego; 3) Akceptacja przekazania na rzecz Zarządu Miejskiego terenów, przeznaczonych pod ulicę; 4) Zatwierdzenie działalności Zarządu za rok bieżący do 1/X 1935 r.; 5) Zatwierdzenie przejścia zabudowań „Autogaru“; 6) Wynagrodzenie członków Zarządu; 7) Wolne wnioski. 2140

I OGŁOSZENIE

Spowodu niedojścia do skutku dla braku kompletu Zwyczajnego Walnego Zgromadzenia, zwołanego na dz. 30 lipca 1935 r., zwołuje niniejszem

Zarząd Spółki Akcyjnej

Małopolska Fabryka Żarówek we Lwowie

na podstawie ostatniego ustępu § 7 statutu i uchwały Rady Nadzorczej z dn. 28 czerwca 1935 r.

PONOWNE ZWYCZAJNE WALNE ZGROMADZENIE AKCYJNARJUSZÓW

które — bez względu na wysokość reprezentowanego kapitału akcyjnego — może powziąć prawomocne uchwały we wszystkich sprawach, umieszczonych na porządku dziennym pierwszego Walnego Zgromadzenia. Walne Zgromadzenie odbędzie się w dn. 6 listopada 1935 r. o godz. 17 w lokalu Stowarzyszenia Techników Polskich w Warszawie przy ul. Czackiego 3/5 z następującym porządkiem dziennym:

1) Rozpatrzenie i zatwierdzenie sprawozdania, bilansu oraz rachunku zysków i strat za rok gospodarczy 1934/1935; 2) Kwitowanie władz Spółki z wykonania obowiązków za rok gospodarczy 1934/35; 3) Sprawa wynagrodzenia Rady Nadzorczej na dalsze lata; 4) Powzięcie uchwał co do dalszego istnienia Spółki i wniosków.

Akcje na okaziciela dają prawo uczestniczenia w Walnym Zgromadzeniu jeżeli zostaną złożone w Spółce we Lwowie ul. Lwowskich Dzieci 25, przynajmniej na tydzień przed terminem Zgromadzenia i nie będą odebrane przed ukończeniem tegoż. Zamiast akcji mogą być złożone zaświadczenia, wydane na dowód złożenia akcji u notariusza albo w instytucji kredytowej krajowej oraz w Rotterdamsche Bankvereeniging wraz z filjami w Holandji. W zaświadczeniu należy wymienić liczbę akcji i stwierdzić, że akcje nie będą wydane przed ukończeniem Walnego Zgromadzenia. 2187/41—43

Spółka Akcyjna w likwidacji
„Wileńska Fabryka Drutu i Gwoździ“ w Wilnie

Bilans na dz. 31/XII 1934 r.

STAN CZYNNY. — 1) Kasa zł 0:28; 2) Dłużnicy zł 5 566:72; 3) Likwidacji zł 6 974:44; 4) Półfabrykaty zł 7 189:37; 5) Materjały i instrumenty zł 10 655:51; 6) Maszyny i technicz. urządzenia zł 215 275:99; 7) Nieruchomości: a) grunty zł 127 288:00, b) budynki zł 186 974:00; 8) Ruchomości zł 1 686:00; 9) Straty 1930, 1931, 1932 i 1933 r. zł 48 546:77; **Razem zł 608 157:08.**

STAN BIERNY. — 1) Kapitał zakładowy zł 250 000:00; 2) Wierzyciele zł 357 797:08; 3) Sumy przechodnie zł 360:00; **Razem zł 608 157:08.**

2122

„Ropa“, Spółka Akcyjna Przemysłu Naftowego we Lwowie

Bilans na dz. 31 grudnia 1934 r.

AKTYWA. — Tereny naftowe zł 114 500:00; Szyb „fortuna“ zł 113 500:00; Szyb „Jan“ zł 135 000:00; Inwentarz kopalni zł 74 521:83; Ruchomości biurowe zł 665:00; Udziały w obc. przedsiębiorstwach zł 1 300:00; Papiery wartościowe zł 30 672:00; Dłużnicy zł 6 120:13; Sumy przechodnie zł 526:15; Zapasy ropy nettoj zł 631:86; Zapas ropy bruttoj zł 1 067:31; **Razem zł 478 504:28.**

Pozycje pozabilansowe: Dłużnicy na r-k. depozytowych zł 150 300:00; **Suma zł 150 300:00.**

PASYWA. — Kapitał akcyjny zł 250 000:00; Fundusz rezerwowy zł 2 861:66; Akcepty własne zł 36 800:00; Wierzyciele zł 187 713:84; Zysk za 1934 r. zł 1 128:78; **Razem zł 478 504:28.**

Pozycje pozabilansowe: Depozyty zł 40 000:00; Kaucja zł 48 000:00; Zabezpieczenie hipoteczne zł 62 300:00; **Suma zł 150 300:00.**

STRATY. — Koszty eksploatacji zł 15 969:79; Czynnosc zł 699:29; Ubezpieczenia społeczne zł 1 796:03; Odsetki zł 14 191:00; Podatki zł 761:63; Koszty prolong. terenów zł 327:48; Koszty handlowe zł 5 263:58; Amortyzacje zł 3 364:00; Zysk za 1934 r. zł 1 128:78; **Razem zł 43 501:58.**

ZYSKI. — Sprzedaż ropy zł 41 607:39; Sprzedaż gazów zł 1 894:19; **Razem zł 43 501:58.**

2117

Babino-Tomachowska Cukrownia

SPÓŁKA AKCYJNA

Bilans za rok operacyjny 1934/35 na dz. 30 kwietnia 1935 r.

STAN CZYNNY. — Majątek stały: Grunty i budowle zł 1 521 639:01; Urządzenia techniczne zł 1 682 726:38; Inwentarz zakładowy i biurowy zł 103 285:06; Majątek płynny: Gotówka i papiery procentowe zł 426 697:70; Materjały pomocnicze zł 295 550:81; Gotowe wyroby zł 1 140 158:52; Dłużnicy zł 282 389:79; **Razem zł 5 452 447:27.**

Udzielone gwarancje i kaucje zł 486 240:00; **Razem zł 5 938 687:27.**

STAN BIERNY. — Kapitały własne: Kapitał zakładowy zł 840 000:00; Kapitał zapasowy zł 314 436:24; Kapitały rezerwowe: specjalny zł 500 000:00; Kapitał amortyzacyjny zł 1 903 142:21; Zobowiązania — Wierzyciele różni zł 1 751 025:56; Niepodjęta dywidenda zł 23 128:00; Zysk: pozostały z okresu 1933/34 zł 26 899:82, z okresu sprawozdawczego zł 93 815:44; **Razem zł 5 452 447:27.**

Zobowiązania z tytułu gwarancji i kaucji zł 486 240:00; **Razem zł 5 938 687:27.**

Rachunek strat i zysków

WINIEN. — Koszty administracji ogólnej zł 68 848:98; Koszty fabrykacji zł 1 707 156:66; Koszty kredytu (procenty) zł 73 313:88; Podatki państwowe i komunalne zł 108 304:45; Koszty sprzedaży i dowozu cukru zł 85 709:62; Cukier dla bezrobotnych zł 6 876:00; Odpisy ustawowe zł 239 102:54; Wartość rezerwy na podatek dochodowy zł 37 000:00; Zysk za okres sprawozdawczy zł 93 815:44; **Razem zł 3 831 481:99.**

MA. — Za sprzedany cukier zł 2 548 281:91; Wartość rezerwy na podatek dochodowy na dz. 30 IV 1935 r. zł 1 110 436:36; Melas zł 37 496:98; Wytłoki zł 41 706:56; Zysk na gospodarce rolnej zł 57 723:26; Dywidenda różna zł 2 604:00; Różnice kursowe zł 1 037:18; Fundusz wyrównawczy zł 31 672:64; Zysk na wołach zł 523:10; **Razem zł 3 831 481:99.**

2112

Zarząd Spółki Akcyjnej

Sandomiersko Wielkopolskiej Hodowli Nasion, Spółka Akc.

na zasadzie art. 428 Kodeksu Handlowego ogłasza bilans Spółki za rok obrachunkowy 1934/35 oraz rachunek strat i zysków.

Bilans za czas od 1 lipca 1934 r. do 30 czerwca 1935 r.

AKTYWA. — I. Majątek stały: a) grunty: Antoniny zł 267 430:69, w Kutnie zł 30 000:00, b) budynki: w Antoninach: mieszkalne zł 148 139:73, fabryczne zł 22 534:62, gospodarcze zł 139 885:59, w Ostrowcu magazyn zł 24 567:93, c) Urządzenia techniczne: czyszczarnia i suszarnia Antoniny zł 23 873:93, Ostrowiec zł 13 842:70, d) Inwentarz: żywy zł 43 597:00, martwy zł 150 644:47; II. Majątek płynny: a) Gotówka: w kasie zł 7 351:78, w bankach zł 229 744:32, b) Papiery wartościowe i akcje zł 9 500:00, c) udziały w innych przedsiębiorstwach zł 5 635:00, d) weksle w portfelu zł 179 733:68, e) zapasy: wyroby gotowe zł 385 935:91, pomocnicze i pędne zł 12 758:94, gospodarstwo rolne zł 2 957:31, f) Dłużnicy: cukrownie zł 2 861:46, plantatorzy zł 271 612:07, odbiorcy zagraniczni zł 119 337:72, Różni zł 21 141:98, g) sumy przechodnie: kaucja zł 355:00, inne zł 1 125:21, sumy hipoteczne zł 22 072:29, procenty okresu przyszłego zł 8 083:33, h) Straty lat ubiegłych zł 654 260:71; **Razem zł 2 798 983:37.**

Różni za gwarancje zł 112 770:00; Weksle gwarancyjne zł 11 500:00.

PASYWA. — I. Kapitały własne: a) Kapitał akcyjny zł 840 000:00, b) Kapitał amortyzacyjny stan na 1/VII.1934 r. zł 154 129:96, odpisano zł 186:00, pozostało zł 153 943:96, dopisano amortyzację 1934/35 r. zł 30 090:68; II. Zobowiązania: a) Długoterminowe: Bank Akceptacyjny zł 650 000:00, Bank Cukrownictwa zł 220 000:00, Pożyczki Członków Rady zł 880 000:00, b) Krótkoterminowe: plantatorzy zł 8 362:41, Różni zł 10 157:74; Czysty zysk zł 6 428:58; **Razem zł 2 798 983:37.**
Gwarancje zł 124 270:00.

Rachunek strat i zysków

STRATY. — a) Koszty stałe: Prowizje i %% bankowe zł 98 057:22; Blankiety wekslowe zł 6 657:70; Koszty handlowe zł 65 503:02; Koszty selekcji zł 40 798:73; Koszty inspekcji magazynów zł 33 663:04; Podatki bieżące zł 14 237:43; Ubezpieczenia zł 2 722:26; Koszty sprzedaży zł 10 728:81; Tantjema członków Rady i Zarządu zł 29 000:00; b) Koszty jednorazowe: Podatki zaległe zł 14 822:19; Strata na workach zł 13 087:21; Strata na sprzedaży maszyny do pisania zł 74:00; Koszty wyjazdu zagranicę zł 3 000:00; Spisane należności nieściągalne zł 28 419:06; Amortyzacja zł 30 090:68; Czysty zysk zł 6 428:58; **Suma zł 397 289:93.**

ZYSKI. — Ze sprzedaży zbóż hodowlanych zł 1 882:57; Dywidenda i %% od papierów wartościowych zł 592:00; Na gospodarstwo rolne zł 415:15; ze sprzedaży nasion buraków cukrowych zł 394 400:21; **Suma zł 397 289:93.**

Zgodność powyższego bilansu oraz rachunku strat i zysków z inwenturami i księgami handlowymi firmy „Sandomiersko Wielkopolska Hodowla Nasion“ Sp. Akc. w Warszawie, niniejszym potwierdzamy. Pieczętka: Powiernik Spółka Rew. Powiernicza Thiel & Marciniak (—) St. Marciniak Dyplom. i przysięgły rzeczoznawca księgowości.

Zarząd Spółki Akcyjnej

Sandomiersko-Wielkopolska Hodowla Nasion, Spółka Akc.

2119

II OGŁOSZENIE

ZWYCZAJNE WALNE ZGROMADZENIE AKCJONARJUSZÓW

Młyna Ziemiańskiego, Spółki Akcyjnej w Poznaniu

odbędzie się w dn. 29 października 1935 r. o godz. 11 przedpoł. w lokalach Poznańskiego Banku Ziemiaków S. A. w Poznaniu, Al. J. Marcinkowskiego 13 z następującym porządkiem obrad:

1) Zagajenie i wybór przewodniczącego; 2) Przedłożenie i rozpatrzenie sprawozdania Zarządu, bilansu oraz rachunku zysków i strat za 1934/35 r.; 3) Sprawozdanie Rady Nadzorczej o sprawozdaniu rachunków rocznych; 4) Powzięcie uchwały co do zatwierdzenia sprawozdania Zarządu, bilansu oraz rachunku zysków i strat za 1934/35 r. oraz powzięcie uchwały co do pokrycia straty bilansowej; 5) Wybór członków Rady Nadzorczej w miejsce ustępujących; 6) Wolne wnioski Akcjonariuszów.

Poznań, dn. 3 października 1935 r.

Zarząd: **Maksymilian Tschuschke**

2189

II OGŁOSZENIE

WALNE ZGROMADZENIE AKCJONARJUSZÓW
Zakładów Ceramicznych „Żłotoglin“, Spółka Akcyjna

odbędzie się w dn. 16 października 1935 r., o godz. 18, w lokalu S-ki w Warszawie, Polna 32 m. 16, z następującym porządkiem dziennym:

1) Sprawozdanie Zarządu i Komisji Rewizyjnej; 2) Zatwierdzenie bilansu oraz rachunku strat i zysków za 1934 r.; 3) Wybory do Zarządu; 4) Wolne wnioski.

Akcjonariusze, pragnący wziąć udział w Walnym Zgromadzeniu, winni zgłosić swe akcje na 7 dni przed Zgromadzeniem w lokalu S-ki, Polna 32.

2147

I OGŁOSZENIE

Zarząd Towarzystwa Wyrobów Wełnianych i Gumowych
„F. W. Schweikerta“, Spółka Akcyjna

zawiadamia, że w dn. 7 listopada 1935 r. o godz. 4 po poł. w lokalu Zarządu przy ul. Piotrkowskiej 147 w Łodzi odbędzie się

NADZWYCZAJNE WALNE ZGROMADZENIE
AKCJONARJUSZÓW

z następującym porządkiem dziennym:

- 1) Wybór Przewodniczącego;
- 2) Reasumpcja uchwały Zwyczajnego Walnego Zgromadzenia Akcjonariuszów z dn. 30 kwietnia 1935 r., powziętej w przedmiocie bilansu na dz. 31 grudnia 1934 r.;
- 3) Wolne wnioski.

2148/41—43

II OGŁOSZENIE

Zarząd Cukrowni „Garbów“, Spółka Akcyjna

zawiadamia PP. Akcjonariuszów, że w dn. 21 października 1935 r., o godz. 4 popoł., odbędzie się w Warszawie, w biurze Zarządu, przy ul. Mokotowskiej Nr. 25

ZWYCZAJNE WALNE ZGROMADZENIE
AKCJONARJUSZÓW

z następującym porządkiem obrad:

- 1) Zagajenie Zebrania i wybór Przewodniczącego;
- 2) Sprawozdanie Zarządu;
- 3) Sprawozdanie Komisji Rewizyjnej;
- 4) Zatwierdzenie sprawozdań, bilansu, oraz r/ku strat i zysków za rok operacyjny 1934/35 i udzielenie Zarządowi absolutorjum;
- 5) Upoważnienie Zarządu do korzystania z kredytu w instytucjach i bankach, z prawem udzielania zabezpieczeń hipotecznych i innych;
- 6) Wniosek Komisji Rewizyjnej w sprawie sprzedaży posiadanego udziału na nieruchomości przy ul. Mokotowskiej Nr. 25 w Warszawie;
- 7) Wybór jednego członka Zarządu;
- 8) Wybór Komisji Rewizyjnej;
- 9) Wnioski Zarządu.

PP. Akcjonariusze, pragnący uczestniczyć w Walnym Zgromadzeniu, winni przynajmniej na siedem dni przed terminem Zgromadzenia złożyć w biurze Zarządu w Warszawie, ul. Mokotowska Nr. 25, bądź w kantorze Cukrowni w Garbowie — akcje, względnie zaświadczenia właściwych instytucyj o zdeponowaniu akcji.

2129

Zakłady Chemiczne „Laokoon“, Spółka Akc. we Lwowie

Bilans per 31 grudnia 1934 r.

STAN CZYNNY. — Kasa i P. K. O. zł 5 953.32; Papiery wartościowe i udziały zł 8 255.00; Dłużnicy zł 142 792.01; Rymesy nieeskontowane zł 19 856.19; Remanenty zł 98 934.11; Maszyny i urządzenia zł 45 679.38; Ogółem zł 321 470.01.

STAN BIERNY. — Kapitał zakładowy zł 115 000.00; Kapitały rezerwowe zł 34 146.18; Wierzyciele i sumy przech. zł 133 112.38; Dywidendy niepodj. zł 12 429.60; Traty zł 15 900.00; Czysty zysk zł 10 881.85; Ogółem zł 321 470.01.

Rachunek zysków i strat

Koszty ogólne, handlowe, techniczne i inne straty zł 262 673.64; Zysk czysty zł 10 881.85; Ogółem zł 273 555.49. Zysk brutto zł 273 555.49.

2183

I OGŁOSZENIE

Na Walnym Zgromadzeniu Spółki

„Rakszawa“ Akcyjne Towarzystwo dla Wyrobów Sukienniczych
WE LWOWIE

w dn. 21 lipca 1931 r. uchwalono

OTWARCIE LIKWIDACJI.

Wzywa się wierzycieli do zgłoszenia wierzytelności w ciągu sześciu miesięcy od daty trzeciego ogłoszenia do rąk likwidatora Dra Oswalda Brülla w Bielsku.

Likwidatorowie:

Dr. Oswald Brüll, Jan Kunstman, Stefan Ferencz

2138/41—43—45

I OGŁOSZENIE

Zarząd Spółki Akcyjnej pod firmą

Górnoślaska Fabryka Kabił i Rur Izolacyjnych „Izola“, Sp. Akc.

zawiadamia, że

ZWYCZAJNE WALNE ZEBRANIE AKCJONARJUSZÓW odbędzie się w drugim terminie w dn. 12 listopada 1935 r. o godz. 14 w kancelarii notariusza Marjana Kurmana w Warszawie (ul. Kapucyńska 6, gmach Hipoteki) z następującym porządkiem dziennym:

- 1) Zagajenie i wybór przewodniczącego;
- 2) Rozpatrzenie i zatwierdzenie sprawozdania, bilansu oraz rachunku strat i zysków za 1934 r.;
- 3) Powzięcie uchwały o podziale zysków;
- 4) Udzielenie władzom Spółki pokwitowania z wykonanych obowiązków;
- 5) Powzięcie uchwały w przedmiocie nabycia i zbycia nieruchomości;
- 6) Wolne wnioski.

Akcjonariusze, pragnący uczestniczyć w Walnym Zgromadzeniu, winni złożyć swe akcje, względnie zaświadczenia notarialne lub instytucyj kredytowych najpóźniej na 7 dni przed terminem Walnego Zgromadzenia do Zarządu Spółki w Warszawie, ul. Kredytowa Nr. 16.

2149/41—43

II OGŁOSZENIE

Zarząd Cukrowni i Rafinerji „Lublin“, Spółka Akcyjna

zawiadamia PP. Akcjonariuszów, że w dn. 21 października 1935 r., o godz. 5 popoł., odbędzie się w Warszawie, w biurze Zarządu, przy ul. Mokotowskiej Nr. 25

ZWYCZAJNE WALNE ZGROMADZENIE AKCJONARJUSZÓW z następującym porządkiem obrad:

- 1) Zagajenie Zebrania i wybór Przewodniczącego;
- 2) Sprawozdanie Zarządu;
- 3) Sprawozdanie Rady Nadzorczej;
- 4) Zatwierdzenie sprawozdań, bilansu, oraz r/ku strat i zysków za rok operacyjny 1934/35 i udzielenie Zarządowi absolutorjum;
- 5) Upoważnienie Zarządu do korzystania z kredytu w instytucjach i bankach, z prawem udzielania zabezpieczeń hipotecznych i innych;
- 6) Wniosek Rady Nadzorczej w sprawie sprzedaży posiadanego udziału na nieruchomości przy ul. Mokotowskiej Nr. 25 w Warszawie;
- 7) Wybór dwóch członków Rady Nadzorczej, na miejsce ustępujących;
- 8) Wnioski Zarządu.

PP. Akcjonariusze, pragnący uczestniczyć w Walnym Zgromadzeniu, winni przynajmniej na siedem dni przed terminem Zgromadzenia złożyć w biurze Zarządu w Warszawie, ul. Mokotowska Nr. 25, lub w kantorze Cukrowni w Lublinie — akcje, względnie zaświadczenia właściwych instytucyj o zdeponowaniu akcji.

2128

I OGŁOSZENIE

Zarząd Zakładów Przemysłowych „Witolin“, Spółka Akcyjna

zawiadamia PP. Akcjonariuszów, że w dn. 9.XI 1935 r. o godz. 13 odbędzie się w kancelarii rejenta Roguskiego w Radomiu, Piłsudskiego 10

OGÓLNE ZEBRANIE AKCJONARJUSZÓW

z następującym porządkiem dziennym:

- 1) Wybór przewodniczącego;
- 2) Sprawozdanie Zarządu za rok operac. 1934-1935;
- 3) Odczytanie protokołu Komisji Rewizyjnej;
- 4) Rozpatrzenie i zatwierdzenie bilansu netto, oraz rachunku strat i zysków za rok sprawozdawczy;
- 5) Wybór ustępujących 2 członków Zarządu i Komisji Rewizyjnej;
- 6) Wolne wnioski.

2135/41—42

Kołomyjskie Koleje Lokalne, Spółka Akcyjna

Zarząd Kołomyjskich Kolei Lokalnych S. A. zawiadamia niniejszym PP. Akcjonariuszów Spółki, że

XLII ZWYCZAJNE WALNE ZGROMADZENIE AKCJONARIUSZÓW

Spółki Akcyjnej „Kołomyjskie Koleje Lokalne” odbędzie się we Lwowie w dn. 6 listopada 1935 r. o godz. 12.30 w lokalu Powszechnego Banku Kredytowego, ul. Jagiellońska 5 — 7, z następującym porządkiem dziennym:

- 1) Zagajenie i wybór Przewodniczącego Walnego Zgromadzenia;
- 2) Rozpatrzenie sprawozdania Zarządu z czynności oraz Rady Nadzorczej o zamknięciu rachunków za 1934 r. i uchwała co do udzielenia absolutorjum Zarządowi i Radzie Nadzorczej;
- 3) Wybór członków Rady Nadzorczej na miejsce ustępujących spowodu ukończenia kadencji (§ 35 statutu Spółki);
- 4) Ustalenie wartości znaczków obecności za wzięcie udziału w posiedzeniach Rady Nadzorczej;
- 5) Wnioski, zgłoszone przez PP. Akcjonariuszów — stosownie do art 54 Rozp. Prezyd. Rzeczyposp. Polsk. o Spółkach Akcyjnych.

Akcjonariusze, chcący uczestniczyć w Walnym Zgromadzeniu, winni najpóźniej do dn. 29 października 1935 r. złożyć swoje akcje w Powszechnym Banku Kredytowym, S. A. w Warszawie, lub w Oddziale tego Banku we Lwowie albo w Schweizerische Kreditanstalt w Zurychu.

Złożenie akcji następuje na podstawie w podwójnym wygotowaniu sporządzonych konsygnacyj, na które bezpłatnie wydawane będą druki w powyżej wymienionych bankach, a na podstawie kwitu na złożenie akcji wydane będą PP. Akcjonariuszom karty legitymacyjne, uprawniające do udziału w Walnym Zgromadzeniu.

Na wypadek zastępstwa należy pełnomocnictwo, wydrukowane na odwrotnej stronie karty legitymacyjnej, własnoręcznie podpisać.

Akcjonariuszom przysługuje prawo zgłaszania poszczególnych spraw na porządek dzienny, sprawy te winny być zgłoszone na piśmie nie później, niż 14 dni przed terminem Walnego Zgromadzenia w Zarządzie Spółki we Lwowie, ul. Jagiellońska 5 — 7 (§ 16 statutu).

Lwów, w październiku 1935 r.

2146

Z a r z ą d

Zarząd Babino-Tomachowskiej Cokrowni, Spółka Akcyjna

zawiadamia PP. Akcjonariuszy, że

wypłata dywidendy za 1934/35 r. w wysokości 10%,

to znaczy po 10 od każdej akcji 100-złotowej, uskutecznią się poczynając od dn. 1 października 1935 r. w biurze Zarządu, Warszawa, ul. Jasna 8 m. 9, w dni powszednie od godziny 10 do 13 za zwrotem kuponu za rok operacyjny 1934/35. 2118

Spółka Akcyjna „Siew” hodowla kości w Włoszanie

Bilans na dz. 30 czerwca 1935 r.

AKTYWA. — A. Majątek płynny: Kasa 1 240 48; P. K. O. 1 23 04; Banki 1 6 795 02; Papiery wartościowe 1 169 00; Poczta Narodowa 1 288 00; Akcje własne 1 605 00; Dłużnicy 1 93 199 45; B. Majątek stały: Nieruchomości 1 313 321 27; Utensylja 1 28 698 55; Inwentarz martwy 1 58 790 96; Inwentarz żywy 1 18 050 00; Strata z lat ubiegłych 1 66 981 47; Strata za 1934/35 r. 1 23 631 71; Ogólna suma 1 610 793 95.

PASYWA. — A. Kapitały własne: Kapitał zakładowy 1 250 000 00; Fundusz rezerwowy 1 20 008 24; Rezerwa specjalna 1 19 329 32; Amortyzacja 1 146 728 43; B. Kapitały obce: Akcepty 1 25 494 30; Wierzyciele: krótkoterminowi 1 78 358 66; długoterminowi 1 70 875 00; Ogólna suma 1 610 793 95.

Rachunek strat i zysków na dz. 30 czerwca 1935 r.

STRATY. — Koszty handlowe 1 93 224 26; Ogród 1 141 82; Remont budynków 1 352 30; Utrzymanie maszyn 1 4 651 21; Pasza 1 1 117 00; Procenty i prowizje 1 2 839 38; Straty na inwentarzu żywym 1 5 043 05; Amortyzacja 1 9 357 67; Ogólna suma 1 116 726 69.

ZYSKI. — Mleko 1 4 827 59; Okopowe 1 22 457 71; Oziminy 1 31 237 93; Jarzyny 1 6 007 97; Nasiona 1 28 368 78; Spisane konto Wyd. Pow. 1 195 00; Strata za 1934/35 r. 1 23 631 71; Ogólna suma 1 116 726 69. 2101

Zarząd Fabryki Garbarskiej Temler i Szwede, Spółka Akc.

zawiadamia PP. Akcjonariuszów, że

NADZWYCZAJNE WALNE ZGROMADZENIE

odbędzie się w Warszawie w dn. 6 listopada 1935 r. o godz. 4 ppół. w biurze Zarządu przy ul. Okopowej 78.

Porządek dzienny:

- 1) Wybór przewodniczącego;
- 2) Sprawozdanie Zarządu;
- 3) Obniżenie kapitału zakładowego do wysokości 1 008 000, a w związku z tem zmiana § 5 statutu Spółki, uwzględniająca obniżenie kapitału;
- 4) Podwyższenie kapitału zakładowego o sumę 1 008 000, a w związku z tem zmiana § 5 statutu Spółki, uwzględniająca podwyższenie kapitału zakładowego;
- 5) Uzupełniające wybory do Zarządu.

PP. Akcjonariusze, pragnący uczestniczyć w Zgromadzeniu, winni złożyć w biurze Zarządu swoje akcje lub dowody na nie na 7 dni przed terminem Zebrania.

2144

I OGŁOSZENIE

Kolej Żelazna Lwów — Bełzec, Spółka Akcyjna

w likwidacji

Likwidatorowie Kolei Żelaznej Lwów — Bełzec, S. A. w likwidacji zawiadamiają niniejszym PP. Akcjonariuszów Spółki, że

XLV ZWYCZAJNE WALNE ZGROMADZENIE AKCJONARIUSZÓW

odbędzie się we Lwowie dn. 6 listopada 1935 r. o godz. 11 w lokalu Powszechnego Banku Kredytowego, ul. Jagiellońska 5 — 7, z następującym porządkiem dziennym:

- 1) Zagajenie i wybór Przewodniczącego Walnego Zgromadzenia;
- 2) Rozpatrzenie sprawozdania Komitetu Likwidacyjnego o czynności oraz Rady Nadzorczej o zamknięciu rachunków za 1934 r. i uchwała co do udzielenia absolutorjum Komitetowi Likwidatorów i Radzie Nadzorczej;
- 3) Wyznaczenie wynagrodzenia dla członków Rady Nadzorczej;
- 4) Ustalenie wysokości znaczka obecności dla członków Rady Nadzorczej;
- 5) Wnioski, zgłoszone przez PP. Akcjonariuszów — stosownie do art. 54 Rozp. Prez. Rzeczyposp. Polsk. o Spółkach Akcyjnych.

Akcjonariusze, chcący uczestniczyć w Walnym Zgromadzeniu, winni najpóźniej do dn. 29 października 1935 r. złożyć swoje akcje w Powszechnym Banku Kredytowym, S. A. w Warszawie, lub w Oddziale tego Banku we Lwowie albo w Schweizerische Kreditanstalt w Zurychu.

Złożenie akcji następuje na podstawie w podwójnym wygotowaniu sporządzonych konsygnacyj, na które bezpłatnie wydawane będą druki w powyżej wymienionych bankach, a na podstawie kwitu na złożenie akcji wydane będą PP. Akcjonariuszom karty legitymacyjne, uprawniające do udziału w Walnym Zgromadzeniu.

Na wypadek zastępstwa należy pełnomocnictwo, wydrukowane na odwrotnej stronie karty legitymacyjnej, własnoręcznie podpisać.

Akcjonariuszom przysługuje prawo zgłaszania poszczególnych spraw na porządek dzienny, sprawy te winny być zgłoszone na piśmie nie później, niż 14 dni przed terminem Walnego Zgromadzenia w Zarządzie Spółki we Lwowie, ul. Jagiellońska 5 — 7 (§ 15 statutu).

Lwów, w październiku 1935 r.

2145

L i k w i d a t o r o w i e

I OGŁOSZENIE

Zarząd Spółki Akcyjnej

„Gaz” Fabryki Gazów Przemysłowych w Warszawie, Mazowiecka 7 podaje do wiadomości, iż uchwałą Walnego Zgromadzenia Spółki z dn. 20 września 1935 r. postanowione zostało

ZMNIJSZENIE KAPITAŁU ZAKŁADOWEGO

o 1 500 000, czyli do 1 000 000. Zawiadamiając o uchwalonym obniżeniu kapitału zakładowego, Zarząd wzywa wierzycieli Spółki, aby — jeżeli nie zgadzają się na to obniżenie — wnieśli swe sprzeciwy w ciągu trzech miesięcy, licząc od daty ostatniego (trzeciego) ogłoszenia.

2134/41—43—45

CUKROWNIA WE WRZEŚNI, SPÓŁKA AKCYJNA

Bilans na dz. 30 kwietnia 1935 r.

STAN CZYNNY				STAN BIERNY			
	zł	zł	zł		zł	zł	zł
I.—Majątek stały:				I.—Kapitały własne:			
Grunty			147 864'26	Kapitał zakładowy	1 350 000'00		
Budynki: fabryczne	824 877'74			Kapitał zapasowy	761 153'95		
gospodarcze	499 286'16			Fundusz rezerwy specjalnej	163 932'49		
mieszkalne	133 253'02	142 764'62	1 466 928'52	Dopisano w roku sprawozdawczym	107 124'08	271 056'57	
mieszkalne	9 511'60			Fundusz zapomogowy	65 244'15		
Urządzenia techniczne:				Rezerwa podatkowa	280 000'00	2 727 454'67	
Maszyny i aparaty	3 767 521'96			II.—Rachunek amortyzacyjny:			
Suszarnia wytlóków	584 354'54			Stan początkowy	3 135 204'79		
Studnie	103 212'98			Dopisano w roku sprawozdawczym	460 203'32	3 595 408'11	
Urządzenia pola irygacyjnego	97 524'00			III.—Zobowiązania:			
Inwentarz: martwy	58 635'66			Akcepty	885 000'00		
żywy	5 800'00	64 435'66	4 617 049'14	Bank Cukrownictwa bież.	787 762'70		
II.—Majątek płynny:				Bank Gospodarstwa Krajow. długoterm.	376 401'00		
Gotówka w kasie	2 012'51			Skarb Państw długoterm.	125 824'89		
" w bankach	47 157'49	49 170'00		Wierzyciele	134 544'83		
Papiery wartościowe	816 648'00			Plantatorzy	508 015'42		
Udziały „Cukroport”	4 400'00	821 048'00		Zaległe podatki	77 398'53		
Zapasy:				Pożyczki zagraniczne	705 438'73		
Materiały i części zapasowe	89 047'02			Dywidenda nieodebrana	5 820'00	2 721 206'10	
Worki	41 067'85			Sumy przechodnie	142 774'27	3 748 980'37	
Płótno filtracyjne	2 879'96			Zysk			188 991'67
Węgiel i koks	6 024'00						
Kamień wapienny	278'00						
Oleje i smary	2 953'18	142 250'01					
Półfabrykaty:							
melas	50 066'85						
wytlóki	25 000'00						
Gotowe fabrykaty:							
nasienie buraczane	130 794'75						
cukier	2 055 619'95	2 261 481'55					
Sumy przechodnie		3 701'27					
Dłużnicy:							
różni	128 962'10						
plantatorzy	622 379'97	751 342'07	4 028 992'90				
			10 260 834'82				10 260 834'82
Złożone gwarancje Rady Nadz.			35 000'00	Obliigo z tytułu gwarancji Rady Nadz.			35 000'00
Dłużnicy na żyro wekslowe			84 000'00	Obliigo z tytułu żyra wekslowego			84 000'00
			119 000'00				119 000'00

U w a g a. — Zobowiązania zagraniczne wynoszą ogółem zł 705 438'73.

Rachunek strat i zysków na dz. 30 kwietnia 1935 r.

STRATY			ZYSKI		
	zł	zł		zł	zł
Koszty administracji ogólnej		200 989'94	Cukier:		
Koszty fabrykacji (w tem robocizna zł 441 158'77)	3 819 666'16		Nadwyżka wpływów z lat ubiegłych	1 728 058'02	
Odpisy na amortyzację	460 203'32		Wpływy z kampanji 1934/35	3 924 413'15	5 652 471'17
Podatki państwowe	573 098'05		Melas		70 444'04
" samorządowe	105 542'71	678 640'76	Wytłoki		74 747'46
Koszty sprzedaży		129 717'13	Pasza melasowa		4 081'40
" opakowania		166 256'79	Wapno defekacyjne		6 082'64
" kredytów		161 898'07	Administracja nieruchomości		6 787'94
" handlowe		27 424'47	Składowanie cukru		6 078'33
Różne:			Różnica kursowa na obcych walutach		43 221'74
fundusz rezerwy specjalnej		90 000'00	Odsetki:		
Zysk		188 991'67	Dywidenda Banku Polskiego i Banku Cukrownictwa	48 352'00	
			Skonto kasowe	11 117'06	59 469'06
			Przeniesienie z roku poprzedniego		404'53
					5 923 788'31
					5 923 788'31

BANK GOSPODARSTWA KRAJOWEGO

ZAKŁAD CENTRALNY W WARSZAWIE
ALEJA JEROZOLIMSKA 1

ADRES TELEGRAFICZNY: KRAJOBANK

KAPITAŁ ZAKŁADOWY 7 150 000 000. REZERWY 7 70 549 831

ZAŁATWIA WSZELKIE OPERACJE BANKOWE

UDZIELA KREDYTU DŁGOTERMINOWEGO, PRZEDEWSZYSTKIEM
POŻYCZEK INWESTYCYJNYCH DLA SAMORZĄDÓW W 7% OBLI-
GACJACH KOMUNALNYCH I POŻYCZEK W 7% LISTACH ZASTAWNYCH
NA MAJĄTKI ZIEMSKIE I NIERUCHOMOŚCI MIEJSKIE

EMISJE BANKU, WYSTAWIONE W PEŁNOWARTOŚCIOWEJ WALUCIE,
ZAOPATRZONE SĄ W GWARANCJĘ SKARBU PAŃSTWA
ORAZ ZABEZPIECZONE HIPOTECZNIE

19 ODDZIAŁÓW W POLSCE

KORESPONDENCI WE WSZYSTKICH WIĘKSZYCH MIASTACH ŚWIATA

„POLMIN”

Państwowa Fabryka Olejów Mineralnych

CENTRALA: LWÓW, ULICA AKADEMICKA 7

TELEFONY: 102-20 do 102-23

RAFINERJA W DROHOBYCZU

REPREZENTACJA W GDAŃSKU
POLISH PETROLEUM COMPANY
KREBSMARKT 7/8

PRZEDSTAWICIELSTWA ZAGRANICZNE
WE WSZYSTKICH STOŁECZNYCH
MIASTACH EUROPY

DZIĘKI DŁUGOLETNIJ PRAKTYCE RAFINERYJNEJ I DOŚWIADCZENIOM NA POLU TECHNIKI SMARNICZEJ, DOSTARCZAMY PRODUKTY SMAROWE NAJWYŻSZYCH GATUNKÓW PO JAK NAJŚCIŚLEJ SKALKULOWANYCH CENACH. ==

WŁAŚCIWE ZASTOSOWANIE WYSOKOWARTOŚCIOWYCH OLEJÓW I SMARÓW „POLMIN”, DOSTOSOWANYCH DO WARUNKÓW PRACY WSZYSTKICH MASZYN I SILNIKÓW, ZAPEWNIĄ UZYSKANIE WSZELKICH KORZYŚCI, ZWIĄZANYCH Z RACJONALNĄ GOSPODARKĄ SMARNICZĄ.

**OLEJE I SMARY AUTOMOBILOWE „POLMIN”
SĄ DO NABYCIA WE WSZYSTKICH NASZYCH ODDZIAŁACH ORAZ
W PIERWSZORZĘDNYCH SKŁADACH Z AKCESORJAMI SAMOCHODOWEMI**

ODDZIAŁY: BIAŁYSTOK, BYDGOSZCZ, DOLINA GDYNIA, JAROSŁAW, KALISZ,
KOWEL, KRAKÓW, LUBLIN, LWÓW, ŁÓDŹ, PIŃSK, PŁOCK, POZNAŃ,
RÓWNE, SIEDLCE, STRYJ, SOSNOWIEC, TOMASZÓW MAZOWIECKI,
TORUŃ, WARSZAWA, WILNO
